



Class BX 8611

Book .W8





















G E S C H I E D E N I S

DER

M O R M O N E N .



# GESCHIEDENIS

VAN

DEN OORSPRONG EN DE LOTGEVALLEN

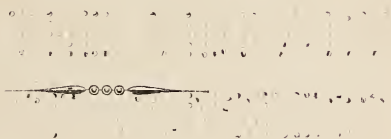
DER

# MORMONEN,

NAAR DE BESTE BRONNEN BEWERKT

DOOR

D. E. W. WOLFF.



AMSTERDAM ,

W. H. KIRBERGER.

1855.

BX8611  
.W8

11737

102

VAN DE ERVEN H. VAN MUNSTER & ZONEN  
BANK- en CASSIENREKENINGEN  
VAN DE ERVEN H. VAN MUNSTER & ZONEN  
BANK- en CASSIENREKENINGEN

## V O O R B E R I G T.

---

*Het navolgende verhaal van het ontstaan en de lotgevallen van het kerkgenootschap der Mormonen, is opgemaakt uit de voornaamste werken, die in Engeland en Amerika over dit onderwerp in het licht zijn verschenen. Het meest is partij getrokken van de werken van MAYHEW en GUNNISON, het eerste getiteld: The Mormons, a contemporary history; het andere: The Mormons in the valley of the great Salt-lake. Het eerstgenoemde werk is minder een geregeld geschiedverhaal, dan eene rijke verzameling van documenten en andere bouwstoffen. Het laatste is merkwaardig, doordien de schrijver persoonlijk een geruimen tijd onder de Mormonen in het Zoutzeedal verkeerd heeft. Ook in Frankrijk en Duitschland heeft het Mormonisme reeds de aandacht getrokken, en zijne geschiedschrijvers gevonden. In het eerstgenoemde land*

is een werk over de Mormonen in het licht verschenen onder den naam van Amédée Pichot, den bekenden letterkundige en hoofdredacteur van de *Revue Britannique*. Dit werk behelst echter niets, wat niet ook in het bovengenoemde boek van MAYHEW vervat is. Meerdere belangrijkheid heeft het Hoogduitsche werk getiteld: *Die Mormonen. Ihr Prophet, ihr Staat und ihr Glaube*, door Dr. MORITZ BUSCH, een man die zelf in America gereisd heeft, en uit dien hoofde de toestanden en verschijnselen van het godsdienstig en maatschappelijk leven aldaar, met oordeel weet op te vatten, en met levendigheid te beschrijven; ofschoon ook de inhoud van zijn werk over de Mormonen grotendeels uit dat van GUNNISON genomen is.

Mogen de navolgende bladzijden als eene bijdrage tot de kennis van het Sectenwezen in Amerika, door den belangstellenden lezer met welwillendheid ontvangen, en met eenig genoegen gelezen worden, dan acht de Schrijver zijnen arbeid ruimschoots beloond.



# I N H O U D.

---

Hoofdst.	Bladz.
INLEIDING. . . . .	1
I. JOSEF SMITH. ONTDEKKING VAN HET BOEK MORMON.	5
II. OORSPRONG EN INHOUD VAN HET BOEK MORMON. .	17
III. STICHTING EENER NIEUWE KERK, EN HARE EERSTE VESTIGING TE KIRTLAND . . . . .	33
IV. KERKBESTUUR, KERKELIJKE AMBTEN, INRIGTINGEN, LEERSTELLINGEN. . . . .	48
V. DE GEMEENTE IN JACKSON-COUNTY EN CLAY-COUNTY IN DEN STAAT MISSOURI . . . . .	69
VI. DE GEMEENTE VESTIGT ZICH IN ILLINOIS. NAUVOO. TEMPELBOUW. . . . .	99
VII. INWENDIGE TWISTEN. GEVANGENNEMING EN MOORD VAN JOSEF SMITH . . . . .	114

Hoofdst.

Bladz.

VIII. BRIGHAM YOUNG TOT PRESIDENT VERKOZEN. TEMPEL-  
WIJDING . . . . . 130

IX. NAUVOO DOOR DE MORMONEN VERLATEN. TOGT NAAR  
HET GROOTE ZOUTMEER. . . . . 155

X. DE GEMEENTE IN UTAH. DESERET EN NIEUW-JERUZALEM. 162

XI. MORMOONSCH E ZENDINGEN. LANDVERHUIZING NAAR  
DESERET . , . . . . . 201

XII. VEELWIJVERIJ EN ZEDEN DER MORMONEN. HUNNE  
VERWACHTINGEN EN VOORUITZIGTEN. BESLUIT. . . 218

---

## I N L E I D I N G.

---

De burgerlijke vrijheid en gelijkheid, die men in Europa, sedert 1789, door omwenteling op omwenteling heeft zoeken te veroveren, bestaat in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika sedert lang. Op de godsdienst toegepast, heeft het beginsel der vrijheid aldaar een aantal verschijnselen te voorschijn geroepen, die den vreemdeling zonderling en onverklaarbaar moeten voorkomen. Daar kerk en staat geheel van elkander zijn afgezonderd; bemoeit zich het staatsbestuur met geene kerk, als zoodanig; handhaaft alleen de inachtneming van den christelijken rustdag; en verleent overigens aan ieder zonder onderscheid, die slechts aan de eenheid van het Opperwezen geloofst, het volle burgerregt, met de vrijheid, om naar zijne bijzondere denkwijze God te vereeren of niet te vereeren, en zich al of niet met anderen tot gemeenschappelijke godsvereering te vereenigen. Zoo heeft elke godsdienstige en ongodsdienstige, elke christelijke en anti-christelijke overtuiging, die in het gemoed van den mensch kan opkomen, zich in Amerika, onbelemmerd door dwangmaatregelen, kunnen

uiten en ontwikkelen. Dien ten gevolge heeft men aldaar de meest uiteenlopende verschijnselen op het gebied der godsdienst dicht nevens elkander kunnen aanschouwen. Aan den eenen kant openbare disputen tegen het Christendom; voordragten over de onbestaanbaarheid van alle belangstelling in het bovenzinnelijke, met maatschappelijken vooruitgang en verbetering des tijdelijken levens; zegefeesten van gemeenten, die alleen de rede huldigen. Daarentegen aan den anderen kant het uiterste van godsdienstige gestrengheid in sommige presbyteriaansche gemeenten, of van opgewonden godsdienstdweeperij in methodistische bijeenkomsten.

Over het algemeen vindt men in Amerika, hoezeer ook aldaar een ieder op zijn stoffelijk belang bedacht is, eene levendige belangstelling in de godsdienst. Maar, zonderling! de Amerikaan, die in tijdelijke dingen scherp genoeg ziet, wordt in het godsdienstige ligter dan iemand de prooi van logen en bedrog. In Amerika is het niet ongewoon, dat menschen, die anders van gezond verstand niet misdeeld zijn, in godsdienstzaken zwart voor wit houden, en voor kwakzalvers, als waren het godsgezanten, de kniën buigen. Niets is zoo ongerijmd, zoo strijdig met gewoonte en zeden, of het vindt in Amerika ligt een kring van geloovigen, wanneer het slechts door een welsprekenden mond opgevijzeld, door eene spitsvondige uitlegkunde uit de Schrift bewezen, of met eenig talent kerkelijk georganiseerd wordt. Bij zulk een staat van zaken kan men zich van te voren verbeelden, hoe ver in

de Vereenigde Staten de splitsing der algemeene christelijke kerk in afzonderlijke partijen zich heeft uitgestrekt. De onderscheidene christelijke sekten en genootschappen zijn aldaar bij honderden te tellen. Bijkans elke van die partijen, die in de achttien eeuwen der kerkgeschiedenis gedurende een langer of korter tijdperk aanzijn en gestalte hebben gehad, vindt tegenwoordig aldaar hare afspiegeling.

Deze aanmerkingen zijn misschien niet overtollig, om eenigermate de mogelijkheid te verklaren van een der zonderlingste verschijnselen, die zich in den laatsten tijd op godsdienstig terrein hebben voorgedaan. Al het vreemde en ongewone, dat men in de overige Amerikaansche sekten verspreid vindt, vereenigt zich in het *Mormonisme*. Gegrondvest op een handtastelijk bedrog, heeft deze godsdienstige gezindte, die voor vijf en twintig jaren slechts zes leden telde, zich tot een wel georganiseerd kerkgenootschap gevormd, dat thans in de geheele wereld zijn vertakkingen heeft, en drie maal honderd duizend leden telt. Hoofdbestanddeel van het geloof der Mormonen zijn de denkbeelden en verwachtingen, het duizendjarig rijk betreffende, die, sedert den aanvang dezer eeuw, hier en daar in de Christenheid, en vooral in Amerika en Engeland, op nieuw waren levendig geworden. Maar die verwachtingen hebben zich in het *Mormonisme* op geheel eigenaardige wijze met andere bestanddeelen vermengd, en in *de kerk van de heiligen der laatste dagen* (zoo als de Mormonen zich zelve noemen) eene

geheel bijzondere en bepaalde gestalte aangenomen. Hebben de Mormonen hunne Chiliastische verwachtingen met vele Christenen van den tegenwoordigen tijd, en bovendien met de Montanisten der tweede eeuw, en de Wederdoopers uit den tijd der hervorming gemeen, in andere opzigten doen zij aan geheel andere godsdienstige partijen en vereenigingen denken. Hun kerkelijke regeringsvorm herinnert aan de hiërarchie der Roomsch-Katholieke kerk; de eenheid en centralisatie van hun bestuur aan de doeltreffende organisatie der Jesuiten-orde. De vervolgingen, hun aangedaan, herinneren aan den druk, door verstrooide Protestantsche gemeenten in Roomsche landen geleden. Maar de moedige volharding, waarmeê zij alle bezwaren zijn te boven gekomen, en aan hun kerkgenootschap een onafhankelijk bestaan hebben verzekerd, doet somwijlen denken aan hetgeen in vroegeren tijd door de Protestanten van Noord-Duitschland, van de Nederlanden en van Engeland is verrigt, om hunne godsdienstige regten tegen den inbreuk der wederpartij te handhaven.

Het navolgende verhaal van het ontstaan en de ontwikkeling van het Mormonisme en de lotgevallen zijner aanhangers zal, naar wij hopen, aan den belangstellenden lezer die merkwaardige sekte wat meer van nabij leeren kennen. Terwijl wij naar tijdsorde hare geschiedenis verhalen, zullen wij het meest wetenswaardige omtrent hare geloofsleer, haar kerkbestuur, en hare eigenaardige inrigtingen en gebruiken in het verhaal zelf zoeken in te vlechten.



## EERSTE HOOFDSTUK.

---

*Josef Smith. Ontdekking van het boek Mormon.*

---

De stichter van de kerk der Mormonen, de *Profeet*, zoo als hij door zijne aanhangers genoemd wordt, JOSEF SMITH, werd den 23sten December, 1805, te Sharon, Windsor County, in den staat Vermont, geboren. Op tienjarigen leeftijd verhuisde hij met zijne ouders naar den staat New-York, waar zijn vader in de nabijheid van Palmyra eene kleine landhoeve gekocht had. Toen JOSEF veertien jaren oud was, kwam een rondreizend predikant der Methodisten in de nabuurschap prediken, en bragt door zijne redevoeringen eene van die godsdienstige *opwekkingen* te weeg, die in Amerika zeer gewoon zijn. Bij sommige personen zijn die opwekkingen van heilzamen invloed; daar zijn er, die de eerste kiemen der opregte godsvrucht, welke hun volgend leven heeft gekenmerkt, bij eene zoodanige gelegenheid ontvangen hebben. Bij velen echter zijn die zoogenaamde opwekkingen louter opgewondenheid en zelfbegoocheling, en gaan somtijds gepaard met huichelarij en

bedrog. Te midden van de algemeene geestvervoering trad ook de kleine JOSEF op met het verhaal van eene wonderbare verschijning, die hem geworden was. Hij had zich, gelijk hij verhaalde, naar eene eenzame plaats in een boschje nabij de ouderlijke woning begeven, waar hij nederknielde, en den Heer begon aan te roepen. Schoon aanvankelijk hevig bestreden door de magten der duisternis, werd hij allengskens in staat gesteld om met geloof en met vuur te bidden; en terwijl hij alzoo zijne ziel voor God uitstortte, zag hij eindelijk hoog boven zich een buitengewoon licht, dat langzaam naar hem scheen neder te dalen. Al dalende nam het toe in glans en klaarheid, en scheen eindelijk op de toppen der boomen te rusten, zoodat het geheele woud met een wonderbaar licht vervuld was. Hij verwachtte, dat de boomen door de aanraking van het licht zouden verteerd worden; maar toen hij zag, dat dit niet het geval was, begon hij de hoop te voeden, dat hij de tegenwoordigheid van het licht zou kunnen verdragen. Het ging voort met neder te dalen, totdat het den grond raakte, en hij er geheel door omwikkeld was. Zoodra het licht hem aangeraakt had, ontwaarde hij een zacht en aangenaam gevoel, waardoor zijne ziel in 't eind geheel aan de stoffelijke voorwerpen, die hem omringden, onttrokken werd. Hij zag geene boomen meer, maar twee heerlijke gestalten, in gedaante en gelaatstrekken op elkander gelijkende, die hem van de vergiffenis zijner zonden vergewisten.

Niemand zal geneigd zijn om aan dit verhaal, dat ontleend is aan de eigen levensbeschrijving, die JOSEF SMITH later van zich heeft vervaardigd, losweg geloof te hechten. Zelfs te midden van de algemeene opgewondenheid, op het tijdstip, toen de veertienjarige JOSEF voor het eerst met zijne wonderverschijning optrad, vond hij niet eens bij zijne naaste betrekkingen en bekenden een geloovig gehoor. De geheele familie SMITH, en inzonderheid de knaap JOSEF, stond in de nabuurschap in een vrij kwaden reuk. Al de leden van die familie golden voor luijaards, bedriegers en logenaars. Wij geven het bovenstaande wonderverhaal dan ook slechts als bewijs van de onbeschaamdheid, gepaard met behendigheit, waarmee JOSEF SMITH reeds zoo vroeg zijne bedrogzucht op godsdienstig terrein in toepassing heeft weten te brengen. Zijn volgend leven, tot op den tijd, waarin hij het boek Mormon in het licht gaf, levert nog menige proef van zijne bekwaamheit in bedrog en oplichterij. In 1825 maakte hij in Pennsylvanië kennis met Miss EMMA HALE, en bepraatte haar om zich door hem te laten schaken, en een geheim huwelijk met hem aan te gaan. Ter zelfder tijd overreedde hij zekeren LAWRENCE om zich met hem te verbinden ter ontginning van eene zilvermijn, die hij ergens aan den oever der Susquehanna beweerde ontdekt te hebben; en ontgon de ligtgeloovigheit zijns compagnon's, totdat het aan dezen bleek, dat er op de aangewezen plaats geen spoor van eene zilvermijn

te vinden was. Het volgende jaar bedroog hij den pachter STOWELL in Pennsylvanië door de verzekering, dat hij in eene grot nabij de ouderlijke woning in den omtrek van Palmyra een goudklomp gevonden had, waarvan hij hem een half aandeel beloofde op voorwaarde, dat hij met zijne vrouw door STOWELL uit Pennsylvanië derwaarts zou gevoerd worden. De pachter vervulde die voorwaarde, maar werd te Palmyra door SMITH in den steek gelaten, die hem beduidde, dat hij zijne vrouw niet onder vreemden alleen laten kon om goud te gaan zoeken.

Dit is hoofdzakelijk de werkelijke geschiedenis van JOSEF SMITH tot op het tijdstip, dat hij het plan, om het boek Mormon in het licht te geven, begon uit te voeren. Uit het verhaalde blijkt, dat hij de beide hoofdtrekken van het Yankee-karakter, onbeschaamdheid en behendigheit, in genoegzame mate bezat, om ze met goed gevolg ter misleiding van zijne landgenooten in beoefening te kunnen brengen. Wij zullen thans, volgens de eigen berigten van SMITH en zijne aanhangers, de ontdekking en openbaarmaking van het boek Mormon verhalen, om in een volgend hoofdstuk, naar de getuigenissen van anderen, de werkelijke toedragt der zaak te doen kennen.

Het visioen, waarmeê JOSEF SMITH op veertienjarige leeftijd begunstigd was geworden, werd later door meerdere gevolgd. In den avond van den 21<sup>sten</sup> September 1823, terwijl hij in zijn vertrek in het ouderlijke huis geknield lag, behaagde het God zich

andermaal aan hem te openbaren. Het scheen hem toe, alsof het geheele huis met een verteerend vuur gevuld werd. De plotselinge verschijning van den lichtglans bragt een schok bij hem te weeg, die zich aan al zijne zenuwen en aderen deed gevoelen; maar die schok werd weldra gevolgd door een kalm en rustig gevoel van weelde, alle beschrijving te boven gaande. Een oogenblik later zag hij een hemelsch wezen voor zich staan. Niettegenstaande het heldere licht, dat het huis doorstroomde, was echter dit wezen door een nog hooger lichtglans omhuld. Maar ofschoon zijne gedaante was gelijk de bliksem, waren zijne gelaatstreken zoo zacht, innemend en vriendelijk, dat alle vrees uit de ziel van SMITH werd verbannen, en de hoogste kalmte hem geheel vervulde.

Dit hemelsche wezen maakte zich aan SMITH bekend als een engel des Allerhoogsten, gezonden om hem de vergiffenis zijner zonden en de verhooring zijner gebeden aan te kondigen. Te gelijker tijd werd hem bekend gemaakt, dat het verbond, hetwelk God met Israël had gesloten, eerlang in vervulling zou gaan; dat het werk der voorbereiding tot de tweede komst van den Messias op handen was; dat de tijd gekomen was, waarin het Evangelie in zijne kracht en waarheid aan alle volkeren der aarde zou worden gepredikt, opdat er in geloof en gerechtigheid een volk zou worden toebereid tot het duizendjarige rijk van algemeene vrede en vreugde. Hem werd verder aangekondigd, dat hij gekozen en geroepen was tot

een werktuig in Gods hand, om voor een deel dit goddelijke voornemen ten uitvoer te brengen. Dat de Indianen van Amerika een overblijfsel waren des Israëlitischen volks; dat zij bij hunne eerste aankomst in Amerika de kennis van den waren God hadden bezeten en in Zijne bijzondere gunst hadden gedeeld; maar dat zij door toenemend zondebederf die gunst hadden verbeurd, en voor het grootste deel waren uitgeroeid. Dat echter hunne geschiedenis door gewijde profeten was te boek gesteld; dat die oorkonden bewaard waren gebleven, en gewigtige openbaringen inhielden aangaande het Evangelie des Rijks, alsmede voorspellingen van de groote gebeurtenissen der laatste dagen. Dat hij, JOSEF SMITH, indien hij getrouw en geloovig bleef, het uitnemende voorregt zou genieten van die oorkonden tot heil der wereld aan het licht te brengen.

Na hem nog eenige vermaningen en inlichtingen gegeven te hebben, verdween de hemelgezant en met hem het wonderbare licht. Maar gedurende den nacht herhaalde zich het visioen nog tweemalen. En ziet! toen SMITH den anderen morgen als naar gewoonte zich naar het veld begeven had om te arbeiden, verscheen hem de engel op nieuw, wees hem de plaats aan, waar de gewijde oorkonden waren nedergelegd, en beval hem derwaarts te gaan om ze te bezigtigen.

Wanneer men den grooten weg van Palmyra naar Canandigua volgt, komt men op ongeveer vier mij-



len afstands van Palmyra voorbij een vrij hoogen heuvel, welks top met eenige boomen beplant is. Aan de westzijde van dien heuvel, niet ver van den top, is de plek, waar de gewijde oorkonden begraven lagen. De Mormonen noemden die plaats Cumora. Toen SMITH op de aangewezen plaats kwam, zag hij aldra een steen, die een weinig boven den grond uitkwam. De aarde verwijderende, ontdekte hij een koffertje, vervaardigd uit eene bodemplaat en vier zijplaten van steen, met cement zoodanig aaneen gehecht en gesloten, dat geen vocht tot het inwendige kon doordringen. Eene zesde steenen plaat, uitwendig ruw en hobbelig, diende tot deksel. Het gelukte SMITH het deksel op te heffen, en hij zag op den bodem van den koffer eene metalen plaat, gelijkende op een antiek borstharnas, en daarop rustende de platen, waarop de gewijde schriften gegraveerd waren. Terwijl hij dezen kostbaren schat met verbazing beschouwde, verscheen hem de engel des Heeren op nieuw, en verlichtte zijne ziel, zoodat hij den hemel geopend zag, en de heerlijkheid des Allerhoogsten hem omringde. „Zie toe!” zeide de engel tot hem; en hij zag den vorst der duisternis, omringd door een talloos gevolg van booze geesten. Toen de verschijning hem was voorbijgegaan, sprak de engel tot hem: „dit alles is u getoond, het goede en het kwade, het heilige en het onheilige, opdat gij voor het vervolg de beide magten zoudt kennen, en nimmer door den Booze overwonnen worden. Voor het tegenwoordige

kunt gij deze oorkonden nog niet erlangen, want het gebod des Heeren is bepaald; en wanneer ooit iemand ze erlangt, zal het slechts zijn door getrouwe gehoorzaamheid en gebed. Zij zijn hier niet bewaard geworden, opdat iemand er schatten of wereldschen roem meê zou verwerven; de waarde die zij hebben bestaat eeniglijk in de wetenschap die zij behelzen. Zij behelzen de volheid van het Evangelie van Jezus Christus, zoo als het aan het volk dezes lands is gegeven. Wanneer dat Evangelie door de magt Gods op nieuw aan het licht komt, zal het gebragt worden tot de heidenen, waarvan velen het zullen aannemen; en het zaad van Israël zal teruggevoerd worden onder de banier zijns Verlossers."

Sedert dit tijdstip verliepen er nog vier jaren, voordat JOSEF SMITH de oorkonden in zijn bezit kreeg. Eerst den 22<sup>sten</sup> September 1827 werden zij hem door bovennatuurlijke tusschenkomst ter hand gesteld. De platen, waarop de gewijde geschiedenissen gegraveerd waren, bestonden in een metaal dat veel op goud geleek. Elke plaat was acht duim lang en zeven breed, en iets dunner dan gewoon blik. Zij waren aan beide zijden overdekt met letterteekens, en even als een boekdeel te zamen gebonden door middel van drie ringen, die aan de eene zijde door al de platen heenliepen. De dikte van den bundel was ongeveer zes duimen; en een gedeelte van denzelfden was verzegeld. De letterteekens van het onverzegelde gedeelte waren uiterst fraai, fijn en duidelijk gegraveerd.

Bij de oorkonden bevond zich het zwaard van LABAN, met gouden handgreep en lemmet van het allerfijnste staal; en daarbenevens een zonderling werktuig, bij de ouden Urim en Thummim genaamd, bestaande uit twee doorzigtige steenen, vastgehecht aan de uiteinden van een klein boogje. Dit laatste werktuig, door de aloude zieners gebruikt om in de toekomst te lezen, moest SMITH in staat stellen, om de oorkonden te ontcijferen en over te zetten.

Met dezen hemelschen schat begaf SMITH zich naar zijnen schoonvader in Pennsylvanië, en begon de oorkonden te vertalen. Daar hij zelf niet goed schrijven kon, gebruikte hij daartoe de hulp van zekeren schoolmeester, OLIVER COWDERY genaamd, aan wien hij de vertaling in de pen dicteerde.

Toen de overzetting, onder den titel van „het boek Mormon” of „de gouden bijbel” voltooid was, verwekte de Heer een aantal getuigen, om door hun getuigenis de natiën der aarde van de echtheid en waarheid des gouden bijbels te vergewissen. Hunne getuigenissen zijn aan het slot van het boek Mormon toegevoegd. Deze zonderlinge documenten zijn twee in getal en luiden aldus:

#### „GETUIGENIS DER DRIE GETUIGEN.

Het zij bekend gemaakt aan alle natiën, geslachten, tongen en volken, tot welke dit boek komen zal, dat wij, door de genade Gods en onzes Heeren

JEZUS CHRISTUS, de tafelen gezien hebben, op welke dit geschiedverhaal gegraveerd was, hetwelk een bericht is omtrent het volk der Nephiten, als ook der Lamaniten, hunne broederen, en het volk van Jared, gekomen van den toren waarover gesproken is. Wij weten ook, dat de tafelen vertaald werden door de genadegave en de magt Gods; want Zijne stem heeft ons zulks verklaard. Dien ten gevolge weten wij met zekerheid, dat dit boek waarheid bevat, en wij betuigen ook, dat wij de gegraveerde teekenen gezien hebben, die op de tafelen zijn, en ons getoond zijn door de magt Gods en niet der menschen. En wij verklaren, in soberheid des geestes, dat een engel ze gebragt en voor onze oogen gelegd heeft, zoodat wij de tafelen en de daarop gegraveerde teekenen aanschouwd en gezien hebben; en wij weten, dat het door de genade Gods des Vaders en onzes Heeren JEZUS CHRISTUS is, dat wij ze gezien hebben en bericht geven, dat deze dingen waar zijn, schoon het wonderbaar is in onze oogen. Evenwel, de stem des Heeren heeft ons bevolen, er bericht van te geven, en daarom, om aan de bevelen Gods te gehoorzamen, geven wij getuigenis van deze dingen. En wij weten dat, indien wij getrouw zijn, onze kleederen rein zullen zijn van het bloed aller menschen, en wij vlekkeloos zullen bevonden worden voor den regterstoel van CHRISTUS, en eeuwig met Hem zullen wonen in den hemel. Eere zij den Vader, en den Zoon, en den H. Geest, die één God zijn. Amen."

Dit getuigenis draagt de onderteekening van OLIVER COWDERY, DAVID WHITMER en MARTIN HARRIS. De eerst ondergeteekende is de schoolmeester, aan wien SMITH zijne vertaling der oorkonden heeft gedictieerd. De tweede is een onbekend, of alleen bij de Mormonen bekend persoon. Omtrent den laatsten, MARTIN HARRIS, zullen wij in het volgende hoofdstuk meer vernemen. Wij laten thans nog het andere getuigschrift volgen, hetwelk ten minste de verdienste bezit van meerdere korthed.

#### „GETUIGENIS DER ACHT GETUIGEN.

Het zij bekend gemaakt aan alle natiën, geslachten, tongen en volken, tot welke dit boek komen zal, dat JOSEF SMITH, JR., de overzetter van dit boek, ons de tafelen getoond heeft, van welke gesproken is, die er uitzien als goud; al de bladen die de genoemde SMITH heeft vertaald, hebben wij in handen gehad, en wij hebben de teekenen gezien, die er op gegraveerd waren, die fraai waren uitgevoerd, en zoo het scheen van hoogen ouderdom. En hiervan geven wij berigt, in soberheid des geestes, dat de gezegde SMITH ze ons getoond heeft, want wij hebben gezien en betast, en wij weten met zekerheid dat de genoemde SMITH de tafelen, waarvan wij gesproken hebben, in bezit heeft; en wij geven onze namen aan de wereld ter bevestiging van hetgeen

wij gezien hebben; en wij liegen niet, God is onze getuige.”

Dit stuk draagt de onderteekening van JOHAN, CHRISTIAAN, JACOB en PIETER WHITMER; van HIRAM PAGE, en van JOSEF, HYRUM en SAMUEL SMITH. De drie laatstgenoemden zijn de vader, en twee broeders van „den profeet.” Deze getuigenissen achten de Mormonen voldoende voor hun geloof aan de echtheid hunner H. Schrift.

## TWEEDE HOOFDSTUK.

---

### *Oorsprong en inhoud van het boek Mormon.*

---

Bij het bovenstaande verhaal van de ontdekking des „gouden bijbels” der Mormonen zijn wij hunne eigene berigten gevolgd. De lezer zal waarschijnlijk van oordeel zijn, dat men Amerikaan moet wezen, om een zoo buitensporig verdictsel als waarheid te durven opdisschen, en Amerikaan om aan zoo iets geloof te hechten. Wij gaan thans de getuigenissen vernemen van onpartijdigen, die dadelijk bij het in het licht verschijnen van het boek Mormon of later luide zijn geworden, en waaruit met waarschijnlijkheid de eigenlijke oorsprong van dat boek zal op te maken zijn.

Toen het boek Mormon in den aanvang van het jaar 1830 in het licht verschenen was, en door velen gretig werd gelezen, waren er onder die lezers sommigen, die met verbazing in den nieuwen bijbel een hun welbekend werk terug vonden. Deze personen waren de weduwe, de broeder en eenige bekenden van zekeren SALOMO SPAULDING, woonachtig



te Conneaut in den staat Ohio. Genoemde SPAULDING, vroeger predikant, was in het jaar 1809 te Conneaut stil komen wonen, daar hij zich wegens zijne zwakke gezondheid van vermoeijenden arbeid moest onthouden. In den omtrek van Conneaut vindt men een aantal borstweringen en bouwvallen, welke men veronderstelt dat van de vroegere Indiaansche bewoners dezer streken afkomstig zijn; ook werden aldaar gedurig voorwerpen gevonden, die van het voormalig bestaan der uitgeroeide of verdrevene volksstammen gewaagden. Beminnaar van geschiedenis en oudheidkunde, onderzocht SPAULDING al die overblijfselen van den vroegeren tijd met belangstelling, en kwam eindelijk op het denkbeeld, om eene soort van geschiedkundigen roman te schrijven, waarvan het onderwerp de geschiedenis der vroegere Indiaansche volksstammen van Noord-Amerika zijn zou. Hij maakte daarbij gebruik van het gevoelen, dat onder de Amerikanen zeer verspreid is, dat namelijk de Indiaansche bewoners van Amerika een overblijfsel zijn van het Israëlitische volk. Door navolging van den bijbelstijl zocht hij aan zijn werk eene ouderwetische kleur te geven; en ter vermeerdering der illusie gaf hij het den titel van: *het terug gevonden manuscript*, terwijl hij het deed voorkomen, alsof het boek door een der laatst overgeblevenen van het verdelgde volk geschreven, en door hem door een gelukkig toeval ontdekt, ontcijferd en overgezet was. Naarmate hij met zijn werk vorderde, werd het door hem



bij gedeelten aan zijne vrienden en bureu te Conneaut voorgelezen. Toen het voltooid was, bragt hij het naar een met hem bevrienden boekdrukker, PATTERSON, te Pittsburg in Pennsylvanië. Bij dezen bleef het handschrift in bewaring tot het jaar 1816, waarin SPAULDING overleed. Zoo bleef de copij in handen van den boekdrukker. Niet lang daarna ging de drukkerij van PATTERSON te niet, zoodat het werk van SPAULDING voortdurend ongedrukt bleef liggen. Hoe kwam het echter in handen van JOSEF SMITH? Dit schijnt op de navolgende wijze geschied te zijn.

Van het jaar 1823 tot 1826 woonde te Pittsburg zekere SIDNEY RIGDON, vroeger letterzetter, te dier tijde predikant bij de sekte der Reformers. Deze RIGDON heeft tot de eerste en voornaamste leden van de kerk der Mormonen behoort. Te Pittsburg geraakte hij bevriend met PATTERSON, en heeft waarschijnlijk van dezen de copij van SPAULDING ter leen ontvangen, om te zien of er met hare uitgave eenig voordeel zou te behalen zijn. Daar PATTERSON in het begin van 1826 kwam te overlijden, bleef RIGDON de bezitter van SPAULDINGS handschrift. Door hem schijnt JOSEF SMITH met dit werk bekend te zijn geworden. Zeker is het ten minste, dat SMITH zich te dier tijd bij zijnen schoonvader, HALE, aan de Susquehanna bevond, zoodat zijne toenmalige woonplaats niet ver verwijderd was van de plaats, waar SIDNEY RIGDON zich destijds ophield. RIGDON en SMITH schijnen dan te zamen het plan te hebben

opgevat, om het werk van SPAULDING zooveel als noodig was om te werken, en in het licht te geven, op zoodanige wijze als het best geschikt was om er opgang aan te verschaffen; en aan RIGDON, schoon hij in de Mormoonsche overlevering omtrent de ontdekking des gouden bijbels volstrekt niet genoemd wordt, komt een half aandeel toe in de eer, zoo het eene eer is, de natiën, geslachten, tongen en volken der wereld, met eene nieuwe openbaring te hebben verrijkt.

De titel van SPAULDINGS werk kon SMITH gemakkelijk tot het verdichtsel van de goudplaten brengen. Meer bepaald echter schijnt hij daartoe aanleiding gevonden te hebben in een gerucht, hetwelk zich te dezer tijd in de noordelijke staten van Amerika verbreid had, dat er in Canada een „gouden bijbel” was opgegraven. Tot de verwachting van goed succes op zijn verdichtsel, heeft misschien de volgende omstandigheid iets bijgedragen. Toen SMITH op zekeren dag na eene hevige regenbui het woud nabij de ouderlijke pachthoeve passeerde, vond hij in eene groeve eene hoeveelheid fraai wit zand, dat door den regen daarheen gespoeld was. Hij bond eenige handen vol daarvan in zijn kiel, en nam ze mede naar huis. Aangekomen, vond hij de familie aan den maaltijd, en werd gevraagd wat hij in zijn kiel had. Op dat oogenblik kwam hem juist het gerucht van den gouden bijbel uit Canada in de gedachten, en hij verhaalde met een ernstig gelaat, dat het de

gouden bijbel was. Tot zijne verwondering was men dwaas genoeg om aan zijne bewering geloof te hechten. Ten gevolge daarvan ging hij voort met te verhalen, dat hij bevel ontvangen had, dien schat aan niemand te toonen, aangezien geen sterveling hem met het bloote oog kon aanschouwen en leven. Evenwel bood hij aan, het boek uit den kiel te nemen en het hun te toonen, maar zij wilden het niet zien, en verlieten het vertrek. Toen hij een paar dagen later dit voorval aan een vriend verhaalde, voegde hij er bij: „ik heb thans de zotten aan de lijn, en wil er eene grap van beleven.”

Toen RIGDON en SMITH het handschrift van SPAULDING naar hun oogmerk hadden omgewerkt, en hun plan omtrent de wijze van uitgave hadden vastgesteld, bleef hun nog overig om de middelen te vinden, die tot het drukken van het boek vereischt werden. SMITH wierp daartoe het oog op een pachter, MARTIN HARRIS genaamd, wiens naam wij onder het eerste der boven aangehaalde getuigenissen hebben aangetroffen. Deze HARRIS was een man, wiens beurs beter van geld, dan zijn brein van verstand voorzien was, en die aan groote belangstelling in de godsdienst eene even groote ligtgeloovigheid paarde. Hij was achtereenvolgens Kwaker, Wesleyaan en Baptist geweest, en behoorde ten tijde toen SMITH hem leerde kennen tot eene presbyteriaansche gemeente. Tot dezen ging SMITH, verhaalde hem de ontdekking van de gouden tafelen, en zeide hem, dat

de Heer hem bevolen had om vijftig dollars, ten behoeve der overzetting en uitgave van het nieuwe Evangelie van hem te leenen. De pachter gaf werkelijk de verlangde som, maar verlangde tevens de tafelen te zien. SMITH weigerde dit, onder voorwendsel, dat HARRIS niet rein genoeg van harte was, om zulk een schat te mogen aanschouwen; maar was toch edelmoedig genoeg van hem een papier te geven, waarop hij de schrifteekens van eene der tafelen had overgeschreven, dat hij hem veroorloofde aan elken geleerde dien hij verkoos, te toonen, ten einde zichzelve gewisheid te verschaffen. HARRIS, die bij al zijne onnoozelheid de beste bedoelingen had, en het ernstig met de zaak der godsdienst meende, ging met het papier naar New-York, en toonde het aan een bekend taalgeleerde, aldaar woonachtig, ANTHON genaamd. Hij verhaalde hem wat SMITH hem omtrent de tafelen, en hunne ontcijfering door middel van de Urim en Thummim op de mouw had gespeld; verzekerde, met ernstige opregtheid, dat de inhoud dier tafelen, wanneer hij bekend werd, eene volledige verandering in de wereld zou te weeg brengen, en het menschedom van den ondergang redden; dat hij reeds eene som gelds ten behoeve van de uitgave der platen had gegeven, en van voornemen was zijne pachthoeve te verkoopen, en de geheele opbrengst tot dat oogmerk te besteden; dat hij echter uit voorzorg herwaarts gekomen was, om het oordeel der geleerden te vernemen omtrent het papier, dat hij bij zich

had, en waarop een gedeelte van den inhoud der tafelen geschreven stond. ANTHON, dadelijk bedrog vermoedende, waarschuwde den pachter om zich te wachten voor oplichterij. Bij onderzoek van het papier, bevond hij, dat het schrift bestond uit verdraaide letters van het Latijnsche, Grieksche en Hebreeuwsche alphabet, benevens een aantal kruisen en kromme strepen, in kolommen naast elkander geplaatst. De onnoozele HARRIS maakte echter van ANTHON'S te-regtwijzing geen gebruik, maar bleef de onderneming van SMITH ondersteunen, zoodat hij allengskens eene som van drie duizend dollars daaraan besteed heeft.

Volgens het beweren van SMITH was het schrift der gouden tafelen een gewijzigd hiërogllyphen-schrift, en de taal een tak van het Koptisch. In zoo ver niet zonder grond, daar hij op zulk een duister terrein de meeste kans had van zich met goed gevolg tegen eventuele bestrijding te verdedigen. Met de vertaling der oorkonden ging het aldus toe. In een vertrek, dat door een gordijn in tweeën gedeeld was, zat SMITH, door het gordijn voor het ongewijde oog verborgen. Met behulp van zijnen profetenbril, de Urim en Thummim, bragt hij den inhoud van de gouden tafel, die hij, op den bodem van zijn hoed liggende, voor zich hield, in het Engelsch over, en dicteerde zijne vertaling aan den schrijver, die aan de andere zijde van het gordijn zat. Tot schrijver werd aanvankelijk MARTIN HARRIS gebruikt, maar, daar hij slecht schreef, werd hij eerlang vervangen door den school-



meester OLIVER COWDERY, den eerst ondergeteekenden van het boven aangehaalde getuigschrift der drie getuigen. Van het bovennatuurlijke innengsel ontdaan, beteekent dit, dat SMITH het gedeelte van SPAULDINGS manuscript, dat hij elken keer noodig had, in zijn hoed verborgen hield, en het op die wijs voorlas aan den schrijver, die buitendien tot meerdere voorzorg door het gordijn van hem was afgezonderd.

Aan de stichting eener nieuwe kerk schijnt SMITH aanvankelijk niet gedacht te hebben. Zijn eerste plan heeft zich waarschijnlijk bepaald tot de uitgave van het boek Mormon, en hij schijnt daarmede niets meer bedoeld te hebben dan eene winstgevende speculatie. In het volgende hoofdstuk zullen wij verhalen, hoe zijn oorspronkelijk plan zich onder de hand heeft gewijzigd en ontwikkeld, zoodat er de kerk van de heiligen der laatste dagen uit geboren werd. Vooraf echter geven wij hier een kort overzicht van den inhoud van het boek Mormon.

De gouden bijbel is verdeeld in het eerste en tweede boek Nephi, en de boeken: Jacob, Enos, Jarom, Omni, Mosia, Alma, Helaman, Nephi de jongere, Mormon, Ether en Moroni; waarin het volgende geschiedverhaal vervat is. Toen de Heer, om den Babylonischen torenbouw te verhinderen, de talen der menschen verwarde, erbarmde Hij zich over de nakomelingen van Jared, wegens hunnen vromen wandel, en liet hun hunne voormalige taal behouden. Op

Gods bevel verlieten zij het land Sennaär, en togen naar de westkust van den Oceaan, van waar zij in acht schepen naar Noord-Amerika overstaken. Hier woonden zij vijftien honderd jaar, en wiessen aan tot een talrijk en magtig volk, maar vervielen langzamerhand tot ongelooft en goddeloosheid. Ten gevolge van hun zedebederf werden zij omstreeks het jaar 600 v. C. door God zoo geheel en al verdelgd, dat er niets van hen overbleef dan de bouwvallen hunner steden, en de gouden tafelen, waarop door hunnen profeet Ether de geschiedenis van hunne opkomst en van hun verval was opgeteekend.

Omstreeks den tijd van hunne uitroeijing werd eene Joodsche familie van den stam Josef, de godvruchtige Lehi met zijne echtgenoot Saria en vier zonen, op wonderbare wijze van Jerusalem naar de westkust van Zuid-Amerika gevoerd. Dit gezin werd elf jaren later nog door eene derde schaar van Israëlitische landverhuizers gevolgd, waaronder sommigen van den stam Juda. Deze landden in Noord-Amerika, maar begaven zich later ook naar het Zuiden, waar zij een deel der vroeger aangekomenen vonden, met wie zij zich tot een volk vereenigden.

De nakomelingen van Lehi hadden zich namelijk in twee stammen gescheiden, ten gevolge van eene vervolging, die de meer godvruchtigen onder hen van de anderen ondergaan hadden. De vromen, die zich naar den profeet, die hun aanvoerder was, Nephiten noemden, togen naar Centraal-Amerika, en van daar

later naar het Noorden; de goddeloozen, naar hunnen veldheer Lamaniten genaamd, bleven in Zuid-Amerika terug.

De Lamaniten hadden wegens hunne boosheid zware bezoeken te ondergaan. De kleur hunner huid, die van natuur wit was, werd door den vloek Gods in een morsig rood veranderd. Het waren menschen van eene ruwe en bloeddorstige inborst, en zoo vijandig gezind jegens hunne stamverwanten, de Nephiten, dat zij menigmaal heirtogten tegen hen ondernamen, schoon elke aanval zegevierend werd teruggeslagen.

De Nephiten waren in alle opzichten het tegendeel van dit volk. Zij bewaarden onder zich een afschrift van de boeken van Mozes, en van de profeten tot aan Jeremia, in wiens tijd hun stamvader het Joodsche land verlaten had; en deze schriftelijke gedenkstukken uit het land hunner voorvaderen, die op metaal waren gegraveerd, werden gedurig bijgehouden en voortgezet op andere tafelen, waarop hunne wijzen en zieners de lotgevallen des volks, alsmede de gezigten, wonderen en openbaringen opteekenden, waarmeê het door God begenadigd werd. De Heer zegende hen met welvaart en voorspoed, en zij breidden zich uit naar het Oosten, Westen en Noorden, bedekten de vlakten en dalen met steden en dorpen, bouwden alle soorten van graan, en teelden een aantal soorten van vee. Kunsten en wetenschappen bereikten bij hen een hoog trap van bloei, en zij werden zelfs bekend met sommige deelen der machinen-bouwkunde. Voor



hunne geestelijke belangen werd gezorgd door profeten, die in de verst verwijderde toekomst zagen, en niet alleen de menschwording van Gods Zoon, maar ook Zijne wederkomst en de oprigting van het duizendjarige rijk voorspelden. Maar niettegenstaande dit weken ook de Nephiten eindelijk af van den weg des Heeren, vervielen tot zonde en snoodheid, en doodden de profeten, die hen waarschuwden. Toen vertoornde zich Jehova over hen, en bezocht hen met zware straffen. Duisternis overdekte de aarde, vreeselijke aardbevingen woedden van het eene strand tot het andere, bergen verzonken en dalen rezen omhoog, bloeiende steden werden verdelgd door waterfloeden, en het grootste gedeelte der Nephiten en Lamaniten werd uitgeroeid. Maar diegenen, welke na die ontzettende verwoesting waren overgebleven, werden verwaardigd met eene persoonlijke verschijning van Christus, die kort te voren te Jerusalem gestorven, weder opgestaan en ten hemel gevaren was. Hij toonde hun de wonde in de zijde, en de teekenen der nagelen in handen en voeten; Hij predikte hun het Evangelie, stelde de sacramenten onder hen in, genas lammen en blinden, wekte een doode op, verkoos onder hen twaalf apostelen, en maakte hun alle toekomstige dingen bekend tot aan het einde der eeuwen. Een gedeelte van zijne redenen en daden staat in het boek Mormon te lezen; het andere gedeelte, vervat in de goudplaten, die verzegeld waren, wacht nog op de overzetting.

Nadat de Verlosser zijn werk in Amerika ten einde had gebragt, voer Hij weder ten hemel. De twaalf jongeren, die Hij verkozen had, trokken het geheele land door, predikten het Evangelie, deden wonderen, en bekeerden niet alleen alle Nephiten, die tot dusver de wet van Mozes gehoorzaamden, maar ook een deel der Lamaniten. De toestand van godzaligheid, die daardoor bij de bewoners van Amerika werd te weeg gebragt, bestond langer dan drie honderd jaar. Maar allengskens namen ongeloof en ongerechtigheid wederom de overhand, en tegen het einde van de vierde eeuw der christelijke jaartelling had de goddeloosheid zulk een hoogen trap bereikt, dat de lankmoedigheid Gods in bestraffenden toorn veranderde. Een verdelgingsoorlog brak er uit tusschen de Lamaniten van het Zuiden, en de Nephiten van het Noorden, waarvan de uitslag was, dat de laatsten bijkans geheel werden uitgeroeid op den berg Cumora, waar het laatste overschot des volks zijne legerplaats had opgeslagen.

Onder de overlevenden waren de profeet Mormon en zijn zoon Moroni, van welke de eerstgenoemde een uittreksel uit de overleveringen der voorvaderen gemaakt en op metalen tafelen gegraveerd had. Bij zijn dood gaf hij de tafelen aan zijnen zoon om ze verder voort te zetten, en ze dan naar Gods bevel op den berg Cumora te begraven. MORONI vermeldt nog, dat de Lamaniten de weinige overgeblevenen der Nephiten met onverzoenelijken haat bleven vervolgen,

totdat hun geheele geslacht, hij zelf alleen uitgezonderd, vernietigd was. Hij vermeldt verder, dat de Lamaniten, na den ondergang hunner tegenpartij, onder elkander in oorlog geraakten, en dat geheel Amerika gedurende een geruim tijdperk een tooneel van roof, gewelddadigheid en bloedvergieten was. Hij besluit zijne geschiedenis met het jaar 424 na CHRISTUS geboorte, om de tafelen op de door God aangewezen plaats te begraven.

Dit dorre verdictsel, waarin dezelfde zaken: landverhuizing, scheiding van vromen en goddeloozen, bloei der vromen en uitroeijing der goddeloozen, gedurig worden herhaald, is geschreven in een platten en langdradigen wanstijl, waaraan men door de plompe navolging van zekere oud-testamentische spraakwendigen eene bijbelsche kleur heeft zoeken te geven, en die bovendien de eigenschap bezit van elk oogenblik de taalregelen te overtreden. In omvang komt het boek Mormon nagenoeg gelijk met twee derde gedeelten des Ouden Testaments.

Ten besluite deelen wij nog een eigen brief van JOSEF SMITH mede, geschreven aan den uitgever van zeker dagblad, met oogmerk om de beteekenis van het woord Mormon te verklaren. Wanneer ook al iemand na de lezing van dezen brief, niettegenstaande de authentieke verklaring van den profeet, omtrent de ware beteekenis van het woord Mormon twijfelachtig mogt blijven, de brief zal hem gewis niet twijfelachtig laten omtrent het stoute zelfvertrouwen,

en de grenzelooze onbeschaamdheid, waardoor de inborst van SMITH zich kenmerkte.

De brief luidt als volgt:

Mijnheer! — Door middel van uw blad wensch ik eene dwaling uit den weg te ruimen, die bestaat bij menschen, welke zich voor geleerd, vrijzinnig en wijs houden; en ik doe het met zooveel te meer genoegen, daar ik hoop, dat menschen van rede en gezond verstand eerder zullen luisteren naar de stem der waarheid, dan dat zij zich op het dwaalspoor laten brengen door de ijdele voorwendsels der ingebeeelde wijzen. De dwaling, die ik bedoel, is de bepaling van het woord „Mormon.” Men heeft beweerd dat dit woord afgeleid was van het Grieksche woord *mormo*. Dit is niet het geval. Daar stond geen Grieksch of Latijn op de tafelen, van welke ik door de genade Gods het boek Mormon vertaald heb. Laten de woorden van dat boek voor zichzelf spreken. Pag. 523 van de vierde uitgaaf lezen wij: „En nu, ziet, wij hebben het berigt geschreven, overeenkomstig onze kennis, in de schriftteekens, die bij ons de Nieuw-Egyptische genoemd worden, aan ons overgeleverd en door ons veranderd naar onze wijze van spreken; en wanneer onze platen groot genoeg waren, zouden wij in het Hebreeuwsch schrijven. Ziet, gij zoudt dan geene onvolmaaktheid in ons berigt gevonden hebben; maar de Heer weet de dingen, die wij geschreven hebben, als ook, dat geen

volk onze taal kent; om die reden heeft Hij middelen beraamd voor de overzetting daarvan."

Hiermede is dus de zaak beslist; want „geen ander volk kent onze taal;" derhalve moet de Heer, en niet een mensch vertalen, nadat het geheele volk uitgestorven is. En daar PAULUS zegt, dat de wereld door hare wijsheid God niet kent, en de wereld door bespiegeling verstoken is van de openbaring; en daar God, in Zijne hoogere wijsheid, altijd aan Zijne heiligen, waar zij zich ook bevinden, denzelfden geest gegeven heeft, en die geest (zooals JOHANNES zegt) de ware geest der profetie is, welke is het getuigenis van JEZUS; daarom mag ik veilig zeggen, dat het woord „Mormon" onafhankelijk is van de wijsheid en geleerdheid dezes geslachts. Alvorens ik echter aan de wereld eene definitie van dat woord geef, moet ik zeggen, dat de bijbel, in zijne ruimste beteekenis, *goed* beteekent; want de Zaligmaker zegt, overeenkomstig het Evangelie van JOHANNES, „Ik ben de goede herder;" en het zal niet buiten het gewone gebruik van woorden zijn om te zeggen, dat *goed* onder de meest gewigtige in gebruik is; en ofschoon het in verschillende talen bij verschillende namen bekend is, is de beteekenis altoos dezelfde, en altoos tegenovergesteld aan kwaad. Wij zeggen naar het Gothisch, *goed*; het Deensch, *god*; het Duitsch, *gut*; het Latijn, *bonus*; het Grieksch, *kalos*; het Hebreuwsch, *tób*; en het Egyptisch, *mon*. Van hier, met het bijvoegsel *meer*, of de zamentrekking *mor*,

komt het woord Mormon, hetwelk letterlijk beteekent: *meer goed*.

De Uwe  
JOSEF SMITH.

Ofschoon de zin en samenhang van dezen brief, niettegenstaande of ten gevolge van de groote geleerdheid en diepzinnigheid des schrijvers, niet zeer klaar is, schijnt echter de bedoeling van SMITH te zijn, dat aan zijn gouden bijbel de naam van *meer goed*, of *beter* toekomt, in betrekking tot den bijbel, die tot dusver in de Christenheid gold, en die slechts de eenvoudige benaming van *goed* verdient te dragen. In dat geval zou er bij het *betere* boek Mormon nog een *best* boek vereischt worden, ten einde volledig te zijn en tot den hoogsten trap op te stijgen. Als zoodanig geldt bij de Mormonen het *boek der leerstellingen en verbindtenissen*, (the book of doctrines and covenants), waarin de openbaringen vervat zijn, die SMITH in den verderen loop zijns levens van God heeft ontvangen, en waarvan wij, bij het verhaal van de stichting der nieuwe kerk, waartoe wij thans overgaan, meer zullen vernemen.

---



## DERDE HOOFDSTUK.

---

*Stichting eener nieuwe kerk, en hare eerste vestiging te Kirtland.*

---

Terwijl SMITH nog bezig was de uitgave van het boek Mormon voor te bereiden, ontwikkelde zich zijn eerste plan in dier voege, dat hij besloot om met de uitgave van den nieuwen bijbel de stichting van een nieuw kerkgenootschap te verbinden. Volgens zijn eigen verhaal echter heeft zijne kerk, even als zijn bijbel, een volstrekt bovennatuurlijken oorsprong gehad. Het was wederom door tusschenkomst van een hemelschen geest, dat hij zelf en OLIVER COWDERY de priesterwijding ontvingen, en alzoo de grondslagen gelegd werden van het nieuwe godsgebouw. Zie hier, met SMITH's eigene woorden, het verhaal van die gebeurtenis.

„Terwijl ik met OLIVER COWDERY arbeidde, onder gebed en aanroeping des Heeren, daalde er in eene wolk van licht een gezant van den hemel neder, die de handen op ons legde, ons ordende, en tot ons sprak: „Aan u, mijne mededienaren, verleen ik in

den naam van den Messias het priesterschap van AÄRON, dat de sleutelen heeft van de dienst der engelen, en van het Evangelie der boete, en van den doop bij onderdompeling ter vergiffenis der zonden; en dit ambt zal nimmer van de aarde worden weggenomen, totdat de zonen van LEVI wederom den Heere offerhanden offeren in gerechtigheid." Hij zeide ons, dat dit Aäronische priesterschap geene magt verleende om handen op te leggen tot de mededeeling des Heiligen Geestes, maar dat ons die magt later zou worden gegeven; en hij beval ons heen te gaan en gedoopt te worden; en gaf ons de aanwijzing, dat ik OLIVER COWDERY doopen zou, en dat hij vervolgens mij zou doopen. Zoo gingen wij dan heen en werden gedoopt. Ik doopte hem eerst, en daarop doopte hij mij. Toen dit geschied was, legde ik de handen op zijn hoofd, en ordende hem tot het priesterschap van AäRON, vervolgens legde hij de handen op mij, en ordende mij tot hetzelfde priesterschap; want alzoo was ons bevolen. De afgezant, die ons bij deze gelegenheid bezocht en ons dit priesterschap verleende, zeide, dat zijn naam JOHANNES was, dezelfde, die in het Nieuwe Testament JOHANNES de dooper wordt genoemd; en dat hij handelde onder de leiding van PETRUS, JACOBUS en JOHANNES, die de sleutels hadden van het priesterschap van MELCHIZEDEK, welk priesterschap hij zeide dat ter behoorlijker tijd aan ons zou verleend worden, en dat ik de eerste oudste, en hij de tweede wezen zou. Het



was op den 15<sup>den</sup> dag van de maand Mei 1829, dat wij door de hand des afgezants geordend en gedoopt werden. Ongeveer een jaar daarna, den 6<sup>den</sup> April 1830, ontvingen wij de wijding als priesteren der orde van MELCHIZEDEK.”

De waarheid van dit verhaal voor rekening van SMITH latende, deelen wij mede wat meer geloofwaardige berigten, omtrent de oprigting en eerste vestiging van de kerk der heiligen der laatste dagen vermelden.

De eerste beginselen dier kerk vallen in April van het jaar 1830, kort nadat het boek Mormon in druk was verschenen. Te dier tijd begon SMITH, die zich thans weder bij zijne ouders in den staat New-York ophield, zich zelve te verklaren voor een profeet des Allerhoogsten, geroepen om eene kerk voor den Heer uit de heidenen te verzamelen. Uit het vooraangaande kan reeds blijken, dat hij voor zulk eene taak vrij wel berekend was. Hij verstond de kunst om de zucht tot het wonderbare en bovennatuurlijke, die bij de meeste menschen gevonden wordt, op te wekken en te bevredigen. Hij bezat zekere welbespraaktheid, ruw en onbeschaafd misschien, maar zooveel te meer wegslepend, daar hij zich meestal tot menschen van de geringere volksklasse wendde, bij welke juist deze soort van welsprekendheid den meesten weerklank vindt. Daarbij was hij vrijmoedig tot onbeschaamd, stoutmoedig tot roekeloos toe, en van eene onwrikbare volharding. Hij grondvestte

zijne stichting op een denkbeeld, dat in Amerika de gemoederen van velen heeft ingenomen, en dat voor de verbeelding der meeste menschen eene groote aantrekkelijkheid bezit, een denkbeeld, dat bovendien, bij letterlijke verklaring, aan den bijbel zelve ontleend is geworden: het denkbeeld van het duizendjarige rijk. Men herinnert zich de plaats in de Openbaring van JOHANNES, waar de Apostel een gezigt heeft van eenen engel, die met de sleutelen des afgronds en eene groote keten van den hemel daalt, om Satan te binden gedurende een tijdperk van duizend jaren, opdat hij de volkeren der aarde niet meer verleide. De heiligen zullen gedurende dien tijd met CHRISTUS heerschen op aarde; maar hunne heerschappij zal voorafgegaan worden door groote rampen en ontzettende wonderen. Dit rijk voor te bereiden, en van alle einden der aarde de heiligen, die alsdan heerschen zouden, tot eene kerk te verzamelen, ziedaar wat JOSEF SMITH als zijne roeping aankondigde. Alle openbare en bijzondere rampen, die in de dagbladen vermeld werden, en die reeds buitendien eene groote aantrekkingskracht op de verbeelding der menschen uitoefenen, werden door hem aangegrepen, en met de verwachting van het duizendjarige rijk in verband gebracht. Staartsterren, luchtverschijnselen, aardbevingen, stormen, branden, oorlogen en krijgsumoeren in Europa en Amerika, het springen van stoomketels, monsterachtige geboorten bij menschen en dieren, met een woord, alles wat hem voorkwam,

werd hem een voorteeken van de ophanden zijnde gebeurtenis. Als man des volks en van een weinig ontwikkeld denkvermogen, was het hem eigen om al het algemeene en afgetrokkene ter zijde te stellen, en bij al zijne leerstellingen en inrigtingen tot het zinnelijk waarneembare en meest bijzondere af te dalen. Oud en nieuw wist hij behendig door een te mengen, en het nieuwe door het oude geloofwaardig, het oude door het nieuwe behagelijk te maken. Zoo-veel hij kon bevestigde en verkondigde hij al wat hij deed, met het gezag des bijbels, dat is te zeggen met den een of anderen bijbeltekst, uit het verband gerukt en overeenkomstig zijn oogmerk verklaard. Schoot dat bijbelgezag te kort, dan beriep hij zich op eene bijzondere openbaring, die hem gegeven was. Voeg daarbij de beloften van tijdelijke welvaart, van heerschappij over de aarde, die SMITH niet naliet met onbekrompen mildheid uit te deelen, en het welslagen van zijne onderneming, om de „kerk van de heiligen der laatste dagen” op te rigten, zal ons vrij verklaarbaar voorkomen.

Aanvankelijk telde de nieuwe kerk slechts zes leden, namelijk: SMITH en zijne vrouw, zijne beide broeders HYRUM en SAMUEL, OLIVER COWDERY en MARTIN HARRIS. Een paar maanden later, op den 1<sup>sten</sup> Junij 1830, werd te Fayetteville, een stadje niet ver van Palmyra, in den staat New-York, de eerste bijeenkomst of synode der nieuwe kerk gehouden. Het aantal leden was toen geklommen tot dertig.

Maar ook reeds toen begonnen de vervolgingen der Mormonen van den kant der overige bevolking, die zich later met toenemende hevigheid gedurig herhaald, en de Mormonen bewogen hebben, om verder en verder naar de minder bewoonde streken van het Westen voort te trekken, en hunne gemeente te vestigen aan een oord, waar zij zooveel mogelijk van de ongeloovigen afgezonderd was. In de rivier, die voorbij Fayetteville loopt, had SMITH ten behoeve van den doop zijner leerlingen een dam laten maken. Derwaarts verzamelde zich eene volksmenigte, vernielde den dam, en overlaadde den profeet met bedreigingen en scheldwoorden, hem beschuldigende van diefstal en oplichterij. SMITH liet zich echter hierdoor geenszins uit het veld slaan. Even stout als behendig brak hij de spits der aanklagt, door ronduit te bekennen, dat hij vroeger een zedeloos leven had geleid, maar dat hij, niettegenstaande zijne onwaardigheid, door den Heer was uitverkoren; dat al zijne zonden hem waren vergeven, en hij bestemd was, om, niettegenstaande zijne zwakheid en geringheid, een werktuig te zijn van des Heeren heerlijkheid. Hij bekende, dat hij onwetend en ongetuurd was, maar was dit niet ook het geval geweest met PETRUS, en de overige Apostelen des Heeren, die van lage geboorte waren, en een gering bedrijf uitoefenden, voordat zij tot het Apostelambt werden geroepen? En wanneer God in vroeger tijd zoodanige menschen tot Zijne werktuigen gekozen had,

kon Hij hetzelfde niet heden ten dage wederom doen?

Door dergelijke argumenten wist SMITH de beschuldigingen zijner tegenpartij terug te wijzen, en het geloof zijner aanhangers te bevestigen. Evenwel zou zijne gemeente zich niet zoo spoedig hebben uitgebreid, wanneer hij niet twee bekwame medearbeiders gevonden had, die in den aangrenzenden staat Ohio talrijke aanhangers voor zijne sekte wonnen. De eerste hunner was een predikant der Campbelliten, PARLEY PRATT genaamd, uit het graafschap Lorrain, in Ohio, die in Augustus 1830 door Palmyra reisde, van de nieuwe godsdienst hoorde spreken, den profeet bezocht, en door de lezing van het boek Mormon tot geloof en bekeering gebracht werd. Hij was een man van eene levendige verbeelding en van dichterlijken aanleg, en heeft later als zendeling en liederendichter groote diensten aan de zaak der Mormonen bewezen. Bij zijn terugkeer naar Ohio bezocht hij den reeds aan ons bekenden SIDNEY RIGDON, die destijds in het stadje Mentor, in Ohio, als predikant der Reformers werkzaam was, en weldra de tweede medearbeider van SMITH werd. In October 1830 kwam RIGDON in den staat New-York, alwaar hij eene bijeenkomst met SMITH had, en tot lid der nieuwe kerk werd aangenomen. Vergezeld door OLIVER COWDERY keerde hij naar zijne vroegere standplaats terug, om aldaar de nieuwe godsdienst te verkondigen. Zoowel PRATT als RIGDON hadden reeds

vroeger de nadering van het duizendjarige rijk, de herstelling des Joodschen volks, en wat daarmee samenhangt aan hunne gemeente gepredikt. Zij hadden dus niets nieuws te leeren, maar slechts eene kleine wijziging aan het vroeger gepredikte te geven, toen zij de ontdekkingen en openbaringen van SMITH kwamen mededeelen. Niet vreemd dan ook dat RIGDON, toen hij bij zijn terugkeer de gemeente tezamen riep, en haar in eene rede, die twee uren duurde, gloeiend van geestdrift, onder tranen van weedom en weelde, verhaalde wat hij in New-York gehoord en ondervonden had, het grootste gedeelte der verzamelden tot zijne nieuw aangenomene godsdienst overhaalde, en hen bewoog om zich door hem en COWDERY te laten doopen.

Het was door den invloed en de medewerking van SIDNEY RIGDON, dat SMITH thans eene stoutere vlugt nam, en aan zijne prediking en kerkinrigting eene meer en meer bepaalde gestalte gaf. Allengskens trad hij thans te voorschijn met die eigenaardige en van de heerschende denkwijze geheel afwijkende leerstellingen over God en goddelijke dingen, waardoor het geloof der Mormonen zich kenmerkt. Hij stelde in zijne kerk al de onderscheidene ambten in, die in het Apostolische tijdperk onder de Christenen bestaan hadden: Apostelen, profeten, oudsten, evangelisten, leeraars, diakenen, en bovendien patriarchen en priesters, naar de dubbele ordening van AÄRON en MELCHIZEDEK. Hij schreef aan zich en de zijnen



het bezit toe van al die bijzondere gaven des geestes, welke onder de eerste Christenen werkzaam waren geweest, zooals: voorspelling, spreken in verschillende tongen, genezing door oplegging der handen, uitbanning van booze geesten. Elke nieuwe inrigting, elke verandering of wijziging van het vroeger vastgestelde werd gemeenlijk voorgesteld en aangekondigd, als geschiedende ten gevolge van eene bijzondere openbaring, die SMITH van God ontvangen had. Die openbaringen zijn later verzameld in het „boek der leerstellingen en verbindtenissen,” hetwelk door de Mormonen met hun „gouden bijbel” gelijk wordt gesteld. Ook aan dit werk heeft RIGDON een even groot aandeel als SMITH; en de „lessen over het geloof”, waardoor de openbaringen worden voorafgegaan, zijn geheel van zijne hand. Om van den aard en den inhoud van dit werk een denkbeeld te geven, laten wij hier eene van die openbaringen volgen, die tot RIGDON gerigt is, en in December 1830 gegeven is geworden.

„Zie, voorwaar, voorwaar! Ik zeg tot Mijnen knecht RIGDON, Ik heb u en uwe werken aangezien. Ik heb uwe gebeden gehoord, en u voorbereid tot een groot werk. Gij zijt gezegend, en gij zult groote dingen doen. Ziet, gij waart gezonden om den weg te bereiden voor Mij en voor ELIAS, die komen zou, en gij wist het niet. Gij dooptet met water tot boete, maar gij ontvingt den H. Geest niet; maar thans geef Ik u een bevel, dat gij doopen zult met water;

en zij zullen den H. Geest ontvangen door de oplegging der handen, even als voormaals de Apostelen.

„En het zal geschieden, dat er een groot werk in het land zal plaats hebben, zelfs onder de heidenen; want hunne dwaasheid en hunne gruwelen zullen openbaar gemaakt worden in de oogen van al het volk; want Ik ben God, en Mijn arm is niet verkort; en Ik zal teekenen en wonderen toonen aan allen, die in Mijnen naam gelooven. En al wie in Mijnen naam in geloof bidden zal, die zal duivelen uitwerpen, zieken genezen, blinden doen zien, dooven doen hooren, stommen doen spreken, en lammen doen gaan; en de tijd komt haastiglijk, dat groote dingen aan de kinderen der menschen zullen getoond worden; maar zonder geloof zal niets getoond worden, behalve de verwoestingen, die er komen zullen over Babylon, dezelfde, die alle volken der aarde dronken gemaakt heeft met den wijn van de gramschap harer hoererijs. En daar is niemand, die goed doet, behalve degenen die de volheid van Mijn Evangelie aannemen, dat Ik aan dit geslacht gezonden heb.

„Ik heb het zwakke der wereld geroepen; diegenen, welke ongeleerd en veracht zijn, om de natiën te dorschen door de magt van Mijnen geest: en hun arm zal Mijn arm zijn; en Ik zal hun schild en hun beukelaar zijn; Ik zal hunne lendenen gorden, en zij zullen manmoedig voor Mij strijden, en hunne vijanden zullen onder hunne voeten zijn; en Ik zal



ten hunnen behoefte het zwaard laten vallen, en door het vuur Mijner verontwaardiging zal Ik hen bewaren. En aan de armen en zachtmoedigen zal het Evangelie gepredikt worden, en zij zullen uitzien naar den tijd van Mijne komst, want zij is ophanden; en zij zullen de gelijkenis van den vijgenboom leeren verstaan; want reeds nu is de zomer nabij; en Ik heb de volheid des Evangelie's gezonden door de hand van Mijnen knecht JOZEF, en heb hem gezegend in zijne zwakheid, en hem de sleutelen gegeven van de verborgenheid dier dingen, welke verzegeld waren; ja, van die dingen, die van de grondlegging der wereld geweest zijn, en van die dingen, die komen zullen van dezen tijd af tot op den tijd van Mijne komst, wanneer hij op Mij wacht; en zoo niet, dan zal Ik een anderen in zijne plaats geven.

„Derhalve, waakt over hem, dat zijn geloof niet fale; en het zal gegeven worden door den Trooster, den H. Geest, die alle dingen weet; en Ik geef u een bevel dat gij voor hem schrijven zult; en de schriften zullen gegeven worden, zoo als zij in Mijn eigen boezem zijn, ter behoudenis van Mijne uitverkorenen; want zij zullen Mijne stem hooren en zullen Mij zien, en niet slapen, maar wachten op den dag van Mijne komst: want zij zullen rein zijn, gelijk Ik rein ben. En thans zeg Ik tot u, blijft bij hem, en hij zal met u reizen; verzaakt hem niet, en gewisselijk, deze dingen zullen vervuld worden. En in zoover gij niet schrijft, ziet, het zal aan hem gegeven worden

om te profeteren; en gij zult Mijn Evangelie prediken, en de heilige profeten tot getuigen roepen om zijne woorden te bevestigen, zoo als zij hem gegeven zullen worden. Houdt alle geboden en verbindtenissen, door welke gij gebonden zijt, en Ik zal ten uwen beste de hemelen doen schudden; en Satan zal beven, en Sion zal zich verheugen op de heuvelen, en zal bloeijen; en Israël zal gered worden op Mijn gezetten tijd. En door de sleutelen, die Ik gegeven heb, zullen zij geleid worden, en in het geheel niet meer beschaamd worden. Heft uwe hoofden omhoog, en weest blijde; uwe verlossing is nabij! Vrees niet, kleine kudde, het koninkrijk is het uwe, totdat Ik kom! Ziet, Ik kom haastiglijk, ja, gewis. Amen."

Men mag met rede twifelen, of deze openbaring uit den geest Gods, dan wel uit den geest van SIDNEY RIGDON is voortgekomen. Zoo veel is zeker, dat RIGDON sedert dien tijd in het nieuwe kerkgenootschap de eerste plaats naast SMITH heeft ingenomen, en met de eerste waardigheden is bekleed geworden. Ook waren de diensten, die hij aan de zaak der Mormonen bewees, geëvenredigd aan de hooge standplaats, welke hij innam. Hij had zich in het laatst van 1830 gevestigd te Kirtland, in den staat Ohio, en aldaar, in vereeniging met PRATT en COWDERY, eene Mormoonsche gemeente verzameld, die ettelijke honderden leden telde. Daar SMITH intusschen in zijn geboortestaat met zijne prediking weinig voorspoed had, vatte hij het plan op, om zich

ook met de zijnen naar Kirtland te begeven, en die stad voor'shands tot hoofdzetel en middelpunt van het nieuwe kerkgenootschap te maken. Dien ten gevolge ontving hij in Januarij 1831 eene openbaring, die hem beval om naar Kirtland te verhuizen. Aldaar aangekomen, werd hem in Februarij van hetzelfde jaar eene nieuwe openbaring gegeven van dezen inhoud: „het is betamelijk, dat er voor Mijn knecht, JOZEF SMITH, JR., een huis gebouwd worde, om daarin te leven en te vertalen.” Eene andere openbaring van dezelfde maand zegt: „wanneer gij verlangen koestert naar de verborgenheden van Mijn rijk, bezorgt dan aan hem (JOZEF SMITH, JR.) voedsel en kleeding, en alles wat hij noodig heeft.”

De aankomst van den profeet te Kirtland gaf aan de gemeente aldaar eene belangrijke uitbreiding. Nieuwe kracht en geestdrift scheen zich van allen meester te maken. Elke dag bragt nieuwe verhalen van wonderen, die verrigt waren, van visioenen, die men gehad had. Deze verhalen verspreidden zich in de nabuurschap en lokten duizenden nieuwsgierigen naar Kirtland. In de bijeenkomsten der Mormonen zag men dezelfde verschijnselen, die bij de Methodistische *campmeetings*, of verzamelingen in het open veld, gemeenlijk plaats hebben. Geestverrukkingen waren aan de orde van den dag. Mannen en vrouwen vielen ter aarde, kreunden en schreeuwden, wentelden zich met handen en voeten spartelend over den grond, wezen naar den hemel, waar zij eene wolk van ge-

tuigen zagen zweven, spraken in tongen, voornamelijk in die der Indiaansche volksstammen, tot wier bekeering zij zich geroepen verklaarden, vlogen als razend de deur uit en weder naar binnen, vielen in onmagt neêr en sprongen weder overeind, of klommen predikend en zingend op eene verhevenheid, en verkondigden de nadering van den jongsten dag. Wanneer zij bij den weg gingen, raaptten sommigen steenen van den grond, en lazen er allerlei zonderlinge opschriften op. Anderen vonden perkamentrollen, naar hun beweren van den hemel gevallen en met het zegel van CHRISTUS verzegeld, die op wonderbare wijze verdwenen, zoodra zij de schriftteekenen, die er op stonden, hadden overgeschreven. Met een woord, de geheele gemeente van SMITH verkeerde in een staat van de zonderlingste opgewondenheid en geestvervoering, die natuurlijk aan eene algemeene uitstorting des H. Geestes werd toegeschreven.

Zulk eene algemeene uitstorting des geestes lag echter niet in het plan van SMITH, die op die wijze spoedig zijne plaats als opperhoofd der kerk, als profeet en hoofdorgaan des geestes zou verloren hebben. Hij begreep, dat hij den stroom, die buiten zijne bedding getreden was, binnen zijne oevers moest terug voeren. Dien ten gevolge maakte hij eene openbaring bekend, waarin God de heiligen waarschuwde om zich niet argeloos over te geven aan de geestdrift, die hen aangegrepen had, aangezien Satan mede in het spel was, en de gaven des geestes tot zijn

oogmerk zocht te misbruiken. Op nieuw werden de voorregten, die aan SMITH waren verleend, aan de gemeente voorgehouden. Door hem alleen moest alle wijsheid en beleid, alle licht en kracht des geestes op de overigen afdalen. Aan hem was het gegeven om met engelen te verkeeren. Wanneer hij zijne openbaringen uitvaardigde, met den aanhef: „dus spreekt de Heer,” dan moest hij, als Gods eigen stem, door allen worden gehoorzaamd.

Intusschen bleek het aan SMITH, dat ook Kirtland niet de geschikte plaats was, om een blijvende hoofdzetel voor zijne gemeente te zijn, maar dat hij meerderen vooruitgang voor zijne zaak te wachten had, wanneer hij verder naar het Westen doordrong. Hij besloot derhalve, om in den staat Missouri eene plaats te laten opzoeken, geschikt om er eene gemeente te vestigen. De werkzaamheden en reizen daaraan verbonden gaven tevens eene geschikte afleiding aan den ijver en de eerezucht van de voornaamsten zijner aanhangers. Daarom werd reeds in den zomer van hetzelfde jaar 1831 dit plan van uitbreiding en verplaatsing der gemeente ten uitvoer gebragt. Voor wij echter ons verhaal voortzetten, willen wij in het volgende hoofdstuk eenige meerdere bijzonderheden omtrent de kerkelijke inrigting en de eigenaardige leerstellingen der Mormonen mededeelen.

---

## VIERDE HOOFDSTUK.

---

*Kerkbestuur, kerkelijke ambten, inrigtingen,  
leerstellingen.*

---

De geheele kerkelijke inrigting der Mormonen berust op het dubbele priesterschap van MELCHIZEDEK en AÄRON. Het priesterschap naar de ordening van MELCHIZEDEK verleent geestelijke voorregten en zegeningen, benevens de magt om ze mede te deelen; het priesterschap naar de ordening van AÄRON is aan het eerste ondergeschikt, en verleent slechts de magt om zekere uitwendige kerkelijke verrigtingen waar te nemen. Het priesterschap van MELCHIZEDEK ontvangt men door de verkiezing en genade Gods; op het priesterschap van AÄRON heeft elk afstamming van AÄRON aanspraak. Elk van deze beide priesterlijke ambten sluit een zeker aantal ondergeschikte bedieningen in zich, die elk hare bijzondere attributen en functiën hebben. De personen die zoodanig eene kerkelijke bediening bekleeden, vormen gezamenlijk een collegie, dat bestuurd wordt door een voorzitter, of door eene presidentschap van drie



of meer personen. Het opperbestuur der kerk is derhalve in handen van de presidentschap der priesters naar de ordening van MELCHIZEDEK, die uit drie personen bestaat, onder welke de „profeet” of „ziener” de eerste plaats inneemt. Dit opperste kerkelijke collegie wordt door de Mormonen als een afbeeldsel der H. Drieëenheid beschouwd; en tevens voor eene getrouwe navolging gehouden van den vorm van bestuur in de eerste christelijke kerk onder PETRUS, JACOBUS en JOHANNES.

Het priesterschap naar de ordening van MELCHIZEDEK heeft de sleutelen van alle geestelijke zegeningen der kerk, en verleent het voorregt van onmiddelijk verkeer met den hemel, en van een dieper inzicht in de verborgenheden der onzichtbare wereld. Het werd door God aan ADAM verleend, en verder van geslacht tot geslacht door oplegging der handen van vader op zoon overgedragen. Drie jaren voor zijn dood riep ADAM de toenmalige hooge priesters, SETH, ENOS, CAINAN, MAHALALEEL, JARED, HENOCH en METHUSALAH te zamen in de vallei Adam-on-diahman, en gaf hun zijn laatsten zegen. Aldaar verscheen hun de Heer, en openbaarde hun de toekomstige dingen. Op den 6<sup>den</sup> April 1830 werd JOSEF SMITH door God tot priester, apostel en oudste geordend, waarop hij door oplegging der handen dezelfde waardigheid aan OLIVER COWDERY overdroeg. Zoo meldt het boek der leerstellingen en verbindtenissen.

Tot de priesterschap van MELCHIZEDEK behooren

de apostelen, een collegie van twaalf personen, wier taak het is, de gemeenten en gemeenteleden te bezoeken, op te wekken en te vermanen, en van hunne voornaamste bevindingen aan het opperhoofd der kerk berigt te geven. Op de apostelen volgen de oudsten, wier ambt het is om andere oudsten, priesters, leeraren en diakenen te ordenen, aan de gedoopten met water door oplegging der handen den vuurdoop des H. Geestes te geven, en de openbare bijeenkomsten te besturen. Den laagsten rang in de priesterschap van MELCHIZEDEK hebben de zeventig, wier ambt het is, het Evangelie te prediken aan de heidenen, en onder hen die functiën waar te nemen, welke door de oudsten in de gemeenten worden verrigt. Het bestuur over de priesterschap van MELCHIZEDEK, en bij gevolg over de geheele kerk, is in handen van den Profeet-president en zijne beide mede-voorzitters, die in meer gewigtige zaken door een hoogen raad van twaalf oudsten worden bijgestaan.

Het priesterschap naar de ordening van AÄRON, verleent het regt om den waterdoop der boete tot vergiffenis der zonden te bedienen. Tot deze priesterschap behooren ook de leeraren en diakenen, wier verrigtingen niet verschillen van die, welke in andere kerkgenootschappen door de ambtenaren van dezen naam worden waargenomen. Het bestuur over deze ondergeschikte priesterschap is in handen van een voorzittend collegie, welks leden den naam dragen van bisschoppen. Overigens kunnen al de functiën



der Aäronische priesters in voorkomende gevallen door elk lid van de hoogere Melchizedekische priesterschap worden uitgeoefend. Voorts hebben de Mormonen nog een patriarch, die in de hoofdplaats der kerk resideert, en de magt heeft om aan bijzondere personen een bijzonderen zegen, naar de wijze van JACOB'S zegen aan zijne twaalf zonen, te verleen. De eerste, die in de kerk der Mormonen dit ambt van patriarch bekleed heeft, en om wiens wil het misschien is ingesteld, was JOSEF SMITH, SR., de vader van den „profeet.”

Gelijk de Mormonen al de onderscheidene ambten der eerste kerk onder zich hebben zoeken te herstellen, zoo maken zij ook aanspraak op het bezit van al de buitengewone genadegaven, welke onder de eerste Christenen gevonden werden. Tot die gaven behoort ook de profetie, waarmeê ieder lid der gemeente door den goddelijken geest kan worden begunstigd. Evenwel zijn de openbaringen en voorspellingen, welke op die wijze gegeven worden, aan de revisie en goedkeuring van het opperhoofd der kerk, den President-profeet, onderworpen.

De waterdoop wordt, zooals gezegd is, door de priesters naar de ordening van AÄRON bediend, en mag niet anders dan bij indompeling geschieden. Elke doop, die niet op hunne wijze en door bemiddeling van hunne priesterschap heeft plaats gehad, wordt door de Mormonen voor niet geldig gehouden. Eene eigenaardige instelling der Mormonen is de water-

doop ten behoeve der afgestorvenen. Elk lid hunner gemeente kan zich namelijk laten doopen voor een zijner overledene bloedverwanten of vrienden, die van den wettigen doop buiten zijne schuld verstoken is geweest. Op die wijze wordt aan den overledene de ingang in het godsrijk verzekerd. De Mormonen beweren, dat die doop voor de dooden ook in de eerste christelijke kerk heeft plaats gevonden, en be-roepen zich daarbij op de woorden van PAULUS: „wat zullen zij doen, die voor de dooden gedoopt worden?” (1 Cor. XV: 29). De waterdoop ter vergiffenis der zonden wordt voltooid in het sacrament der be-vestiging, of des vuurdoops, door oplegging der han-den, ter mededeeling des H. Geestes. Dit sacrament kan alleen door een priester naar de orde van MEL-CHIZEDEK worden bediend. De avondmaalsviering der Mormonen geschiedt op gewone wijze.

De godsdienstoefening der Mormonen heeft op de volgende wijze plaats. De bijeenkomst wordt bestuurd en met een zegenwensch geopend door een oudste. Daarop volgt een gezang, een geïmproviseerd gebed, en weder een gezang. Dan volgt de preek, die ge-houden wordt door een leeraar, aan wien die taak eenigen tijd van te voren is aangewezen. Op de preek volgen vermaningen en opwekkingen van al degenen, die door den geest tot spreken gedreven worden. Ten slotte wordt vanwege het kerkbestuur mededeeling gedaan van de besluiten en verordeningen, waarbij de gemeente belang heeft, en daarop wordt

de bijeenkomst met den zegen gesloten. Vóór het openen en na de sluiting der bijeenkomst worden er door een muziek-corps vrolijke muziekstukken uitgevoerd, ten einde alle sombere gedachten uit de ziel der gemeenteleden te verbannen, en hen te stemmen tot opgeruimdheid en helderheid van geest.

De Mormonen brengen tienden op, hetzij in natuurproducten of in geld, waardoor in de behoeften der kerk en der eeredienst wordt voorzien. Niet allen echter, die een kerkelijk ambt bekleeden, ontvangen een aandeel van de opbrengsten; dit is slechts het voorregt van de hoogere kerkbeambten. De meesten oefenen bij hun kerkelijk ambt een bedrijf uit, waarvan zij leven.

De hoofdpunten van het Mormoonsche geloof zijn vervat in de navolgende belijdenis, die in een hunner tijdschriften voorkomt:

„Wij gelooven in God, den eeuwigen Vader, en in Zijnen Zoon JEZUS CHRISTUS, en in den Heiligen Geest. Wij gelooven, dat de menschen gestraft zullen worden voor hunne eigene zonden, en niet voor de overtredingen van ADAM. Wij gelooven, dat door de voldoening van CHRISTUS alle menschen behouden kunnen worden door gehoorzaamheid aan de wetten en verordeningen des Evangelies. Wij gelooven, dat die verordeningen zijn: 1°. Geloof in den Heer JEZUS CHRISTUS. 2°. Boete. 3°. Doop bij onderdompeling tot vergiffenis der zonden. 4°. Oplegging der handen ter mededeeling des H. Geestes. 5°. De

maaltijd des Heeren. Wij gelooven, dat de menschen door God geroepen moeten worden door goddelijke ingeving, en door de oplegging der handen van diegenen, welke op behoorlijke wijze verordend zijn om het Evangelie te prediken, en de inzettingen des Evangelies te bedienen. Wij gelooven in dezelfde kerkregeling als in de oorspronkelijke kerk bestaan heeft, namelijk: apostelen, profeten, herders, leeraren, enz. Wij gelooven in de krachten en gaven van het eeuwig Evangelie, namelijk: de gaven van geloof, onderscheiding der geesten, voorzegging, openbaring, gezigten, genezing, spreken in tongen en de uitlegging der tongen, wijsheid, liefde, broederlijke liefde, enz. Wij gelooven in het woord Gods, opgeteekend in den bijbel; wij gelooven ook in het woord Gods, opgeteekend in het boek Mormon, en in alle andere goede boeken. Wij gelooven alles wat God geopenbaard heeft; alles wat Hij thans openbaart; en wij gelooven dat Hij nog grooter en gewigtiger dingen, betreffende Zijn rijk en de tweede komst van den Messias openbaren zal. Wij gelooven in de wederverzameling van Israël en het herstel der tien stammen; wij gelooven, dat Sion op het vaste land van het Westen zal opgericht worden, dat CHRISTUS in persoon duizend jaren op aarde zal regeren, en dat de aarde vernieuwd worden, en de heerlijkheid van het paradijs terug ontvangen zal. Wij gelooven in de opstanding des ligchaams, en dat de gestorvenen in CHRISTUS eerst zullen opstaan; en dat de overige dooden niet zullen

herleven, voordat de duizend jaren voorbij gegaan zijn. Wij eischen het regt om den almachtigen God onbelemmerd naar de inspraak van ons geweten te vereeren, en wij geven aan alle menschen hetzelfde regt om God te vereeren, hoe en waar zij willen. Wij gelooven, dat wij onderworpen zijn aan koningen, koninginnen, presidenten en overheden, en verplicht om de wet te vereeren en te gehoorzamen. Wij gelooven, dat wij eerlijk, waarachtig, kuisch, matig, welwillend, deugdzaam en opregt moeten zijn, en goed behooren te doen aan alle menschen; inderdaad, wij kunnen zeggen, dat wij de vermaning van PAULUS opvolgen: wij gelooven alle dingen, wij hopen alle dingen, wij hebben vele dingen verdragen, en hopen bekwaam te zullen zijn om alle dingen te verdragen. Wij zoeken alles wat regtschapen, liefelijk, prijzenswaardig is en welluidt, en zien uit naar het loon, dat ons is weggelegd."

Wanneer de geloofsleer der Mormonen zich tot de hier opgenoemde punten bepaalde, dan zou zij niet zoo zeer van het algemeene geloof der Christenheid afwijken. Maar de bovenstaande geloofsbelijdenis bevat slechts het meest algemeene, dat door de leeraren en zendelingen der Mormoonsche kerk op den voorgrond wordt geplaatst, ten einde de Christenen van andere gezindten niet door de al te groote nieuwhed en vreemdheid hunner leerstellingen af te schrikken. Wanneer men verneemt, hoe deze bekende geloofsartikelen voor de dieper ingewijden worden uit-

gelegd, en hoe die algemeene stellingen nader worden bepaald, dan vertoont zich de Mormoonsche geloofsleer in eene geheel andere gestalte. Hunne eigenlijke geloofsleer is een zonderling mengsel van stellingen, die aan onderscheidene oude en nieuwe ketterijen en wijsgeerige stelsels ontleend schijnen. Wij willen, ordeshalve, dadelijk aan deze plaats de voornaamste leerstellingen der Mormonen mededeelen, ofschoon zij ten deele van latere dagteekening zijn dan het tijdpunt, waarop wij in het vorige hoofdstuk ons geschiedverhaal hebben gestaakt.

Uit de medegedeelde geloofsbelijdenis kan reeds blijken, dat de Mormonen geene bepaalde en afgezonderde bron voor hunne geloofsleer hebben. De bron, waaruit zij hunne leer putten, is het woord Gods; maar dat woord Gods wordt door hen in den alleruimsten zin opgevat. Dat woord Gods is vervat in den bijbel en in het boek Mormon; maar bovendien in alle andere goede boeken. Dat woord Gods komt telkens op nieuw tot hen in de voortdurende openbaringen, welke zij ontvangen. Om die rede is dan ook de geloofsleer der Mormonen op geen gegeven tijdstip voltooid en afgesloten; zij kan door nieuwe openbaringen altoos worden vermeerderd, en het vroeger aangenomene kan door later verkregene betere inzichten steeds worden gewijzigd. Wat wij hier van de Mormoonsche geloofsleer mededeelen is grootendeels genomen uit het boek der leerstellingen en verbindtenissen, en uit eenige preeken van SMITH, die na zijn



dood in het licht zijn gegeven. Nog moet opgemerkt worden, dat SMITH en de overige leeraars der Mormonen, wanneer zij hunne vreemde leerstellingen uit den bijbel zoeken te bewijzen, bij de uitlegging des bijbels, tot grondregel aannemen, dat alles strikt letterlijk moet worden opgevat.

Wat dan vooreerst de Mormoonsche leer omtrent *Gods natuur en eigenschappen* betreft: God, de Vader, is volgens hen een geestelijk-stoffelijk persoon, of een stoffelijk bewerktuigde geest, die een ligchaam en ligchaamsdeelen bezit, in gedaante den mensch gelijk is, en inderdaad niets anders is dan de mensch in zijne hoogste volmaaktheid. Deze stellingen worden door de Mormonen uit den bijbel bewezen. Dat God in gedaante den mensch gelijk is blijkt daaruit, dat Hij den mensch geschapen heeft naar Zijn beeld en Zijne gelijkenis (Gen. I: 26). Dat Hij een ligchaam en ligchaamsdeelen heeft blijkt uit Gods woorden tot MOZES, dat Hij hem met Zijne hand zou overdekken, totdat Hij voorbij gegaan zou zijn, en dat MOZES Zijne achterste deelen zien zou, wanneer Hij Zijne hand weggenomen zou hebben, maar Zijn aangezicht niet zou kunnen zien (Exod. XXXIII: 22, 23). Het blijkt voorts uit hetgeen vermeld wordt van de oudsten in Israël, dat zij God zagen, en onder Zijne voeten als een werk van saffiersteenen (Exod. XXIV: 10). Als verdere bewijzen voor Gods menschelijke natuur en gestalte worden door hen aangevoerd, dat Hij bij ABRAHAM gegeten heeft (Gen. XVIII: 8);



dat Hij de menschelijke aandoeningen van liefde en haat ondervindt (Mal. I: 2, 3. Amos VI: 8); en dat Hij geene twee plaatsen te gelijker tijd inneemt, maar zich van de eene plaats naar de andere beweegt (Gen. XI: 5).

God, de Zoon, JEZUS CHRISTUS, is geboren van den Vader en de maagd MARIA. De Vader daalde op aarde neder, koos MARIA tot Zijne bruid en echtgenoot, en zond Zijnen heraut GABRIËL, om haar de verloving aan te kondigen. Op eene vlakte in Palestina ontmoetten bruidegom en bruid elkander, en in het heilige kind, dat van MARIA geboren werd, woonde de geest des Zoons, waardoor het tot God gemaakt werd.

De Heilige Geest is de overeenstemmende wil van beide, den Vader en den Zoon; Hij is de ééne ziel, die beide beheerscht, en eene volmaakte overeenstemming van gedachte, van wijsheid en leven in geheel het rijksg gebied van Vader en Zoon te weeg brengt. De Geest is van den Vader en den Zoon onderscheiden doordien Hij een louter geestelijk bestaan heeft, en nooit eene hut of een stoffelijk ligchaam heeft aangenomen. Dientengevolge leeren de Mormonen dan ook, dat er geene drie-eenheid, maar slechts eene twee-eenheid van personen in het goddelijke wezen bestaat. De twee personen zijn de Vader en de Zoon; beider geestelijke gemeenschap of overeenstemming van denken en willen wordt de Heilige Geest genoemd.

De God van wien tot dusver gesproken is, is echter niet de hoogste en eerste God. Hij, die door het menschdom als hun God en Vader in den hemel vereerd wordt, heeft zelf wederom een vader. Tot bewijs voeren de Mormonen aan wat Openb. I: 6 gezegd wordt, dat CHRISTUS ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en Zijnen Vader, d.i. naar hunne uitlegging: Gode en Gods Vader. Deze vader van onzen God heeft wederom een vader, en zoo voort, totdat men den stamvader aller Goden, den eersten en oppersten God bereikt. Zoo verkrijgt men dan een onbepaald aantal van Goden, wier bestaan door de Mormonen bewezen wordt met de woorden van PAULUS, I Cor. VIII: 5, dat er vele Goden en vele Heeren zijn. Elke God heeft zijne bepaalde woonplaats in het heelal, en een bepaald gedeelte des Heelals tot rijksgebied. De opperste God woont op de planeet Kolob, een hemelligchaam, welks bestaan aan de Mormonen geopenbaard, maar tot dusver nog niet ontdekt is. Overigens behoeft de vereering van ons menschen zich slechts te bepalen tot den God, Vader en Zoon, waarvan boven gesproken is. Deze God is de God en Vader des menschdoms; Hij heeft door Zijnen Geest in den bijbel en elders zich aan de menschen geopenbaard; Zijn rijksgebied is dat deel des heelals, hetwelk door het menschdom ingenomen wordt, of bestemd is, om in toekomstige eeuwen door hetzelfde bevolkt te worden.

Voor wij thans overgaan tot de leer der Mormo-

nen over de *schepping, verlossing en toekomstige bestemming des menschdoms*, moeten wij met een enkel woord gewagen van hunne stellingen over den oorsprong van alle bestaan, over de hemelen en de hemelsche geesten. Voor het begin aller dingen zijn, volgens hen, geest en stof, als de zelfstandige beginselen van al wat bestaat. De onveranderlijke wijze van verhouding en samenwerking dezer twee beginselen wordt door hen de wet of ook het eeuwige Evangelie genoemd. Overeenkomstig die wet is dan ook de eerste God, de stamvader aller Goden geworden, uit wien andere Goden en Godinnen, koningen en koninginnen des hemels zijn voortgespruten. Zoo bestaan er derhalve, in den hemel familiën en geslachten van goden of hemelsche geesten. Een zeker aantal van die geslachten, vereenigd onder en bestuurd door den stamvader, uit wien zij ontsproten zijn, vormt een godenstaat, die, zoo als reeds gezegd is, een bepaald gedeelte des heelals tot woonplaats en rijksgebied heeft. Wanneer zoodanig een godenstam zich te zeer vertalrijkt, dan wordt er door den stamvader uit de onbewerkte stof een nieuw hemelligchaam geschapen, dat aan de jongere Godentelgen tot woonplaats aangewezen wordt.

Al de hemelsche geesten echter bevinden zich in eenen staat van betrekkelijke onvolkomenheid, daar zij onbekend zijn met al die aandoeningen, gewaarwordingen en voorstellingen, die een stoffelijk bewerkte wezen hebben kan. Om die onvolkomen-

heid weg te nemen werd door den God, dien het menschdom vereert, de aarde geschapen, en aan de geesten, die onder Hem stonden, gelegenheid gegeven, om door de aanneming van een menschelijk ligchaam zich tot een staat van hoogere volkomenheid te verheffen. Uit het stof der aarde werd het eerste ligchaam gevormd, waarmeê de geest zich vereenigde, die in den hemel MICHAËL genoemd wordt, en dezelfde is, die in het boek van DANIËL onder den naam van „de oude van dagen” voorkomt. Door deze vereeniging van geest en stof ontstond de eerste levende ziel, de mensch ADAM. Even als ADAM hebben alle menschen een geestelijk voorbestaan gehad; naar den geest zijn zij ongeschapen; hun geest is eeuwen te voren uit God geboren, en heeft in den hemel geleefd, ofschoon bij de aanneming des stoffelijken ligchaams alle herinnering van den voormaligen toestand verdwijnt. Ook die geest van den mensch echter is niet zuiver onstoffelijk, maar bestaat uit eene stof, schoon deze oneindig fijner is dan de zinnelijk waarneembare, waarvan ons ligchaam is gevormd.

De aarde, die aan den eersten mensch tot woonplaats werd gegeven, was door God geschapen in een tijdperk van zesduizend jaren. Onder elken dag namelijk, waarvan in het eerste hoofdstuk van Genesis gesproken wordt, is te verstaan een tijdperk van duizend jaren, den tijd, waarin het geheimzinnige hemelligchaam, waarvan boven gesproken is, de planeet Kolob, zich eenmaal om hare as wentelt. Bij de

schepping van den eersten mensch was de staat der aarde zeer onderscheiden van dien, waarin zij zich tegenwoordig bevindt. Het drooge land was toen ter tijd één verbazend groot eiland, dat de halve oppervlakte der aarde besloeg; de andere helft der aarde was ééne groote zee. Het land was eene overschoone vlakte met zacht glooiende heuvels en bekoorlijke valleijen. De afwisseling van warmte en koude, van droogte en regen was regelmatig en volstrekt niet hinderlijk of onaangenaam voor het gevoel. Over bloemrijke landouwen zweefden liefelijke balsemgeuren, en geheel de schepping ademde gezondheid, vreugde en vrede. Van aangezigt tot aangezigt sprak de mensch met God, en kende den dood niet. Niet het bloed, maar een fijner en edeler vocht stroomde door zijne aderen, waardoor zijn ligchaam voor verderf en veroudering bewaard bleef.

De *zondenva*l was door God niet slechts vooruitgezien, maar gewild. ADAM at van den boom der kennisse des goeds en des kwaads met volkomen bewustheid van de gevolgen. Die gevolgen waren wel is waar aan den eenen kant voor den mensch nadeelig, daar de vrucht van dien boom de eigenschap had om de vochten des ligchaams te bederven, zoodat het voortaan aan den dood werd onderworpen; maar aan den anderen kant waren die gevolgen heilzaam, dewijl de mensch door den val eene wetenschap verkreeg, die hij tot dusver nog niet gehad had, de wetenschap namelijk van het kwade, van smart, leed

en dood. Ook nog in een ander opzigt waren die gevolgen heilzaam, aangezien voortaan sterfelijke lichamen van de vrouw konden geboren worden, geschikt om door geesten bewoond en bezielde te worden, opdat de hemelgeesten, door middel van hunne tijdelijke inwoning in een menschelijk ligchaam, zich na den dood tot hoogere heerlijkheid zouden kunnen verheffen. De naaste gevolgen evenwel van den zondenvaI waren schadelijk niet slechts voor den mensch, maar ook voor de aarde, die hij bewoonde, en voor al zijne medeschepselen. De grond bragt doornen en distelen voort; de dieren werden schuw en woest; de zonde vermeerderde zich, totdat de algemeene kastijding en reiniging des menschelijken geslachts door den zondvloed noodzakelijk werd. Na den zondvloed werd de aarde verdeeld, dat wil zeggen, een geweldige inbreuk der zee van het noorden scheurde het vaste land van een, en eene opeenvolging van aardbevingen splitste het verder in stukken en deelen. Sedert dien tijd is het menschedom en de aarde, die het bewoont, in toenemend verval.

Om de nadeelige werking van den zondenvaI tegen te gaan, en zijne heilzame gevolgen aan het licht te brengen, was thans het *werk der verlossing* noodzakelijk. Terstond na den val van ADAM werd er in den hemel eene raadsvergadering gehouden. In dien raad waren de beide Zonen Gods, CHRISTUS en LUCIFER, de oudere broeder, de Morgenster, de aanvoerder der hemelsche heirscharen, tegenwoordig. Er



werd voorgesteld, hoe de mensch uit zijn tegenwoordigen staat van zonde kon gered en vrijgesproken worden. LUCIFER nam op zich, om den mensch in zijne zonde te redden. CHRISTUS sprak: Ik wil den mensch van zijne zonde verlossen. Het antwoord en voornemen van CHRISTUS werd door den Vader goedgekeurd. LUCIFER, daarover vertoornd, verleidde een derde deel der hemelgeesten, om met hem tegen den Vader op te staan. Overwonnen, werd hij met zijne afvallige engelen uit de woningen des hemelschen Vaders verdreven. Zijn naam werd veranderd in dien van SATAN, en hij zelf, zoowel als zijne mededuivelen, scheppen er behagen in, om den mensch te kwellen en te schaden, die echter door de dienst en den bijstand der engelen wordt geholpen en beschermd.

De *verlossende werkzaamheid* van CHRISTUS heeft zich hoofdzakelijk geopenbaard in de wederoprigting van het priesterschap naar de ordening van MELCHIZEDEK. Dit priesterschap is echter door de schuld der menschen spoedig weder verloren gegaan, totdat het God behaagd heeft, om het door JOSEF SMITH te doen herstellen. Door bemiddeling van dit priesterschap worden aan den mensch hoogere krachten medegedeeld, waardoor hij in gemeenschap treedt met de geestenwereld, en bekwaam gemaakt wordt om zijne hooge bestemming te bereiken. De kracht, die de mensch op deze wijze ontvangt, wordt het geloof genoemd. Het geloof is namelijk bij de Mormonen het beginsel van alle geestelijke werkzaamheid, in den



hemel zoowel als op aarde; en volgens hen heeft ook God door het geloof de wereld geschapen. Immers, naar hunne uitlegging moeten de woorden van Hebr. XI: 3 zóó worden verbonden: wij verstaan, dat de wereld door het woord Gods, door het geloof is toebereid.

De *voltooiing van het verlossingswerk* bestaat daarin, dat de aarde wordt teruggebracht tot haren oorspronkelijken staat, en de mensch, verrijkt met de voorregten en volmaaktheden, welke hij zich in het aard-sche leven heeft verworven, hersteld wordt tot de heerlijkheid, die hij vóór den zondenvall bezat. Bij de tweede komst van CHRISTUS, die ophanden is, worden de verstrooide landen en eilanden der aarde vereenigd; de landen van het oostelijk en westelijk halfond sluiten zich te zamen; de zee trekt zich terug, en de aarde zal op nieuw één land en ééne zee wesen, gelijk zij vóór den zondvloed was. Planten en dieren worden gereinigd van alle schadelijke eigenschappen; geen scheepsel zal voortaan schaden of vernielen. Op deze gelouterde aarde zal een vernieuwd en heilig menschengeslacht wonen. De eerste opstanding heeft plaats, waaraan allen deel hebben, die bestemd zijn om gedurende het tijdperk des duizendjarigen rijks met CHRISTUS op aarde te heerschen. De geesten der menschen, die bij den dood hunne aard-sche ligchamen van grove en logge stof hebben afgelegd, worden bekleed met hemelsche ligchamen van fijnere stof, ligchamen, in bewerktuiging aan de vorige gelijk, maar niet meer doorstroomd van ver-

derfelijk bloed, en dien ten gevolge aan veroudering noch dood onderhevig. De twaalf stammen des Hebreuwschen volks worden bijeen vergaderd in het land, dat hun ten eigendom is gegeven, in welks middelpunt Sion door hen herbouwd wordt. Door de andere helft des menschdoms wordt in het middelpunt van het voormalige westelijke halfrond het nieuwe Jeruzalem gebouwd. Na den afloop der duizend jaren heeft er eene laatste loutering der aarde en vernieuwing des menschdoms plaats. De aarde wordt verhemeld door den vuurdoop; de beide hoofdsteden, Sion en Jeruzalem, worden naar den hemel opgenomen, en dalen, met God den Heer als licht en tempel, weêr op aarde neder. Hemel en aarde zijn vereenigd, de scheidsmuur tusschen de zichtbare en onzichtbare wereld is gevallen, al het verderfelijke heeft de onverderfelijke aangetrokken. De mensch is Gode gelijk geworden, en bezit goddelijk schepingsvermogen; en ofschoon er een onderscheid van rang en staat tusschen de menschen blijft bestaan, zoo heeft toch ieder zijne eigenaardige heerlijkheid, in wier genot hij zich voor eeuwig mag verheugen.

De Mormonen hebben een gezangboek, welks liederen voor een gedeelte aan andere gezangboeken ontleend, en voor een gedeelte oorspronkelijk zijn. Onder deze laatste is er een bijzonder karakteristiek, waarin de meest eigenaardige denkbeelden van het Mormoonsche geloof zijn zamengevat, en waarmeê wij dit hoofdstuk willen besluiten:

„De God, dien anderen vereeren, is niet de God, dien ik zou kunnen aanbidden; Hij heeft geene lichaamsdeelen en geen ligchaam, Hij kan hooren noch zien. Maar ik heb een God, die hier boven leeft, een God van magt en van liefde, een God van openbaring — o! dat is de God, dat is de God, dien ik aanbid.

„Eene kerk zonder apostelen is niet de kerk, waartoe ik zou willen behooren; zij is gelijk een schip, dat zonder mast op zee drijft. Maar ik heb eene kerk, die altoos wordt bestuurd door de twaalf sterren rondom haar hoofd, eene kerk op vaste grondslagen gebouwd — o! dat is de kerk, dat is de kerk, waartoe ik behoer.

„Eene kerk zonder een profeet is mijne kerk niet; zij heeft geen hoofd om haar te besturen, en ik zou er niet toe willen behooren. Maar ik heb eene kerk, niet door menschenhanden gebouwd, maar zonder handen uit de rots gehouwen; eene kerk met zegeningen en genadegaven — o! dat is de kerk, dat is de kerk, waartoe ik behoer.

„De hoop, die de heidenen koesteren, is niet de hoop, waarmeê ik mij bevredigen kan; het is eene hoop zonder kennis, eene hoop, waarvan ik ver wensch te zijn. Maar ik heb eene hoop, die niet falen kan, die tot binnen het voorhangsel reikt; eene hoop, die gelijk is aan een anker — o! dat is de hoop, dat is de hoop, die door mij wordt gekoesterd.

„De hemel der christelijke sekten is mijn hemel

niet: het is een hemel, welks bestaan twijfelachtig is, niet op het land en ook niet op de zee. Maar ik heb een hemel op aarde, het land, de woning, die mij heeft zien geboren worden, een hemel van licht en kennis — o! dat is de hemel, dat is de hemel, die mij toebehoort.”

Hervatten wij thans ons verhaal van de lotgevallen der Mormoonsche gemeente.



## VIJFDE HOOFDSTUK.

---

*De gemeente in Jackson-County en Clay-County,  
in den staat Missouri.*

---

Overeenkomstig het plan van SMITH werd OLIVER COWDERY naar Missouri gezonden, om in dien staat eene landstreek op te zoeken, die voor de vestiging der Mormoonsche gemeente geschikt was. De berigten, die hij terugbragt omtrent de schoonheid, vruchtbaarheid en den geringen prijs van het land in het graafschap Jackson, deden SMITH besluiten, om zelf dit land van beloften te gaan bezoeken, en de plaats te bepalen, waar de toekomstige stad des Heeren, het Nieuwe Jeruzalem, door de heiligen der laatste dagen, moest gebouwd worden. In het midden van Junij 1831 verliet hij Kirtland, vergezeld van SIDNEY RIGDON, en eenige anderen der voornaamste leden van zijne gemeente. Zij trokken deels over land, deels langs kanalen en kleine rivieren naar Cincinnati, en vandaar langs den Ohio en Mississippi naar St. Louis. Van deze plaats hadden zij eene reis van driehonderd engelsche mijlen te voet af te

leggen tot het plaatsje Independence in het graafschap Jackson. Vermoeid en uitgeput, kwamen zij omstreeks het midden van Julij aldaar aan. Maar de ongemakken van de reis werden ruimschoots opgewogen door den aanblik van de overheerlijke en voor hun oogmerk volkomen geschikte landstreek, die zij aantroffen. Zij vonden uitgestrekte velden, met een bouwgrond van drie tot tien voeten diep, bestaande uit eene vette en zwarte aarde, gemengd met klei en zand, en geschikt voor het bouwen van tarwe, weit, gerst, rogge, aardappelen en katoen. De oevers der kreken en rivieren vonden zij omzoomd met houtgewas van allerlei aard, eiken, olmen, vlier- en buksboomen; walnoten-, kersen-, moerbeziën-, katoenen koffijboomen. In de nog geheel onbebouwde streken was overvloed van wild en gevogelte; ossen, elandsdieren, bevers en een aantal kleinere dieren, kalkoenen, zwanen, eenden en ganzen. Op gelijken afstand van het Alleghany- en Rotsgebergte gelegen, genoot deze landstreek gedurende drie vierde gedeelten van het jaar de zachtste en aangenaamste luchtgesteldheid.

Het besluit van SMITH was spoedig genomen. In den vorm eener openbaring maakte hij zijne schikkingen bekend. Het plaatsje Independence koos hij tot centrum der Mormoonsche kolonie, en wees op eenigen afstand westwaarts, de plek aan voor den toekomstigen tempelbouw. Hij benoemde SIDNEY GILBERT tot agent, om de gelden der Mormonen te

ontvangen, en land op te koopen; EDWARD PARTRIDGE tot bisschop, om de landerijen te verdeelen, en voor de oprigting van een voorraad-magazijn te zorgen. WILLIAM PHELPS en OLIVER COWDERY ontvingen de opdracht, om eene boekdrukkerij op te rigten, ten einde dadelijk een Mormoonsch weekblad te kunnen uitgeven. De genoemde personen werden dan als voorloopig gemeente-bestuur te Independence achtergelaten, en SMITH keerde met zijne overige geleiders op den 3<sup>den</sup> Augustus naar Kirtland terug, waar hij na eene reis van vier en twintig dagen behouden aankwam.

Niet lang daarna ontstond er een geschil tusschen SMITH en RIGDON, waarvan de aanleiding onbekend is. Waarschijnlijk maakte de laatste op meerder gezag aanspraak dan SMITH goedvond hem te verleen. Het geschil werd echter spoedig bijgelegd, en beiden verbonden zich tot den bouw van eenen molen en voorraadschuur: alsmede tot de oprigting eener bank, waarvan SMITH directeur en RIGDON kassier werd. Het plan van SMITH was om nog vijf jaren minstens te Kirtland te blijven en geld te verdienen, totdat Jackson-County ontgonnen en bebouwd, en de tempel voltooid zou zijn.

De werkzaamheden, aan zijnen molen en bank verbonden, verhinderden SMITH evenwel niet, om tevens voor de uitbreiding van zijn kerkgenootschap te arbeiden. In de laatste maanden van 1831 reisde hij door onderscheidene staten van Amerika, predikende



en doopende, zoodat het aantal leden van zijne sekte zich met spoed vermeerderde. Hij had echter ook met velerlei tegenspoed te kampen. Onder zijne aanhangers waren er, die zich te veel gezag aanmatigden en het waagden, om zelf, even als SMITH, openbaringen te hebben; deze moesten door vermaningen en bedreigingen, soms door beloften en toegeeflijkheid in toom worden gehouden. Onder de overige christelijke sekten, aan welke door de uitbreiding van het Mormonisme niet weinig afbreuk geschiedde, werd de haat en vijandschap tegen het nieuwe kerkgenootschap meer en meer hevig. De boosaardigste geruchten werden omtrent de Mormonen, hunne zeden en levenswijze uitgestrooid; en inzonderheid de persoon van hunnen profeet werd het voorwerp van bitteren haat, die bij sommige gelegenheden tot dadelijkheden overging.

Dit ondervond SMITH op vrij gevoelige wijze toen hij in Januarij 1832, vergezeld van RIGDON, in een dorpje, Hiram genaamd, zich bevond, waar hij eenige bijeenkomsten gehouden, en een aantal menschen gedoopt had. In den nacht van den 25sten Januarij werd de woning, die hij betrokken had, door eene bende van tien of twaalf mannen opengebroken, hij zelf met geweld uit zijn bed gehaald, en niettegenstaande een wanhopigen tegenstand, bij armen en beenen naar buiten gesleept. Onder zijne vervolgers waren er eenigen niet ongenegen om hem van kant te maken; maar voor ditmaal ontsnapte hij

aan den dood, daar de meerderheid er meê tevreden was met hem slechts eene kastijding toe te dienen. Die kastijding bestond daarin, dat hij tot op de huid uitgekleeed, over het geheele ligchaam met teer bestreken, en vervolgens gewenteld werd in de veêren van zijn eigen bed, dat men naar buiten gehaald en openge-sneden had. Dit is eene in Amerika gewone straf-oefening, die met goedvinden van de meerderheid der bevolking door een aantal schavuiten onbelem-merd en straffeloos kan worden voltrokken aan een persoon, die zich de ontevredenheid van het publiek heeft berokkend, aangezien wet en magistraat het niet der moeite waard achten, of niet bij magte zijn, om zich met dergelijke kleine ongeregeldheden in te laten. Dezelfde kastijding werd in dezen zelfden nacht aan RIGDON toegediend, aan wien zij, daar hij van een minder sterk gestel was dan SMITH, eene ijlende koorts veroorzaakte, die verscheidene dagen aanhield.

Bij het woeden der partijschap vond SMITH het geraten om zich voor eene poos uit den omtrek van Kirtland te verwijderen. Daarom begaf hij zich in het begin van April met sommigen der zijnen op reis naar Missouri. Zijne vijanden, die dit te weten waren gekomen, vervolgden hem ettelijke honderden mijlen ver tot Louisville, waar hij bij den kapitein eener stoomboot eene schuilplaats vond, en door dezen buiten het bereik zijner vervolgers gebragt werd. Den 26<sup>sten</sup> April bereikte hij Independence, het

toenmalige Sion der Mormoonsche gemeente. Met groote geestdrift werd hij door de gemeente der heiligen, die intusschen sterk toegenomen was, ontvangen, en plegtig als profeet en ziener, als voorzitter der hooge priesterschap en der geheele kerk erkend. Hij vond eene drukkerij opgericht, waar een maandschrift: *de Avond- en Morgenster*, en een weekblad: *de Opper-Missouri-berigtgever* uitgegeven werden. Het aantal zijner leerlingen was in Missouri tot een getal van bijkans drie duizend geklommen, die allen eene gewenschte en steeds toenemende welvaart genoten. Schoon de gemeente in Missouri veel aanzienlijker was dan die van Kirtland, welke slechts ongeveer honderd vijftig leden telde, moest SMITH evenwel derwaarts terugkeeren, om zijne bank, molen en magazijn, aldaar gevestigd, niet te verwaarloozen. Echter kon hij Sion verlaten met het vooruitzigt, dat zijne zaak aldaar snelle vorderingen zou maken, en hij spoedig tot eene meer volledige verwezenlijking zijner ontwerpen zou kunnen overgaan.

Maar ook de gemeente in Missouri werd eerlang het voorwerp van den haat en de vervolging der overige bevolking. Het valt niet te ontkennen, dat de Mormonen meestal zelf de grootste schuld hadden aan de vijandschap, die men hun toedroeg, en dat zij met opzet alles schenen te doen, wat de verbittering, die buitendien tegen elke nieuwe godsdienstsekte pleegt te ontstaan, nog meer moest opwekken. In het gevoel hunner meerderheid als de heiligen en uitverkorenen

Gods namen zij tegenover hunne medeburgers eene hoogst aanmatigende houding aan, spraken met stout en hoogmoedig zelfvertrouwen over de glansrijke toekomst, die zij te wachten hadden, en gaven niet onduidelijk te verstaan, dat zij binnen weinige jaren meesters van den geheelen staat Missouri dachten te zijn, en alsdan geene ongeloovigen en onheiligen meer onder zich dulden zouden. De uitbreiding en toenemende bloei der Mormoonsche gemeente maakte de vervulling van die verwachtingen vrij waarschijnlijk. Wat was natuurlijker dan dat de oudere bevolking van Missouri op middelen begon te denken, om zulke gevaarlijke naburen te verwijderen, en den staat van Mormonen te zuiveren? Terwijl men daartoe reeds pogingen begon aan te wenden, werd de Mormoonsche gemeente tevens door inwendige stoornis beroerd. Wederom waren er sommigen, die zich aan het gezag van den profeet zochten te onttrekken, en nadeelige geruchten tegen hem in omloop bragten, alsof hij door louter eerzucht gedreven, zich de magt eens alleenheerschers over de gemeente zocht te verschaffen. Tot deze rebellen en scheurmakers rigtte SMITH een brief van vermaning en kastijding, maar nam tevens den verstandigen maatregel van zijn oppergezag als president der kerk met twee van de voornaamste leden der gemeente te deelen, ten einde op meer daadwerkelijke wijze de geruchten over zijne eerzucht en aanmatiging te weêrleggen. De personen, die door hem tot medepresidenten werden aangenomen,

waren SIDNEY RIGDON en FREDERIK WILLIAMS, die op den 8<sup>sten</sup> Maart 1833, in die waardigheid plegtig werden bevestigd. Het spreekt van zelf, dat dit van den kant van SMITH een bloot schijnbare afstand van magt was, daar zijn persoonlijke invloed niet alleen ongeschonden bleef, maar door deze gepaste en tijdige toegeeflijkheid nog vermeerderd werd.

Intusschen nam de vijandelijkheid der bevolking van Missouri tegen de Mormonen een meer en meer dreigend karakter aan. Niet weinig had daartoe bijgedragen, dat de Mormonen zich in hun maandschrift van Junij 1833 nadrukkelijk voor de afschaffing der slavernij verklaard hadden, terwijl de meerderheid in Missouri sterk tegen die afschaffing was. Een anti-mormoonsch dagblad, (welks uitgever door JOSEF SMITH met den naam van „zwarte roede in de hand van Satan” begiftigd werd) waarschuwde het volk tegen de „valsche profeten,” tegen hunne gewaande openbaringen en wonderbare genezingen, en tegen het verachtelijk gebrabbel van hun ingebeeld spreken in tongen, waarmeê de Sabbat door hen werd ontheiligd. Reeds waren de Mormonen op straten en wegen niet meer veilig. Zij werden uitgescholden en geslagen; twisten en vechtpartijen werden van dag tot dag veelvuldiger. In Jackson-County werden verscheidene openbare bijeenkomsten door de tegenstanders der Mormonen gehouden, waaraan tusschen de vier- en vijfhonderd menschen deel namen. In eene dezer bijeenkomsten werd een adres voorgelezen, waarin ver-

klaard werd: dat voor een paar jaren twee of drie Mormonen in den staat Missouri verschenen waren; dat zij thans een getal van meer dan drie duizend uitmaakten; dat met elken herfst en lente, nieuwe zwermen van dit volk den staat kwamen binnenstroomen; dat zij in kennis en beschaving weinig boven de wilde Indianen verheven waren, en dat zij bij andere ergernissen, die zij gaven, ook een aller-  
verderfelijksten invloed op de slaven uitoefenden. Ten gevolge daarvan werden er in het belang van zelfbehoud, maatschappelijke welvaart en openbare zedelijkheid, in het belang van de voorspoedige toekomst, die de staat Missouri te wachten had, wanneer zij slechts niet in de kiem werd verstikt, de volgende voorstellen gedaan: 1°. Dat zich in het vervolg geen Mormoon in Missouri zou mogen vestigen. 2°. Dat de thans in Missouri aanwezige Mormonen een voldoende waarborg zouden geven van hun voornemen, om binnen een bepaalden tijd den staat te verlaten, waartegen hun eene billijke tijdruimte zou worden gegund, om hunne eigendommen te verkoopen, en zonder materieele schade hunne bedrijven te kunnen staken. 3°. Dat de uitgever van de Avond- en Morgenster onmiddelijk zou worden uitgenoodigd, om zijne drukkerij te sluiten. 4°. Dat den bestuurders der Mormoonsche gemeente zou worden verzocht om hunnen invloed aan te wenden ten einde hunne broeders te raden en over te halen om aan de bovengenoemde eischen te voldoen. Ein-



delijk, dat degenen, die aan deze eischen niet voldeden, zouden gewezen worden tot hunne broeders, die de gave der voorspelling en der vreemde talen hadden, om onderrigt te worden aangaande het lot dat hun te wachten stond.

Toen dit adres met algemeene stemmen was aangenomen, werd de vergadering voor twee uren uitgesteld, en onderwijl eene deputatie gezonden naar den uitgever der Mormoonsche bladen, PHELPS, den bisschop PARTRIDGE, en den magazijnmeester GILBERT, ten einde hen te overreden, om aan de eischen, in het adres uitgedrukt, gevolg te geven. Deze deputatie bragt aan de vergadering het berigt terug, dat de Mormonen een bepaald antwoord weigerden, en een onredelijk langen tijd verlangden, om over de zaak te raadplegen, niet alleen hier ter plaatse met elkander onderling, maar met JOSEF SMITH, den profeet, te Kirtland. Hierop werd met algemeen goedvinden besloten, dat de drukkerij der Mormonen zou worden gesloopt. Dit besluit werd op staanden voet ten uitvoer gebragt, en tegelijk werd aan den bisschop PARTRIDGE en een ander aanzienlijk lid der Mormoonsche gemeente dezelfde kastijding toegediend, welke SMITH en RIGDON te Hiram hadden ondergaan. Een uitstel van drie dagen werd nog aan de Mormonen verleend, om over de gedane voorstellen na te denken, en zich voor den geest te brengen, welk lot hun te wachten stond, wanneer zij bleven weigeren om het graafschap te verlaten.



Al deze gewelddadigheden werden aan de Mormonen gepleegd zonder de minste tusschenkomst der Amerikaansche overheid. De luitenant-gouverneur van den staat Missouri, LILBURN BOGGS, bevond zich in de onmiddellijke nabijheid van de plaats, waar die ongeregeldheden voorvielen, maar, daar hij zelf vijandig tegen de Mormonen gezind was, deed hij niets om ze te verhinderen. Zelfs wordt beweerd, dat hij bij die tooneelen toeschouwer is geweest, en tot eenige Mormonen gezegd heeft: „Gij ondervindt thans, waartoe de jongens van Jackson in staat zijn. Gij moet allen maken, dat gij het land uitkomt.” Na verloop van de drie dagen, werd er op den 23<sup>sten</sup> Julij op nieuw eene volksvergadering gehouden. Zij bestond uit ettelijke honderden welgewapende mannen, die, ten teeken van wraak, de roode vlag hadden opgestoken. Zij gaven hun voornemen te kennen, om de geheele sekte met geweld uit Missouri te verdrijven, wanneer zij niet goedwillig verhuisde. De Mormonen zagen, dat tegenstand vruchteloos zou zijn, en stemden er in toe om te vertrekken, wanneer men hun den noodigen tijd verleende. Men kwam overeen, dat de eene helft der Mormonen op den 1<sup>sten</sup> Januarij 1834, en de andere op den 1<sup>sten</sup> April daaropvolgende vertrekken zou; dat de uitgave der Mormoonsche bladen zou worden gestaakt; en dat in dien tusschentijd geene Mormonen van buiten zich in Missouri zouden komen vestigen. Daarentegen verpligte zich de bevolking van Missouri om geen

geweld tegen hen te plegen, wanneer zij aan de genoemde voorwaarden getrouw bleven.

In deze moeilijke omstandigheden werd OLIVER COWDERY naar Kirtland gezonden, om den profeet een naauwkeurig bericht te geven van het gebeurde. In eene vergadering van den hoogen raad, onder voorzitting van SMITH, werd besloten, dat de Avond- en Morgenster te Kirtland zou worden uitgegeven, benevens een nieuw blad onder den titel van: „*Bode en pleitbezorger van de Heiligen der laatste dagen.*” Ook werd besloten dat men zich tot den gouverneur van Missouri, DUNKLIN wenden zou, om zijne bescherming in te roepen, en regt te eischen voor de aangedane beledigingen. Men ontving van den gouverneur een welmeenend en geruststellend antwoord. Hij verklaarde, dat de behandeling, den Mormonen aangedaan, onwettig en onverantwoordelijk was, en ried hun aan, om te blijven, waar zij zich bevonden, en zich tot de gewone regtbanken des lands om schâvergoeding te wenden. Deze brief, allerwege onder de Mormonen ter lezing rondgezonden, deed hen besluiten, om in Missouri te blijven, en met den opbouw van Sion voort te gaan. Zij begonnen eene regterlijke vervolging tegen de voornaamsten hunner tegenstanders, en verschaften zich voor eene som van duizend dollars den besten regtsbijstand, dien zij krijgen konden. De eenige vrucht hiervan was, dat de vervolgingen op nieuw begonnen. Op den 30<sup>sten</sup> October kwam de volksmenigte wederom op de been

om hen te verjagen. Verscheidene woningen der Mormonen werden aangevallen en gedeeltelijk vernield. Hier en daar zochten de Mormonen hunnen eigendom te verdedigen, en er had zelfs een regelmatig gevecht plaats tusschen dertig Mormonen, met schietgeweer gewapend, en eene gewapende bende hunner tegenstanders. Bij deze ontmoeting werden er bij de tegenpartij der Mormonen twee mannen gedood. De ongeregeldheden gingen zoo ver, dat eindelijk de militaire magt, onder aanvoering van den luitenant-gouverneur BOGGS, moest worden opgeroepen. Maar de troepen, zoowel als hun aanvoerder, waren zonder eene enkele uitzondering vijandig tegen de Mormonen gezind. Deze ongelukkigen bemerkten weldra, dat zij van hen geene bescherming te wachten hadden, maar hun heil in de vlugt zouden moeten zoeken. Het vergoten bloed had zoodanig eene verbittering opgewekt, dat geen Mormoon zich veilig alleen in het openbaar kon vertoonen. De vrouwen waren de eersten, die de vlugt kozen, en met hare kinderen de wijk namen naar den overkant van de rivier Missouri.

Op Donderdag, den 7<sup>den</sup> November 1833, had de algemeene verhuizing der Mormonen uit Jackson-County plaats. Beide oevers van den Missouri waren bezet met mannen, vrouwen, kinderen, wagens, kisten, kasten en vee; terwijl de veerlieden in onop houdelijke beweging waren om hen over te zetten. Bij het invallen van den nacht had de woestijn aan

den overkant der rivier geheel het voorkomen van een legerkamp. Allerwege zag men groepen van menschen, sommige in tenten, sommige onder den blooten hemel rondom hunne vuren, terwijl de regen in stroomen nederviel. Mannen riepen om hunne vrouwen, vrouwen om hare mannen; ouders om hunne kinderen, en kinderen om hunne ouders. Sommigen hadden het geluk van ontsnapt te zijn met hun gezin, hunnen eigendom, en eenigen levensvoorraad; terwijl anderen al het hunnen verloren hadden, en van het lot der hunnen niets wisten. Den volgenden dag kwamen er nieuwe partijen de rivier over, en werd een aantal kleine katoenboomen geveld, om veldhutten van op te slaan; zoodat men den tweeden nacht, daar ook het weder gunstiger was, eenige meerdere rust en gemak genoot. Verder voorttrekkende zochten de Mormonen te vergeefs eene wijkplaats in de graafschappen Lafayette en van Burden. Zij vonden die eindelijk in Clay-County. De bewoners van dit graafschap, getroffen door de ongelukken en het ellendig voorkomen der zwervers, namen hen met welwillendheid in hun midden op.

Deze gewelddadigheden, tegen de Mormonen gepleegd, wekten echter in vele graafschappen van Missouri, en inzonderheid bij de overheden van dien staat, mededoogen en verontwaardiging. De procureur-generaal van Missouri schreef hun, dat er, wanneer zij wenschten in hunne bezittingen hersteld te worden, eene voldoende legermagt ter hunner bescherming

zou worden gezonden. Tevens ried hij hun om eene regelmatige militaire dienst onder zich in te stellen, in welk geval zij van staatswege met wapenen zouden worden voorzien. Terzelfder tijd zond JOSEF SMITH hun een brief van vertroosting en bemoediging. Hij verzekerde, dat Independence, of Sion, de plaats was die God tot erfdeel der heiligen had aangewezen; en beval hun om die rede geen land te verkoopen, waarop zij regtmatige aanspraak hadden, maar vol te houden, totdat God in Zijne wijsheid hun een weg ten terugkeer zou openen. Hij ried echter tevens, om voor het tegenwoordige eene hoeveelheid lands in Clay-County aan te koopen en bewoonbaar te maken. Hij verzuidde niet hen opmerkzaam te maken, dat de geledene rampen hun waren overkomen wegens hunne twisten en begeerlijkheden. Wanneer zij zich echter beterden, zouden zij ter bestemder ure met vreugdezangen naar Sion worden teruggevoerd. De brief eindigde met de vermaning, om aan te houden bij den regter, en wanneer de regter geen gehoor gaf, bij den gouverneur, en wanneer de gouverneur geen gehoor gaf, bij den president der Vereenigde Staten; en wanneer ook de president geen gehoor gaf, dat dan God zelf zou oprijzen, en uit Zijne verborgenheid te voorschijn treden, om in Zijnen toorn het volk te kastijden.

De profeet liet het bij dezen brief niet berusten, maar besloot om zelf de geteisterde gemeente te bezoeken. Vergezeld door honderd vijftig leden zijner kerk, meest allen oudsten, priesters, diakenen en

leeraaren, ondernam hij op den 5<sup>den</sup> Mei 1834 de moeitevolle en gevaarlijke reis naar Clay-County. Zij reisden te voet, en hadden twintig wagens met bagaadje en voorraad voor hunne beroofde broeders bij zich. Zij waren wel voorzien van wapenen, ammunitie en alle middelen ter zelfverdediging. JOSEF verdeelde zijn reisgezelschap in compagniën van twaalf man, bestaande uit twee koks, twee vuurbezorgers, twee tentmakers, twee waterdragers, twee wagenmakers, een bode en een commissaris. Zij trokken door uitgestrekte wildernissen, en over gevaarlijke stroomen, maar, dus verhaalt SMITH, zij waren zonder vrees, vol van geloof, en kwamen door de bescherming der engelen alle gevaren te boven. Elken nacht, bij het trompetgeschal, bogen zij zich in hunne tenten voor den Heer, en elken morgen, bij hetzelfde teeken, lagen zij wederom voor God gekniel.

Op deze reis vond SMITH gelegenheid om aan zijne volgelingen een nieuw bewijs voor de waarachtigheid van het boek Mormon te geven. In den staat Illinois gekomen, sloegen zij op zekeren dag hun kamp op aan een veld, waar vroeger eene begraafplaats der Indianen geweest was, en waar nog een groot aantal grafheuvels werden aangetroffen. „De aanblik van deze plaats,” verhaalt SMITH, „bragt eigenaardige aandoeningen bij ons te weeg. De broeders bragten eene spade en een houweel, en begonnen den grond van een der heuvels op te delven. Toen zij tot de diepte van een paar voet gegraven



hadden, ontdekten zij het geraamte van een man , met een pijl, die tusschen zijne ribben zat. Door den geest des Heeren openden zich voor mijn verstand de gezigten van het verledene, en ik ontdekte, dat de persoon, wiens geraamte voor ons lag, een Lamaniet en een man Gods geweest was. Hij was een krijgsman en veldoverste onder den grooten profeet OMANDAGUS, beroemd door het geheele land, van den oostelijken Oceaan tot aan het Rotsgebergte. Zijn naam was ZELPH, en hij sneuvelde in den laatsten grooten worstelstrijd tusschen de Lamaniten en Nephiten."

Op deze en dergelijke wijze wist SMITH den moed zijner volgelingen, en hun geloof in den persoon huns aanvoorders levendig te houden. Dat geloof en dien moed hadden zij allezins noodig; en in verhoogde mate, toen zij den Mississippi overgetrokken, en den staat Missouri binnengetreden waren. Schoon SMITH en zijne medereizigers hun naam, hoedanigheid, en het oogmerk van den togt zorgvuldig verborgen trachtten te houden, waren echter de geruchten van hunne aankomst hun naar Missouri en Jackson-County voorafgegaan. Eene deputatie der bevolking van Jackson bevond zich te dezer tijde bij de Mormonen in Clay-County om over den verkoop der Mormoonsche landen te Independence te onderhandelen, en vernam aldaar, dat de profeet in de nabijheid was. Dadelijk keerden zij naar hun graafschap terug, en bragten een aantal gewapenden op de been, om hem op te zoeken en aan te vallen. Ook SMITH van zijnen



kant verdubbelde zijne voorzorgen. Hij koos eene afdeeling van twintig man tot zijne lijfwacht, benoemde zijnen broeder HYRUM tot overste, en een tweeden broeder GEORGE tot zijn wapendrager. Dageelijks liet hij zijne kleine armée inspecteren en in den wapenhandel oefenen. Deze voorzorgen waren overtoellig, daar het aan zijne vervolgers niet gelukte hem te vinden: maar hij vond eerlang grootere gevaren te bestrijden, daar de cholera onder zijne reisgenooten uitbrak. Door oplegging der handen en gebed trachtte hij de zieken te genezen. Toen dit vruchteloos was, verklaarde hij, dat, waar God besloten heeft te vernielen, de mensch niet moet zoeken Zijne hand tegen te houden. Echter zocht hij zijn invloed en het geloof aan zijne goddelijke zending te bewaren, door de verzekering, dat de vijanden der Mormonen veel erger dan zij zelve van deze goddelijke bezoeking zouden te lijden hebben. Intusschen werden er dertien zijner reisgenooten door de ziekte wegge maaid. Met de overigen kwam hij op den 2<sup>den</sup> Julij behouden bij de broeders in Clay-County aan.

De profeet vertoefde aldaar slechts weinige dagen. Reeds den 9<sup>den</sup> Julij nam hij de terugreis aan naar Kirtland. Zoo kort zijn verblijf was, gelukte het hem echter de gemeente op een beteren voet te brengen dan hij ze gevonden had. Het schijnt, dat hij het niet geraden achtte zich met zijne aanhangers al te gemeenzaam te maken. De groote man moest niet te zeer van nabij worden beschouwd. Onder

zijne reisgenooten waren er sommigen, die hem begonnen te beschuldigen, dat hij logens profeteerde in den naam des Heeren, en dat hij zich gelden toe-eigende, waarop hij geen regt had. Maar JOSEF SMITH was de man niet, om zich door gemor en ontevredenheid onder zijne volgelingen vervaard te laten maken. Te Kirtland teruggekomen was zijn eerste werk, dat hij den broeder die hem beschuldigd had, voor de regtbank der kerk daagde, en hem noodzaakte zijne dwaling te bekennen, en de beschuldiging terug te nemen; waarop hem vergiffenis geschonken werd.

De voorspellingen van SMITH omtrent den terugkeer der verdrevene Mormonen naar Sion gingen niet in vervulling. Daarentegen viel hun aanvankelijk de meest gewenschte voorspoed ten deel in de plaats hunner nieuwe vestiging. De woeste landstreek, die zij in Clay-County hadden gekocht, was eerlang door hen in eene welvarende provincie herschapen, overdekt met pachthoeven, molens en voorraad-magazijnen. Zij hadden de grondslagen gelegd van twee steden: Far-West en Adam-on-Diahman; de laatste op de plek waar ADAM, volgens de Mormoonsche overlevering, kort voor zijnen dood de toenmalige hoogepriesters had gezegend. Maar die eigen voorspoed, vereenigd met hun roekeloozen partij-ijver, gaf aanleiding, dat zij in het eind ook van hier, even als uit Jackson-County, verjaagd werden. Hun gevoelen op het punt der slavernij, de geruchten van hunne zedeloosheid en veelwijverij, hunne eigene herhaalde

verklaringen over de opperheerschappij, hun toebestemd, de toenemende uitbreiding hunner gemeente, die met de vermeerdering van het aantal hunner tegenstanders gelijken tred hield, — dit alles wekte in Clay-County dezelfde verbittering tegen hen op, die zij vroeger elders ondervonden hadden. In het eind was de geheele staat Missouri tusschen de beide partijen van Mormonen en Anti-Mormonen verdeeld.

Intusschen was de gemeente te Kirtland meer en meer achteruitgegaan. De bank van SMITH had hare betalingen moeten staken; en de profeet was in den herfst van 1837, ingevolge eener ontvangene openbaring, zooals hij beweerde, heengegaan, om zich bij de gemeente in Missouri, in het land haars erfdeels te vestigen. Zijne vijanden beweerden echter, dat hij met de noorderzon vertrokken was. Bij zijne aankomst in Clay-County vond hij de kerk in vrij verwarden en gevaarlijken staat. Verscheidene gemeentelieden waren afvallig geworden, deels uit inzicht hunner dwaling, deels ook, omdat hunne eerzuchtige verwachtingen bij de Mormonen onvervuld waren gebleven. Deze afvalligen werden, gelijk pleegt te geschieden, zooveel te bitterder vijanden, naarmate zij vroeger meer vervuld waren geweest van geloof en ijver. Zij inzonderheid waren onvermoeid in het uitstrooijen van geruchten ten nadeele van de sekte. Onder deze heerschte intusschen inwendige verdeeldheid, die in het begin van het volgende jaar 1838 eene groote scheuring ten gevolge had. De profeet

vond het noodzakelijk om eenige der oudste en aanzienlijkste leden der gemeente, onder anderen COWDERY, WHITMER, HARRIS en RIGDON uit te bannen. De laatste evenwel werd spoedig weder in genade aangenomen; waarschijnlijk omdat het gevaarlijk geacht werd een man, die zoo diep in de verborgenheden der kerk was ingewijd, tot vijand te maken. Van de anderen zeide SMITH in een openbaar blad, dat zij zich vereenigd hadden met eene bende van dieven, oplichters en leugenaars, met oogmerk om de heiligen te misleiden en te berooven. Inzonderheid werd MARTIN HARRIS, de onnoozele pachter, die een groot deel van zijn vermogen voor de zaak der Mormonen had opgeofferd, ten toon gesteld als „een neger met eene witte huid, honderdmaal erger dan de zwarthuiden.”

Naauwelijks was de inwendige beroering eenigermate tot stilstand gekomen, of de Mormonen werden in nieuwen strijd met de hun vijandige bevolking van Missouri gewikkeld. De bestaande vijandige gezindheid, die zich tot dusverre slechts in diefstallen van varkens en schapen, en minder beduidende beleedigingen had lucht gegeven, ging tot meer gewigtige dadelijkheden over bij gelegenheid eener verkiezing van magistraatspersonen, in Augustus 1838, waarvan de Mormonen wederregtelijk geweerd werden, hetwelk een gevecht ten gevolge had, waarin twee personen gedood, en verscheidene ernstig gewond werden. Beide partijen vatten thans de wape-

nen op, en voerden gedurende eenige weken eene soort van guérilla-oorlog. De Mormonen waren beter dan vroeger tot zelfverdediging in staat; daar zij eene regelmatige gewapende dienst onder zich ingerigt hadden. Hun leger, het corps der Daniten of Worgengelen genaamd, was oorspronkelijk bestemd om de ontevreden en oproerigen in hun eigen midden in toom te houden; maar kwam thans tevens te stade, om hen tegen hunne wederpartijders te verdedigen. Het stond onder de onmiddelijke bevelen der presidentschap, en was bij eede tot strikte gehoorzaamheid verplicht. Echter waren de Mormonen, ofschoon hun aantal reeds over de twaalf-duizend bedroeg, niet sterk genoeg, om aan geheel de vijandige bevolking, die hen omringde, weêrstand te kunnen bieden. In September 1838 verzamelde zich eene volksmenigte in den omtrek der Mormoonsche stad Adam-on-Diahman, en begon allerlei vijandelijkheden op de inwoners uit te oefenen. Haar oogmerk was de Mormonen door terging tot daden van gewelddadigheid te brengen, om alzoo een voorwendsel te verkrijgen tot wettige vervolging en uitdrijving. De Mormonen zochten zich te helpen door de hulp der overheden in te roepen. Hierdoor echter werd slechts het tegendeel van hetgeen men gewild had te weeg gebragt. De toenmalige gouverneur van Missouri was LILBURN BOGGS, dien wij boven als een geslagen vijand der Mormonen hebben leeren kennen. Deze riep inderdaad de gewapende magt van Missouri bijeen; maar

gaf het bevel aan generaals, die vijandig tegen de Mormonen gezind, of te zwak waren om de Anti-Mormoonsche gezindheid hunner troepen te beteugelen. Door eene afdeeling dezer troepen werden in een plaatsje, Hauns Mill genaamd, vier en twintig weerlooze Mormonen, meestal vrouwen, grijsaards en kinderen, wreedaardig vermoord. De hoofdmagt, 3500 man sterk, onder de generaals CLARKE en LUCAS, kwam kort daarop voor de Mormoonsche stad Far-West zich legeren. Dit leger, dat de orde moest handhaven en de Mormonen beschermen, deed bij Far-West hetzelfde wat het gepeupel bij Adam-on-Diahman gedaan had. De korenvelden werden vernield, het vee gedood. De stad werd in een staat van beleg gehouden, en geen man of vrouw kon zich zonder levensgevaar naar buiten begeven. Te vergeefs beproefden de Mormonen zich te verdedigen. Hunne gewapende magt, slechts 1100 man sterk, was tegen de groote overmagt hunner bestrijders niet opgewassen. Zij waren in het eind genoodzaakt te voldoen aan de eischen, die men hun deed; namelijk: hunne wapenen over te geven; vijf van hunne hoofdleiders uit te leveren, om voor eene regt-bank gesteld te worden; en dadelijk het grondgebied van Missouri te ontruimen.

De uitgeleverde oudsten der gemeente, waren JOSEF SMITH en zijn broeder HYRUM; BALDWIN, WIGHT, en MAC RAE. De aanklagt tegen hen luidde op hoog verraad, moord en félonie. Zij werden door



een krijgsraad ter dood veroordeeld; maar de uitvoering van dat vonnis werd door de tusschenkomst van een meer billijk denkend Generaal tegengehouden. Een tijd lang werden zij van de eene plaats naar de andere gevoerd, en eindelijk te Liberty, een stadje in Clay-County, in de gevangenis gesloten. De geheele tijd hunner gevangenschap duurde zes maanden. Uit de gevangenis schreef SMITH een brief aan zijne gemeente, wiens inhoud den profeet der Mormonen in een eenigzins gunstiger daglicht stelt, dan waarin hij zich tot hiertoe aan ons heeft getoond. Het schijnt, dat tegenspoed en gevaar eenigen invloed op de inborst van den profeet hebben te weeg gebragt. Zijn onwankelbare moed, en ongeschokt vertrouwen op de eindelijke zegepraal van zijne zaak wekken bewondering, en zouden bijkans doen denken, dat hij zijne verdichtselen zoo lang gepredikt en er zoolang in geleefd had, dat hij er eindelijk zelf in was begonnen te gelooven. Schoon de brief te lang is, om geheel medegedeeld te worden, kunnen wij echter eenige uittrekselen, kenmerkend voor de toenmalige gemoedsgesteldheid en denkwijze van den profeet, niet terughouden.

Na het opschrift: „Aan den bisschop PARTRIDGE, en de kerk van JEZUS CHRISTUS van de heiligen der laatste dagen,” begint de brief met den volgenden groet: „Moge de genade van God den Vader en van den Heer en Zaligmaker JEZUS CHRISTUS op u allen rusten, en met u blijven immer en altoos; en moge



geloof, deugd, kennis, ingetogenheid, geduld, godzaligheid en broederlijke liefde in u wonen en overvloedig in u worden, opdat gij niet dor en onvruchtbaar zijn moogt."

Na eene opsomming van de geledene grieven, en eene aanroeping van God om Zijnen heiligen te hulp te komen, gaat hij aldus voort: „zeer beminde broeders! wij ondervinden, dat de gevaarlijke tijden zijn gekomen, die in vroegere dagen betuigd zijn geworden, en wij mogen met volkomen gewisheid verwachten, dat al die dingen gebeuren zullen, waarvan de heilige profeten gesproken hebben. Wanneer gij uwe oogen opheft naar het schitterende licht van den dag, dan moogt gij zeggen: spoedig zult gij uw blozend aangezicht omsluijeren, want op het bevel van Hem, die gezegd heeft: „er zij licht,” en daar was licht, zult gij uw schijnsel terug trekken. En gij, o maan! gij, zwakker licht, en fakkel van den nacht, gij zult veranderd worden in bloed. Wij zien dat de voorspellingen aangaande de laatste dagen vervuld worden; en de tijd zal komen, wanneer de Zoon des menschen zal afdalen in de wolken des hemels, met groote magt en heerlijkheid. Daarom deinzen wij niet terug, en ons hart en onze moed bezwijkt niet onder het zware juk, dat ons wordt opgelegd. Wij weten, dat God onze onderdrukkers bespot; dat Hij lagchen zal over hun ongeluk, en hen bespotten, wanneer de tijd komt, dat zij vreezen moeten."

„Wij hebben gisteren avond eenige brieven van

onze vrienden ontvangen, alle een vriendelijken en vertroostenden geest ademende. Langen tijd waren wij van berigten aangaande onze vrienden verstoken geweest; en toen wij deze brieven lazen, waren zij eene verkwikking voor onze zielen gelijk de zachte morgenlucht en het verfrisschende koeltje; maar ons gevoel van vreugde was gemengd met gevoelens van smart en bekommering wegens de rampen der arme en geslagene heiligen; en wij behoeven niet te zeggen, dat de sluizen onzer harten open gingen, en onze oogen waren als tranenbeken. Zij, die nooit zonder schuld of oorzaak binnen de muren eener gevangenis opgesloten zijn geweest, kunnen het zich slechts flauw verbeelden, hoe aangenaam alsdan de stem van een vriend is, of eenig teeken van vriendschap, vanwaar het ook komen moge. Het wekt alle teedere gevoelens, die in het menschelijk hart sluimeren; het roept al het verledene in herinnering, het verlicht het tegenwoordige met de snelheid des bliksems, en maakt met streelend voorgevoel ons meester van het toekomstige; het vervult de ziel met teederheid en liefde, totdat alle haat, vijandschap en boosheid, alle verledene geschillen, misverstand en verkeerde handelwijze geheel vergeten zijn, of als slagtoffers verslagen liggen voor de voeten der liefde. En wanneer het hart genoegzaam verzacht en verteederd is, dan komt de stem der goddelijke ingeving, en fluistert: „Mijn zoon, vrede zij met uwe ziel; uw tegenspoed en uw leed zal slechts eene korte poos duren; en daarna, wan-

neer gij getrouw zijt en volhardt, zal God u verhoogen; en gij zult zegepralen over al uwe vijanden, en uwe vrienden zullen naast u staan, en u uit de volheid hunner harten geluk wenschen.”

„God heeft gezegd, dat Hij een beproefd volk hebben wil, en dat Hij de Zijnen wil louteren gelijk het zilver gelouterd word. Daarom gelooven wij, dat Hij Zijn eigen smeltkroes gekozen heeft, om ons te beproeven; en wanneer wij zoo gelukkig zijn van te volharden en het geloof te behouden, dan zal het een teeken zijn voor het thans levende geslacht, genoegzaam om het zonder verontschuldiging te laten. Het zal tevens eene beproeving onzes geloofs zijn, gelijk aan die van ABRAHAM of van iemand der ouden; en zij zullen geene reden hebben om zich boven ons te beroemen in de vervolgingen en beproevingen, die zij hebben ondergaan. Nadat wij zoovele rampen geleden hebben, vertrouwen wij, dat eerlang een ram in het bosch zal worden gevonden, zoodat de zonen en dochteren van ABRAHAM ontheven worden van hunne angsten en bekommeringen, en hunne aangezichten verhelderd worden met het licht van vreugde en behoudenis, en zij bekwaam gemaakt worden om standvastig te zijn tot in het eeuwige leven.”


Na eenige raadgevingen te hebben gegeven betreffende het bestuur der kerk in zijne afwezigheid, en de zijnen gewaarschuwd te hebben tegen hoogmoed, en de begoochelingen eener verhitte verbeelding, eindigt de profeet zijn schrijven aldus: „Onwetendheid,

dweepzucht en bijgeloof belemmeren menigmaal den voorspoed der ware kerk, en zijn gelijk aan de regenstroomen, die van de bergen dalen, en de heldere rivier met slijk en morsigheid vullen; maar wanneer de storm gestild, en de regen voorbijgegaan is, dan wordt het slijk weggewasschen, en de rivier is weder helder en zuiver als hare bron. Even zoo ook zal de kerk in hare zuiverheid verschijnen, wanneer onwetendheid, bijgeloof en dweepzucht weggespoeld zijn. Welke magt kan Gods hand terughouden? Men zou even goed de hand kunnen uitsteken, om de magtige rivier Missouri in haren loop te stuiten, als beproeven, om den Almagtigen te beletten kennis van den hemel in de harten van de heiligen der laatste dagen te doen afdalen. Men zou even goed kunnen zeggen, dat het water geen water is, omdat de bergstroom slijk aanvoert, waardoor de heldere rivier bezoedeld wordt; of dat vuur geen vuur is om dat het uitgebluscht kan worden; als beweren, dat onze zaak verloren is, omdat afvalligen, leugenaars en moordenaars uit hunne sterke plaatsen een stroom van slijk en vuil op ons hebben geworpen. Neen, zij mogen razen met alle magten der hel, zij mogen hunnen toorn, hunne verontwaardiging en wreedheid uitstorten gelijk de berg Vesuvius zijne brandende lava uitwerpt; het Mormonisme zal toch blijven bestaan. Het Mormonisme is waarheid, want het is van God; van Hem hebben wij onzen oorsprong; door Hem zijn wij geroepen, toen de volheid der tijden gekomen

was; van Hem hebben wij het boek Mormon ontvangen; door Hem bestaan wij tot op dezen dag, en zullen wij blijven bestaan, wanneer het tot Zijne eer dient. Wij hebben besloten om als goede soldaten, de verdrukking te dragen ten einde toe. Wanneer gij dit leest, zult gij zien, dat kerkmuren, ijzeren deuren, knarsende hengsels, bewakers en kerkermeesteren ons vertrouwen niet hebben geschokt; maar wij zeggen, en dat wel bij ondervinding, dat zij naar hunne eigene natuur berekend zijn, om de ziel van een regtschapen man met moed te vervullen, sterker dan alle magten der hel. Maar wij moeten onzen brief besluiten, en onze groete zenden aan vaders, moeders, vrouwen, kinderen, broeders en zusters; en hun de verzekering geven, dat wij hen in heilig aandenken houden. Wij zijn, waarde broeders, uwe deelgenooten in het leed, en gevangenen van JEZUS CHRISTUS om den wil van het Evangelie, en wegens de hoop der heerlijkheid, die in ons is. Amen."

Gedurende de gevangenschap van SMITH werd het grondgebied van Missouri door zijne geheele gemeente ontruimd. In het midden van den winter, in December en Januarij 1838—1839, werden de Mormonen gedwongen te verhuizen, zonder dat zij tijd gehad hadden, om door verkoop of anderzins over hunne landgoederen en eigendommen te beschikken. Zonder genoegzamen lijftogt, zonder beschutting tegen wind of weder zwierven zij door velden en wouden, terwijl menigeen van hen door gebrek en koude omkwam.

Zij rigtten hunnen koers naar Illinois, welke staat destijds nog voor een groot deel woest en onbebouwd, en weinig bevolkt was. Bij kleine afdeelingen kwamen zij in het voorjaar van 1839 aldaar aan, en vonden zoowel bij Indianen als Amerikaansche ingezetenen een welwillend onthaal. Inmiddels was de profeet uit zijne gevangenis ontsnapt, en had zich te Quincy, in Illinois, weder bij de zijnen gevoegd. Zijne door druk en vervolging geharde onverschrokkenheid, zijn ongeschokt zelfbetrouwen, zijne schitterende beloften, de vreugd van het wederzien, de hulp- en troostbehoevende toestand der heiligen — alles vereenigde zich, om de harten zijner gemeente vaster dan ooit aan hem te verbinden, en het hem gemakkelijk te maken om haar met nieuwen moed te bezielen. Hij vestigde zich met de zijnen in een dorp, Commerce genaamd, bestaande uit een aantal ellendige blokhuisen: maar allergunstigst gelegen, aan den Mississippi, niet ver van de Desmoines-watervallen, op een vooruitstekenden heuvelgrond, aan den rand van eene heerlijk golvende prairie. Aan die plaats, die weldra in eene stad herschapen, en Nauvoo, „de schoone” genaamd werd, volgde voor de Mormonen een tijdperk van bloei, zooals zij tot dusver nog niet hadden gekend.





## ZESDE HOOFDSTUK.

---

*De gemeente te Nauvoo in den staat Illinois. —  
Tempelbouw.*

---

Somwijlen ontwikkelen zich bij den mensch onder druk en tegenspoed meer edele zielshoedanigheden, die te voren werkeloos op den bodem des gemoeds verborgen lagen, en die men naauwelijks bij hem zou vermoed hebben. Nergens vertoont zich de profeet der Mormonen in een gunstiger licht dan in den brief, dien hij uit zijne gevangenschap in Missouri tot de zijnen rigtte. Zijne taal, die anders meestal gezwollen, verwrongen en duister is, heeft hier somwijlen de eenvoudigheid en kracht van het echte gevoel en van de op ervaring rustende overtuiging. En ofschoon zijne gezindheid ver van Evangelisch is, schoon hij, even als de Israëliet in de ballingschap, haat en wraak ademt tegen zijne vijanden, zoo zijn toch eene achtenswaardige onverschrokkenheid, een krachtvol geloof in de zegepraal zijner zaak, en eene hartelijke gehechtheid aan de zijnen, op dat tijdstip, niet bij hem te miskennen. Wanneer dan nu druk



en vervolging reeds op een man van een zoo dubbelzinnig karakter als JOSEF SMITH van gunstige uitwerking zijn geweest, hoe veel te meer moet dit bij zijne gemeente hebben plaats gevonden! Onder haar waren ongetwijfeld vele eenvoudige lieden, in wier gemoed, bij al de buitensporigheden eener kranke verbeelding een gezonde kern van opregte godsvrucht verborgen lag. Bij dezen werden de giftplanten van dweepzucht, partij-ijver en geestelijken hoogmoed, die al te ligt naast de hemelplant der godsvrucht in het gemoed ontkiemen, om haar de beste sappen te rooven, door den storm der vervolging geknot en gebroken. Zoo geschiedde het, dat de gemeente der Mormonen uit elke vervolging gelouterd en gesterkt te voorschijn trad, om zich tot zooveel hoogeren bloei te verheffen als de voorafgaande druk zwaarder geweest was.

Dit was het geval na de uitdrijving der Mormonen uit Missouri. De deelgenootschap des leeds had hen hechter dan ooit onderling verbonden. De neep der vervolging had de zwakken en wankelmoedigen in het geloof, gesterkt en opgericht. Het verhaal hunner rampen wekte opmerkzaamheid, medelijden en belangstelling; het werkte krachtig mede, om aan de prediking der Mormoonsche zendelingen een goeden uitslag te verzekeren. Er werd in de onderscheidene staten van Amerika een aantal nieuwe leden voor het kerkgenootschap gewonnen, die zich meerendeels bij de gemeente in Illinois voegden, en haar frissche

krachten, zoowel geestelijke als stoffelijke, toevoerden. Op deze wijze was het aantal der Mormonen in Illinois binnen weinig tijds na hunne aankomst aldaar tot 15000 geklommen. De Mormonen waren over het geheel een nijver en arbeidzaam volk, dat de kunst en den plicht van hard te werken verstond en beoefende. Schoon beroofd en berooid, werden zij niet moedeloos, en verloren geen tijd met ijdele klagten, maar sloegen op nieuw de handen aan het werk, en zochten zich zelve te helpen, ten einde door den hemel geholpen te worden. Hunne kerkelijk-maatschappelijke organisatie gaf aan hunne krachten eene geregelde samenwerking en eenparige rigting, waardoor de goede uitslag van hunnen arbeid verzekerd en bespoedigd werd. Hunne betrekking tot het bestuur van den staat Illinois was op het voordeeligst geregeld. Aan de stad Nauvoo was een charter van incorporatie verleend, en JOSEF SMITH, onder den titel van Mayor als burgerlijk opperhoofd der stad erkend. De militaire magt, die de Mormonen uit hun midden hadden gevormd, was van staatswege met wapenen voorzien. Die legerafdeeling, het Nauvoo-legioen genaamd, en 4000 man sterk, stond ook onder het opperbevel van SMITH, die in deze hoedanigheid den titel van luitenant-generaal had aangenomen. Binnen den tijd van twee jaren telde de stad 2000 huizen, omringd van bloementuinen, en van breede straten doorsneden. Een uitgestrekt moeras nabij Nauvoo, waaruit ongezonde dampen opstegen, was in den tijd van vier

jaren, door middel van drainerings-toestellen, droog en onschadelijk gemaakt. De woeste gronden rondom de stad waren verdeeld en bebouwd, en leverden een rijken oogst van tarwe en turksch koorn; terwijl de prairie met het beste gevolg voor de veeteelt ontgonnen werd.

De Mormonen lieten ook ongeloovigen in hun mid-den wonen, en zagen niet zeer scherp op de vroegere levenswijze van diegenen, welke zich als gemeenteleden onder hen wilden vestigen. Wie slechts den doop door indompeling aan zich wilde laten voltrekken, en zich verplichtte om de tienden te betalen, was hun welkom. Zoo was het natuurlijk, dat wel is waar hunne volkplanting sterk toenam, maar dat er ook onderscheidene schurftige schapen onder de kudde geraakten. Veedieven en valsche munters, bedriegers en spekulanten van allerlei aard zochten bij de Mormonen eene toevlugt en een werkkring. Daar echter de lieden van deze soort in het betalen der tienden veelal zeer achterlijk waren, geraakten zij bij het kerkbestuur spoedig in ongenade, hetwelk hen alsdan uit de gemeente zocht te verwijderen. Somwijlen geschiedde dit goedschiks door middel van eene ruime schadevergoeding, die men hun voor hunne grondbezittingen aanbood. Namen zij echter daarin geen genoegen, dan werden zij door middel van het „stokjessnijden” verjaagd. Dit geschiedde op de volgende wijze. Drie personen ontvingen tegen een billijke belooning den last om, voorzien van een stoel, een

stok en een zakmes, zich voor de deur van den bedoelden persoon neder te zetten, en op de bekende Amerikaansche manier aan het snijden te gaan. Trad de man, op wien het gemunt was, voor zijne deur dan keken hem de stokjessnijders, zonder een woord te spreken, strak in het aangezicht; ging hij de straat op, dan volgden zij hem op de hielen, terwijl zij steeds sprakeloos hunne bezigheid voortzetten. De straatjeugd verzamelde zich met gelach en gejoel om die zonderlinge groep; maar de stokjessnijders lieten zich door niets storen, en sneden bedaard en met den grootsten ernst voort. Hunne strakke blikken volgden het rampzalige slagtoffer van den morgen tot den avond. Keerde hij huiswaarts, dan gingen zij koelbloedig weder op hunne stoelen voor zijn venster zitten snijden. Er zijn voorbeelden van personen, die deze zonderlinge pijniging gedurende drie dagen achtereen hebben uitgehouden. In de meeste gevallen echter werd de vervolgte persoon reeds veel eerder bewogen, om zich de gestelde voorwaarden te laten welgevalen, en den aanblik zijner vervolgers te ontvliesen.

Dat de profeet, bij den toenemenden bloei der nieuwe volkplanting, niet verzuimde voor zich zelven te zorgen kan men ligtelijk vermoeden. Ingevolge eener goddelijke openbaring had hij een stadhuis laten bouwen, dat tevens als hôtél voor de opname van bezoekers en gasten uit den vreemde dienen moest, waarover hij het opzigt had, en waarvan het beste gedeelte door hem bewoond werd. Boven alles droeg

hij zorg om zijne kleine armée op een goeden voet te houden. Hij had zekeren ARLINGTON BENNETT, een man, die eene officiersplaats in het Amerikaansche leger bekleed had, en eenige militaire kennis bezat, onder den titel van Inspecteur-Generaal aan zijn leger verbonden. Zijn grootste genoegen was zich bij plegtige gelegenheden te paard aan het hoofd van zijn legioen te vertoonen, en parade te houden. Maar de tijd scheen hem thans ook gekomen, om een lang gekoesterd plan ten uitvoer te brengen. Reeds te Kirtland, en daarna te Independence was de plaats aangewezen geworden, om een tempel te bouwen; maar tot dusver waren de omstandigheden voor dien bouw nog niet geschikt geweest. Die tempelbouw had voor de Mormonen, in overeenstemming met hunne geloofsleer en kerkelijke organisatie, een geheel bijzonder gewigt. Die tempel moest het centraal-heiligdom der kerk en een zinnebeeld van de eenheid en rangorde in de gemeente wezen. Die tempel moest tevens als voorbeeld gelden van het heiligdom, dat in het duizendjarige rijk door de heiligen zou worden opgericht. Die tempel was voorts de eigenlijke plaats, waar de Mormoonsche plegtigheid van den doop voor de overledenen moest voltrokken worden. In betrekking tot deze zaak derhalve gaf de 'profeet in Januarij 1841 de volgende openbaring: „Dus spreekt de Heer: laat al Mijne heiligen van verre komen, en zend hun snelle boden, en uitverkorenene boden om tot hen te zeggen: Komt met al uw goud, en uw zilver

en uwe edelgesteenten, en met al uwe kostbaarheden, en met allen, die kennis hebben van kostbaarheden; laat allen komen, die komen willen; en brengt den buksboom, en den vurenboom, en den pijnboom, benevens alle kostelijke boomen der aarde; en komt met ijzer, en met koper, en met zink, en met alle kostbare dingen der aarde, en bouwt een huis voor Mijnen naam, opdat de Allerhoogste daarin wone.”

Hierop werd onmiddelijk met den tempelbouw een aanvang gemaakt. De plaats voor dezen was een heuvel, waarvan men het heerlijkste uitzigt over de stad en omstreken had. De bouwstof was witte kalksteen. Het ontwerp was door SMITH zelve aangegeven, en door een bekwaam bouwkunstenaar voltooid. Het gebouw was vierkant; honderd acht en dertig voet lang, en acht en tachtig breed. Het platte dak rustte op dertig zuilen van eene zonderlinge bouworde, waarvan negen aan elke lengtezijde, zes aan de voor-, en zes aan de achterzijde geplaatst waren. Boven het front verhief zich een vierkante toren van honderd vijftig voet hoog. In den tempel moest een kolossaal marmerebekken, op twaalf stieren rustende, geplaatst worden, hetwelk voor den doop dienen zou. Overigens moesten voor de in- en uitwendige versiering van het gebouw geene kosten gespaard worden. Aan dit werk, welks voltooiing SMITH niet beleefd heeft, zijn, naar men zegt, meer dan een half millioen dollars besteed, zonder de ar-



beidsdagen mede te rekenen, waarmede minvermogende Mormonen hunne bijdrage leverden.

Op den 6<sup>den</sup> April 1841, den jaardag van SMITH's wijding tot Hoogepriester, en van de stichting der kerk, werd de eerste steen van den tempel gelegd, van welke plegtigheid het Mormoonsche weekblad, dat onder den titel van: *Tijden en Saizoenen te Nauvoo* gedrukt werd, verslag gaf. Vroeg in den morgen begaf zich SMITH, omringd van zijnen staf en lijfwacht, naar het plein, waar de troepen geschaard stonden. Bij zijne nadering werd hij met saluutschoten van de artillerie en met trompetgeschal begroet, waarop het legioen met krijgsmuziek hem te gemoet marcheerde, en zich voor hem in rangorde schaarde. Intusschen waren de voornaamste dames der Mormoonsche gemeente, die een zijden vaandel voor het legioen geborduurd hadden, in eene koets, onder geleide van den inspecteur-generaal BENNETT, op het paradeplein verschenen. SMITH steeg van zijn paard, begaf zich naar de koets, en ontving het vaandel, dat hem met eene korte toespraak werd overgereikt. Na die toespraak beantwoord, en de dames bedankt te hebben, gaf hij het vaandel aan den inspecteur-generaal, die het aan den vaandrig ROBINSON overhandigde. Daarop werd er revue over de troepen gehouden, waarop SMITH zich aan het hoofd van het legioen en verder geleide in plegtigen optogt naar de plaats van den tempelbouw begaf. Aldaar werd door een koor een vierstemmig gezang aangeheven en ver-



volgens eene redevoering gehouden door SIDNEY RIGDON. Hij herinnerde de heiligen aan de rampen, die zij hadden doorgestaan, wees hen op de gunstige omstandigheden, waarin zij thans verkeerden, en het bevel, dat zij ontvangen hadden, om een tempel voor den Allerhoogsten op te rigten. Hij vermaande hen, om dit bevel met ijver en volharding ten uitvoer te brengen, en bemoedigde hen met de gunstige vooruitzichten, die zij hadden, van daarin wel te zullen slagen. Na de redevoering werd er wederom een lied gezongen. Daarop deed SIDNEY een gebed, waarin hij den zegen des Almagtigen over de gemeente en over degenen, die aan den tempel zouden arbeiden, inriep. Thans werd de hoofdplegtigheid van den dag door SMITH zelve verrigt. Hij legde den steen, en riep met luider stemme uit, dat de eerste hoeksteen van den tempel des Almagtigen Gods gelegd was. Hij bad, dat het gebouw spoedig mogt worden voltooid, opdat de heiligen een huis mogten hebben, om daarin den God hunner vaders te vereeren. „Het was een treffend gezicht,” zegt het Mormoonsche blad, „de mannen en grijsaards, die van hunne haardsteden in Missouri verdreven waren, elkander de hand te zien drukken en elkander geluk wenschen, dat zij eene plaats gevonden hadden, waar zij tegen de woede van het gepeupel waren beveiligd. Het was inderdaad een heerlijke dag, hemel en aarde vereenigden zich, om aan het schouwspel luister bij te zetten.”

De tegenwoordige bloei der kerk gaf gelegenheid, om zich met meer kracht toe te leggen op de uitbreiding des Mormoonschen geloofs onder de „heidenen,” dat is, onder de niet-Mormonen. Elk halfjaar werden er algemeene vergaderingen gehouden, van welke dikwijls meer dan honderd zendelingen naar de onderscheidene staten van Noord-Amerika, en voorts naar Europa, Azië, Afrika en de eilanden der Stille Zuid-zee afgezonden werden. De personen, die men daartoe bestemde, ontvingen drie dagen van te voren de aanzegging, om zich voor een bepaalden tijd, voor drie jaren of minder aan het zendingswerk te wijden. Waren daaronder gehuwde mannen, dan werd in den tusschentijd vanwege de kerk voor hunne huisgezinnen zorg gedragen. Er zijn geene voorbeelden, dat zoodanig een bevel „om de wapenen aan te gorden ter uitbreiding des geloofs,” dat natuurlijk in „den naam des Heeren” gegeven werd, niet gehoorzaamd is geworden. Deze zendingen waren tevens een geschikt middel, om eerzuchtigen, ontevreden, of degenen, die al te diep hadden willen doordringen in de verborgenheden der geloofsleer, en daardoor in het geloof verzwakt waren, te verbeteren en te genezen. Zij, die te huis tegenwerpingen tegen de Mormoonsche leer gezocht hadden, vernamen als zendelingen genoeg tegenwerpingen van anderen, en waren genoodzaakt hunne zucht tot onderzoek tot het vinden van verdedigingsmiddelen aan te wenden, hetwelk gemeenlijk, zoo al niet de bekeering van an-

deren, dan toch hunne eigene versterking in het geloof ten gevolge had. Maar ook ten aanzien van het regtstreeksche doel der zending leverden de Mormoonsche missiën meestal gunstige uitkomsten op. In 1837 was de eerste zending naar Engeland ondernomen, onder leiding van ORSON HYDE en HEBER KIMBALL. In de fabrieksteden en onder het onwetende boerenvolk van Wallis waren aldra velen voor het Mormoonsche geloof gewonnen. In het jaar 1843 telde de sekte in Engeland reeds tien duizend leden. In het volgende jaar werden aan de Koningin VICTORIA en aan Prins ALBERT exemplaren van het boek Mormon aangeboden. Omstreeks denzelfden tijd konden de Mormonen zich beroemen alleen in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika een getal van honderdduizend personen uit te maken. Gunstige uitkomsten leverde inzonderheid de zending naar de Zuidzee-eilanden, alwaar de inboorlingen in massa tot de Mormoonsche kerk overgingen. Met minder goeden uitslag begaf zich een Mormoonsch zendeling, TAYLOR, naar Jeruzalem, ter bekeering van de aldaar aanwezige Joden.

JOSEF SMITH had thans het toppunt van zijne wereldsche grootheid bereikt. De bevolking van Nauvoo bestond nagenoeg uitsluitend uit Mormonen, en hij heerschte over haar met bijkans onbeperkte magt. Als Mayor en generaal vereenigde hij in zich de hoogste burgerlijke en militaire magt. Zijne hand had de sleutelen des hemelrijks, en zijn woord was

wet in wereldsche dingen. Desniettemin nam zijne eerzucht eene nog hoogere vlugt. Toen er in 1844 een nieuwe president der Vereenigde Staten moest gekozen worden, had hij de stoutheid zich als candidaat te laten stellen. Hij wist, wel is waar, dat hij naast mannen als CLAY, CALHOUN en BENTON, die zijne mededingers waren, geene kans had van wel te slagen, maar zijne candidatuur kon in alle geval dienen, om de ijdelheid van zijne aanhangers te streelen, en om aan zijne vijanden in Missouri en elders ergernis te geven. Bij deze gelegenheid rigtte hij een adres aan het Amerikaansche volk, waarin hij zijne politieke geloofsbelijdenis aflegde, en te kennen gaf, welke dingen hij, als president der Vereenigde Staten zou zoeken tot stand te brengen. Dit zonderlinge stuk begint met eene kritiek van hetgeen door de vroegere presidenten is verrigt. Vervolgens wijst hij aan, welke maatregelen door hem in het belang van den staat het meest wenschelijk geacht worden, waarbij hij somwijlen in de fout vervalt van onbereikbare utopiën na te jagen. Hij wil in de eerste plaats vermindering van het aantal beambten en congresleden. Vervolgens afschaffing van correctiehuizen en gevangnissen, uitgezonderd in geval van gepleegden moord; afschaffing van krijgsregterlijke vervolging wegens desertie van de armée of de marine; afschaffing der slavernij; oprigting van eene nationale bank; opname der aangrenzende staten van Texas, Mexico en Canada in het ligchaam der Unie. Het karakteristieke

document, dat op zonderlinge wijze versierd is met spreuken in verminkt Duitsch, Fransch, Italiaansch, Hebreeuwsch en Chaldeeusch, eindigt met de navolgende tirade:

„In de Vereenigde Staten is het volk het gouvernement, en zijne eenparige stem is de eenige soeverein, aan wien de regering toekomt, de eenige magt, die gehoorzaamd behoord te worden. Om die rede zou ik, wanneer ik president der staten ware door de stem eener deugdzame natie, de oude wegen van de geëerbiedigde vaders der vrijheid eeren; ik zou wandelen in het spoor van de doorluchtige vaderlandsche vrienden, die de ark van het gouvernement op de schouderen hebben gedragen, terwijl hun oog alleen op den roem des volks gerigt was; en wanneer dat volk bij mij aanhield, om de slavernij in de slavenstaten af te schaffen, dan zou ik alle eerlijke middelen gebruiken, om aan hunnen wensch te voldoen, en vrijheid zoeken te geven aan de gebondenen, door aan de eigenaren van het zuiden eene billijke schâvergoeding te bieden voor hunne eigendommen, opdat alzoo de geheele natie inderdaad vrij mogt zijn. Wanneer de naburige landen verlangden, om in de Unie van de zonen der vrijheid te worden opgenomen, dan zou mijne stem zijn: *Kom!* Ja, kom, Texas; kom, Mexico; kom, Canada; kom, geheel de wereld! Laat ons broeders zijn; laat ons één groot huisgezin uitmaken, en laat er algemeene orde wezen. Schaf de wreedaardige instellingen af van gevangenissen (uit-

gezonderd in sommige gevallen), correctiehuizen, en krijgswaarden voor desertie; laat rede en vriendschap opgerigt worden op de ruïnen van onwetendheid en barbaarsheid. Ja, ik zou als de algemeene vriend des menschedoms de gevangenen openen, de oogen openen, de ooren openen, en de harten openen van het geheele volk, om vrijheid, onvervalschte vrijheid te aanschouwen en te genieten. En God, die eenmaal de gewelddadigheid der aarde met den vloed heeft weggewasschen, wiens Zoon Zijn leven heeft afgelegd voor de verlossing van allen, die Zijn vader Hem gegeven heeft, en die beloofd heeft, dat Hij in de laatste dagen wederkomen zal, om de wereld op nieuw te reinigen met vuur, zal aanhoudend door mij worden aange-roepen voor het welzijn des geheelen volks. Ik ben met de hoogste achting:

een vriend der deugd en des volks,

JOSEF SMITH.

*Nauvoo, Illinois, 7 Febr. 1834.*”

Met de candidatuur van SMITH voor het presidentschap der vereenigde staten is ons verhaal tot het meest gewigtige keerpunt in de geschiedenis van de gemeente en den profet der Mormonen genaderd. In het begin van het jaar 1844 genoot de gemeente te Nauvoo een ongekenden voorspoed; de bevolking dier stad had het cijfer van twintigduizend bereikt; de tempelbouw was in vollen gang; de profet ten



ten toppunt van aanzien en rijkdom geklommen. Weinige maanden later — en de profeet, gewelddadig aangerand, had het leven verloren, en over de gemeente der Mormonen trok zich op nieuw een storm te zamen, die hen dwong om Nauvoo, de „schoone stad,” met haren pas voltooiden tempel te verlaten, en die hen ver buiten de grenzen van het bewoonde grondgebied der Vereenigde Staten van Noord-Amerika uitwierp. Aan de uiteenzetting van deze voorvallen zullen de navolgende hoofdstukken gewijd zijn.

## ZEVENDE HOOFDSTUK.

---

*Inwendige twisten. — Gevangenneming en moord  
van JOSEF SMITH.*

---

Het geluk, dat SMITH te Nauvoo genoot, was op verre na niet volledig; menige alsembittere druppel was gemengd in den beker van voorspoed, die hem was ingeschonken. Tot zijne mindere verdrietelijkheden behoorden de kwellingen, waaraan hij nog gedurig van den kant zijner oude vijanden in Missouri was blootgesteld. Bij zekere gelegenheid was er een schot gelost op den voormaligen gouverneur van Missouri, LILBURN BOGGS, waarvan deze de schuld op SMITH wierp en hem geregtelijk liet vervolgen. Wel is waar moest SMITH wegens gebrek aan bewijs worden vrijgesproken, maar hij kwam spoedig daarna op nog meer onaangename wijze met Missouri in aanraking. In het begin van 1844 bevond hij zich met zijn gezin te Dixon, eene plaats op de grens van Illinois en Missouri gelegen. Eenige zijner vijanden uit Jackson-County, die eene geregtelijke aanklagt tegen hem hadden ingediend wegens vroeger geledene verliezen,

maakten van die omstandigheid gebruik, om hem in handen te krijgen en voor de regtbank van Missouri te stellen. Twee politie-beambten, REIJNOLDS en WILSON, verkleed en met pistolen gewapend, klopten des nachts aan het huis, waar hij verblijf hield, zeggende, dat zij twee oudsten waren uit Nauvoo, die den profeet verlangden te spreken. Toen men de onvoorzigtigheid had van te openen, traden zij dadelijk met het pistool in de hand op JOZEF toe. en grepen hem aan met bedreiging van hem dood te schieten, wanneer hij tegenstand bood. Op zijne vraag, met welk regt zij hem gevangen namen, antwoordden zij met hunne pistolen te toonen. Zij sleepten hem met geweld in een wagen, die gereed stond, en voerden hem onder allerlei mishandeling naar de naastbij gelegene plaats in Missouri, waar hij eenige weken in hunne bewaking bleef. Na zijne invrijheidstelling leverde hij dadelijk eene aanklagt in wegens onregtmatische gevangenzetting en lichamelijke mishandelingen; maar, ofschoon hij de aanklagt volledig bewees, verkreeg hij toch slechts de nietige schadeloosstelling van twintig dollars, terwijl hij in het geheel over de drie duizend dollars aan proces-kosten betalen moest.

Dit alles echter was weinig beduidend in vergelijking met de zwarigheden, die uit den eigen boezem zijner gemeente tegen hem oprezen. Te Nauvoo was SMITH, als in eene vesting, voor gewelddadige aanrandingen van buiten veilig, maar minder gemakkelijk was het hem, zich ook tegen de aanvallen van

vijanden in eigen boezem te vrijwaren. De profet schijnt te dezer tijd zelf een even vaste overtuiging van de goddelijkheid zijner zending gehad te hebben, als de lichtgeloovigsten zijner aanhangers. Hij had gezigten en droomen, en verbeeldde zich, dat al wat hij sprak van goddelijke ingeving uitging. Maar in zijne gemeente waren er, die hem als een bedrieger verachtten, terwijl zij voor het uitwendige in hem schenen te gelooven; en voor wie het deelgenootschap aan de Mormoonsche gemeente nooit meer dan een middel ter bevrediging van hunne begeerlijkheden en hartsogten geweest was. SMITH had niet weinig moeite, om de wanordelijkheden, waaraan zoodanige personen zich schuldig maakten, tegen te gaan; en die moeilijkheid was zoo veel te grooter, daar hij, zoo als eerlang bleek, zelf niet vrij was van datgene, wat hij in anderen niet wilde dulden.

Gelijk wij gezien hebben, waren de Mormonen reeds vroeger, toen zij nog in Missouri woonden, beschuldigd van losbandige zeden en veelwijverij. In hoeverre er voor die laatste beschuldiging op dat tijdstip grond bestond valt onmogelijk te bepalen; maar het is thans boven allen twijfel verheven, dat de veelwijverij te Nauvoo onder sommige hoofden der gemeente in zwang was, ofschoon zij zulks voor de groote menigte der geloovigen zorgvuldig verborgen zochten te houden. De aanleiding, waarbij hiervan iets aan het licht kwam, was de volgende. Een lid der Mormoonsche gemeente, HIGBEE genaamd, was door

JOSEF SMITH aangeklaagd, verscheidene vrouwen verleid te hebben, en op die aanklagt uit de gemeente gebannen. Maar HIGBEE leverde thans bij het municipaal gerechtshof van Nauvoo eene aanklagt in tegen SMITH wegens laster, en eischte eene schâvergoeding van vijfduizend dollars. Wel is waar werd SMITH door het hof, welks leden allen oudsten der kerk waren, en waarvan hij zelf als Mayor van Nauvoo voorzitter was, vrijgesproken; maar er werden reeds bij het onderzoek van deze zaak verscheidene dingen openbaar, waardoor sommige personen, die vroeger aanzienlijke ambten in de kerk bekleed hadden of nog bekleedden, in een zeer ongunstig daglicht kwamen te staan. Bovendien liet HIGBEE het bij die vrijpraak niet berusten. Ondersteund door verscheidene gelijkgezinden, zocht hij eene scheuring in de gemeente te weeg te brengen, en nam den stouten maatregel van SMITH aan te klagen wegens dezelfde misdaden, om welke hij uit de gemeente gebannen was.

Natuurlijkerwijze werd SMITH wederom vrijgesproken; maar het is later zonneklaar gebleken, dat die aanklagt maar al te zeer gegrond was. De veelwijverij en de leer van het zoogenaamde „geestelijke huwelijk,” die men in den beginne zorgvuldig trachtte verborgen te houden, is eene zaak, waarvan de Mormonen thans geen geheim meer maken. In het Mormoonsche tijdschrift „de Ziener” verscheen in het jaar 1853 een document hierop betrekkelijk, namelijk

eene openbaring, welke SMITH tien jaren vroeger, den 12<sup>den</sup> Julij 1843, te Nauvoo had onvangen, maar die hij aanvankelijk slechts aan zijne meest vertrouwde aanhangers en medearbeiders had bekend gemaakt. De hoofdinhoud van die openbaring was de vergunning aan de hoogepriesters der Mormonen gegeven, om, even als de patriarchen in het Oude Testament, meer dan eene vrouw te nemen, en zelfs vrouwen van ongelooovigen door middel van een dusgenaamd „geestelijk huwelijk” aan zich te verbinden, ten einde zodoende aan deze laatsten toegang tot de hemelsche zaligheid te verschaffen, waarvan zij anders, naar de leer der Mormonen, verstoken zouden moeten blijven. Of deze openbaring oorspronkelijk van SMITH of van RIGDON is uitgegaan, moet in het midden worden gelaten en doet weining ter zake. Zeker is het, en wordt door de Mormonen zelve niet meer ontkend, dat RIGDON, SMITH en andere oudsten der kerk zich te Nauvoo overeenkomstig dezelve hebben gedragen. Zoo had de voorspoed en weelde, die zij te Nauvoo genoten, bij de Mormonen dezelfde verschijnselen te voorschijn geroepen, welke zich, zoo als de kerkgeschiedenis aanwijst, ook bij andere Christelijke sekten, en bepaaldelijk bij dezulken, die met fantastische bespiegelingen en verwachtingen aangaande het duizendjarige rijk en de toekomstige dingen dweepten, hebben vertoond.

Het was in het laatst van Mei 1844, dat SMITH van de aanklagt, door HIGBEE tegen hem ingediend, vrijgesproken werd. Zijne tegenstanders, ziende, dat zij



op deze wijze niets tegen hem konden uitrigten, veranderden hun plan van aanval. Zekere FOSTER, die rede had van zich als echtgenoot door SMITH beleedigd te achten, vereenigde zich met een ander lid der gemeente, LAW genaamd, tot de uitgave van een dagblad, dat onder den titel van „de Uitlegger” werd uitgegeven. Dadelijk het eerste nummer van dat blad behelsde de verklaringen van zestien vrouwen, inhoudende, dat SMITH, RIGDON en anderen haar tot de leer van het „geestelijke huwelijk” hadden zoeken te bekeeren. Dit was al te stout om door SMITH te worden geduld. Hij riep dadelijk, in zijne hoedanigheid als Mayor, de raadsheeren en overige leden van het stedelijk bestuur te zamen, om over deze zaak te beraadslagen. Eenparig was men van gevoelen, dat de uitgave van zulk een blad eene openlijke ergernis was, en werd er besloten, om daaraan onmiddelijk een einde te maken. Een aantal aanhangers van den profeet, te zamen eene bende van een paar honderd personen uitmakende, begaven zich naar de drukkerij van „de Uitlegger,” sloopten haar tot op den grond, vernielden de persen en het overige gereedschap, en maakten een vreugdevuur van de papieren en de nog aanwezige exemplaren van het blad. FOSTER en LAW moesten door de vlugt hun leven redden en begaven zich naar de naastbijgelegene stad Carthago. Hier verschaften zij zich een bevel tot inhechtenisneming van JOSEF en HYRUM SMITH en zestien andere personen, die tot de

vernieling der drukkerij hadden medegewerkt. Dat bevel werd bij den Mayor van Nauvoo ingediend; maar hij weigerde deszelfs wettigheid te erkennen, en liet den beambte, die het overgebracht had, de stad uitzetten. Het bestuur van het graafschap kon natuurlijk zulk eene schending der wet niet ongewroken laten, en zond thans een gedeelte der gewapende magt, om de beide broeders SMITH, benevens de overige zestien, gevangen te nemen. SMITH verklaarde daarop de stad Nauvoo in staat van beleg, en begon haar in staat van verdediging te stellen.

De zaak was thans zoo ver gekomen, dat de overmoed der Mormonen buigen of breken moest. De gouverneur van Illinois verscheen aan het hoofd der gewapende magt van den staat te Carthago, de hoofdplaats van het graafschap, waartoe Nauvoo behoorde. Na eene uitnoodiging aan SMITH, om onder vrijgeleide voor hem te verschijnen, waaraan door dezen niet werd beantwoord; zond hij eenige compagniën soldaten, om SMITH met zijnen broeder naar Carthago te voeren. Deze beiden, daar gewapende wederstand met het Nauvoo-legioen van slechts 4000 man tegen de tienmaal grootere legermagt van Illinois niet meer mogelijk was, wilden zich eerst door de vlugt redden, maar lieten zich door den raad der stad bewegen, om zich over te geven, te meer daar de gouverneur hun op zijn woord van eer bescherming had toegezegd, en zij hopen konden van door de regtbank vrijgesproken te zullen worden. JOSEF

SMITH evenwel schijnt een voorgevoel van het naderende onheil gehad te hebben. „Ik ga als een lam ter slachtbank,” zeide hij, „maar ik ben kalm als een zomer-morgenstond; mijn geweten verwijt mij niets, en ik zal onschuldig sterven.” In gezelschap van zijnen broeder, en twee andere oudsten der kerk werd hij te Carthago in de gevangenis gesloten. Dadelijk daarop werd er door HIGBEE tegen JOSEF en HYRUM SMITH eene aanklagt van hoogverraad ingediend.

Intusschen had ook het Nauvoo-legioen, op bevel van den gouverneur FORD, de wapenen neêrgelegd. In den morgen van den 26<sup>sten</sup> Junij, bezocht FORD de gevangenen, en begaf zich daarop naar Nauvoo, waar hij de Mormonen vermaande, om rustig te blijven, en hun belofde voor de veiligheid van hunnen profeet te zullen zorgen. Hiermede achtte hij voorloopig de zaak bijgelegd, en liet de bijeengeroepene legermagt uiteengaan, terwijl hij slechts eene geringe legerafdeeling tot bewaking en bescherming der gevangenen te Carthago achterliet. Maar onder het volk van Carthago en omstreken, dat vijandig tegen de Mormonen gezind en bovendien door HIGBEE, FORTER en LAW opgeruid was, ontstond thans een gemor en gemompel, dat er aan de aanklagt tegen SMITH geen gevolg zou worden gegeven, en dat de gouverneur er op bedacht was, om hen bij de eerste gelegenheid te laten ontsnappen. Men besloot, daar

de wet hen niet bereiken kon, hen met kruid en lood te achterhalen. In den namiddag van den 27<sup>sten</sup> Junij 1844, rukte eene bende van een paar honderd personen, die zich het gelaat zwart hadden gemaakt om onkenbaar te zijn, naar de gevangenis; joeg de wacht, die geen weêrstand bood, uiteen, en brak de deur open van het vertrek op de eerste verdieping, waar JOSEF en HYRUM SMITH bewaard werden. De eerste schoten troffen HYRUM, die dadelijk dood nederviel. JOSEF trachtte door het venster te ontvlugten, maar werd onder die poging door eenige kogels getroffen, zoodat hij halfdood naar beneden stortte, waar hij verder werd afgemaakt. Zoo eindigde de loopbaan van den profeet der Mormonen.

JOSEF SMITH was een man van gemiddelde grootte, een ijzersterk gestel, en eene buitengewone spierkracht. Men zegt, dat hij zich op de laatstgenoemde eigenschap niet weinig liet voorstaan, en er veel van hield om er somwijlen eene proef van af te leggen. De Mormonen vertellen, dat hij te Nauvoo somwijlen een nieuwbekeerde, die uit het kerkgenootschap, dat hij verlaten had, eene al te sombere of ernstige uitdrukking des gelaats had medegebragt, op de straat staande hield, tot een worstelstrijd uitdaagde, en niet liet heengaan, voordat hij hem languit op den grond had geworpen; ten einde hem een bewijs van zijne lichaamskracht, en tegelijk de praktikale overtuiging te geven, dat zijne godsdienst met geen stroeven ernst

maar veeleer met scherts en grappen gediend was. Men verhaalt ook van hem, dat hij soms personen, die zich bij zijne gemeente kwamen voegen, al hun geld afeischte, om voor den tempelbouw gebruikt te worden, en ze dan heen zond om als daglooners hun brood te verdienen, zonder dat er verder de minste acht op hen werd geslagen. Wannner zij die trouwproef gedurende eenige maanden uithielden, dan werden ze eensklaps tot den profeet geroepen, die hun een stuk land benevens de middelen gaf, om zich voortaan ruimer te generen. In zijne taal was SMITH ruw en onbeschaafd, schoon hij, zoo als de lezer uit de medegedeelde proeven van zijne geschriften heeft kunnen bemerken, er steeds op uit was, om met eene ingebeeelde veelzijdige taalkennis te pronken. Zijne openlijke redevoweringen plagt hij te doorvlechten met platte kwinkslagen en met verminkte citaten uit de klassieke schrijvers. Wanneer hij desniettemin zoo heeft weten te spreken, dat degenen, die hem hoorden, onweêrstaanbaar werden geboeid en geschokt, dan zal de oorzaak daarvan wel evenzeer in het standpunt der hoorders als in de bekwaamheid des sprekers te zoeken zijn. Zijn persoon is tweemaal afgebeeld; door een Amerikaansch beeldhouwer, die zijn borstbeeld vervaardigd, en door een Fransch reiziger, die zijn portret geschetst heeft. Beide afbeeldsels komen niet zeer met elkander overeen; maar in beide zijn de gelaatstrekken gewoon en alledaagsch, en men vindt



er niets in van dat kalm en ernstig contemplatieve, dat men in de voorstelling aan den naam van profeet verbindt.

Natuurlijkerwijze is de stichter van de kerk der Mormonen zeer verschillend beoordeeld geworden. Voor een bewoner der oude wereld is een profeet met zwarten rok en wit satijnen vest, een godsdienstleeraar en kerkvoogd, die tegelijk eigenaar eener bank en molen, burgemeester, en luitenant-generaal van eene kleine armée is, een verschijnsel, dat buiten de grenzen van het waarschijnlijke en mogelijke schijnt te vallen. Voor den Amerikaan bestaan vele van die tegenstrijdigheden niet, welke door ons voor onverenigbaar worden gehouden. Zijne aanhangers weten ter naauwernood woorden te vinden, sterk genoeg, om hunne bewondering en eerbied voor hem uit te drukken. In het bericht van zijn dood, dat bij het „boek der leerstellingen en verbindtenissen” gevoegd is, wordt hij met de grootste godsgezanten van het Oude en Nieuwe Verbond gelijk gesteld, als martelaar verheerlijkt, en hem een eeuwig durende naam en roem toegeschreven.

Geheel anders luidt natuurlijk het oordeel van onpartijdigen. De meeste van deze, terwijl zij hem van de morele zijde veroordeelen, schrijven hem echter eene zekere mate van intellectuele bekwaamheid, en bepaaldelijk een buitengewoon talent van regeren toe. Slechts een hunner, de schrijver van een merkwaar-



dig opstel over het Mormonisme in de „Edinburgh Review,” ontzegt aan SMITH, dien hij voor een volslagen deugniet houdt, ook ten eenenmale alle talent en bekwaamheid. „Deze lage booswicht,” zegt hij, „stierf een dood, die veel te eervol voor hem was. In Engeland zou hij als opligter naar het tuchthuis zijn gezonden; in Amerika werd hij zonder vorm van proces verraderlijk vermoord; en de verachting, die men voor het slagtoffer koestert, verandert op die wijze in afschuw voor de beulen. Het is jammer, dat de rol, die hij gespeeld heeft, door zijn uiteinde met een schijn van waardigheid is omgeven. Wanneer wij echter bedenken, hoe vele jaren hij met zijne godslasteringen koophandel gedreven, en hoe groot eene schuld hij op zich zelve geladen heeft, door de stem des hemels tot een middel te maken, om zijne hebzucht en zinnelijke lust te bevredigen, dan kan het niet worden ontkend, dat aan hem door de gewelddadigheid van wettelooze menschen de gerechtigheid Gods vervuld is geworden. Een man als JOSEF SMITH, wegens de wijze van zijn dood een martelaar te noemen, is niets anders dan grof misverstand of misbruik der taal. Een martelaar is iemand, die weigert zijn leven te redden door zijn geloof te verzaken. Aan SMITH werd zulk eene keus niet gegeven. Wanneer hij aan de kogels zijner moordenaren had kunnen ontsnappen door zich als bedrieger te erkennen, wij twijfelen niet, of hij zou het gedaan hebben; en

hij zou den anderen dag eene openbaring hebben ontvangen, waarin aan de geloovigen vergund werd, om in verloochening des geloofs hunne veiligheid te zoeken, wanneer zij door de heidenen werden bedreigd. Evenmin mag deze gemeene opligter als een opregt en gemoedelijk dweeper worden voorgesteld. Men kan zich daarvoor niet beroepen op de moeiten en gevaren, die hij heeft doorgestaan, noch beweren, dat hij, wanneer hij zelf niet van zijne goddelijke zending overtuigd ware geweest, zijne onvoordeelige en ondankbare taak zou hebben laten varen; om in een verborgen leven en eerlijken arbeid zijne toevlugt te zoeken. Immers de moeiten en gevaren, waaraan hij onderworpen was, waren niet zeer groot, en op verre niet van zooveel belang als die, waaraan ieder soldaat voor een paar stuivers daags zich blootstelt; en zijne taak was zoo ver van onvoordeelig en ondankbaar, dat zij hem van de uiterste armoede tot onmetelijken rijkdom bragt; terwijl hij, zoo als wij weten, van zijne jeugd af aan veel te veel afkeer van ordelijken arbeid had, dan dat hij ooit daarin een toevlugt zou hebben willen zoeken. Het succes, de maatstaf voor het oordeel der dwazen, heeft velen, die hem voor een bedrieger houden, toch een hoogen dunk gegeven van zijne bekwaamheden. Evenwel, wij kunnen in zijne geheele loopbaan geen spoor van bijzondere bekwaamheid ontdekken. Het geheele plan van zijn bedrog was noch oorspronkelijk noch ver-

nuftig. Men kan zeggen, dat hij, zonder een buitengemeen intellectueel vermogen niet zoo vele duizenden aan zijn wil zou hebben onderworpen, en hen niet tot een bloeiend gemeenebest zou hebben gevormd. Maar men moet bedenken, dat het regeren eene uiterst gemakkelijke zaak is, wanneer de onderdanen vast overtuigd zijn van de goddelijkheid des regeerders. En, niettegenstaande hij dit voordeel had, was de regering van SMITH toch in geenen deele voorspoedig. Gedurig was hij in moeilijkheden gewikkeld, die het gevolg waren van de misslagen, die hij beging, en welke zijn meer staatkundige opvolger heeft weten te vermijden. De scherpzinnigheid, die in de constructie van zijn kerkelijk regeringsstelsel doorstraalt, zijn wij geneigd eerder aan zijne medearbeiders dan aan hemzelven toe te schrijven; en wij gelooven, met één woord, dat zijn voornaam, zoo niet zijn eenig talent, gelegen was in zijne grenze-looze onbeschaamdheid. Deze was de rots, waarop hij zijne kerk bouwde; en zijn welslagen bewijst slechts, hoe gemakkelijk de menschen te misleiden zijn."

Zoo hard en streng dit oordeel luidt, is het echter ongetwijfeld meer nabij de waarheid dan de hoogdravende loftuitingen, die door de aanhangers van SMITH over hem worden uitgesproken. Maar er schijnt geen grond te zijn hem alle bekwaamheid te ontzeggen, noch ook hem tot een volslagen booswicht en deugniet te maken. Op godsdienstig terrein is de mensch meer

dan ergens aan zelfbegoocheling onderhevig. Dat SMITH een bedrieger, met bewustheid en opzet een bedrieger was, is ontegenzeggelijk; maar wie zal beslissen, of hij niet ook menigmaal bedrieger en bedrogene, misleider en misleide te gelijk is geweest? Of hij niet zelf min of meer het rampzalig slagtoffer is geworden van het bedrog, dat hij aan anderen gepleegd had? Of niet de atmosfeer, waarin hij zich bewoog, de opgewonden verbeelding van den kring, waarin hij leefde, de dweepzieke verwachtingen, die hij had opgewekt, in het eind op hem zelve hebben teruggewerkt? Of niet het buitengewone en onverwachte gevolg van zijn bedrog hem somwijlen in ernst heeft doen gelooven, dat hij een werktuig des hemels was, en geroepen om de raadsbesluiten Gods te helpen verwezenlijken? Wat voorts zijn intellectueel vermogen betreft — ofschoon men hem geene talenten van den eersten rang behoeft toe te schrijven, gaat men toch waarschijnlijk te ver met hem alle talenten eenenmale te ontzeggen. Menschenkennis en juiste beoordeeling van tijden en omstandigheden straalt in vele zijner maatregelen en handelingen door. Talent van organisatie en bekwaamheid om menschen te beheerschen, kan hem onmogelijk geheel worden betwist; want wanneer hij ook al die talenten met sommige zijner medewerkers heeft gedeeld, het zou hem onmogelijk zijn geweest van den beginne af aan en voortdurend de eerste plaats in te nemen en te

behouden, wanneer hij in kracht van geest en karakter niet eenigermate boven hen had uitgemunt. Bij zijne kolossale onbeschaamdheid bezat hij een ondernemingsgeest, eene onverschrokkenheid en volharding, die eene betere zaak waardig waren; en niet iedereen, zou als hij geschikt zijn geweest, om uit een chaos van tegenstrijdige elementen, van godsvrucht, geloofsmoed, nijver en arbeidzaam zelfbetrouwen, vermengd met dweepzucht, geestdrijverij en velerlei onreine en zelfzuchtige bedoelingen, eene stichting te voorschijn te roepen als de kerkstaat der Mormonen en zijne hoofdstad Nauvoo.

## ACHTSTE HOOFDSTUK.

---

BRIGHAM-YOUNG tot *president* verkozen. —  
*Tempelwijding.*

---

Toen de tijding van SMITH's vermoording te Nauvoo kwam, ontstond er onder de bevolking eene onheilspellende beweging, en zij was er niet ver van af van op staanden voet een verdelgingsoorlog tegen de heidenen te ondernemen. Het doffe geluid der alarmtrom doorliep de straten, allerwege verzamelden zich groepen van mannen met dreigende aangezichten, en zelfs de vrouwen riepen om wraak. Het gelukte echter aan de bestuurderen der gemeente om voor dezen dag de beweging in toom te houden. Op den volgenden dag, toen de eerste drift eenigzins bekoeld was, werd vroeg in den morgen het Nauvoo-legioen bijeengeroepen en door PHELPS en eenige andere oudsten toegesproken en vermaand, om rustig te blijven, en niet zich zelf te wreken, maar de wraak aan God en den loop der menschelijke gerechtigheid over te laten. De bestuurders der gemeente zagen klaar, dat de Mormonen te zwak waren, om het met de vereenigde magt van Illinois op te nemen, en



dat het voor hunne eigene veiligheid raadzaamst was, om den wrok der omliggende bevolking niet te tarten. Het legioen bleef intusschen tot drie ure in den namiddag onder de wapenen, om op de aankomst der lijken van JOSEF en HYRUM SMITH te wachten. Op dat tijdstip werden zij, onder geleide van eene groote schare volks, de stad binnengedragen, alwaar zij ontvangen werden door eene andere schaar, aan wier hoofd zich de voornaamsten der gemeente met den jongeren broeder van JOSEF, SAMUEL SMITH, bevonden. In plegtigen optogt, onder geleide van den raad der stad, den staf van den luitenant-generaal, den generaal-majoor, den brigade-generaal en verdere officieren van het Nauvoo-legioen, het legioen zelf, en bijna geheel de mannelijke bevolking der stad, werden de lijken naar het stadhuis gebracht, onder weegeklag en gejammer, dat tot den Heer der hemelsche heirscharen om wraak riep over de moordenaren. Bij het stadhuis werden door eenige der voornaamste Mormonen redevoeringen over de beide broeders uitgesproken, en het volk werd andermaal ernstig vermaand, om rustig te blijven, en zich van alle gewelddadigheden te onthouden. „Die talrijke menigte,” zegt het Mormoonsche blad: de Tijden en Saizoenen, „besloot dan ook eenparig om de wraak over den moord aan de wet over te laten, en wanneer die te kort schoot, om God aan te roepen, om het gepleegde onrecht te vergelden.”

De gouverneur FORD, die bevreesd schijnt geweest

te zijn, dat de Mormonen in massa zouden opstaan, om den moord van SMITH te wreken, zond den derden dag na den moord twee officieren der armée van Illinois naar Nauvoo om zich van de gezindheid en voornemens der bevolking te onderrigten. Zij ontvingen tevens bevel, om zich naar de naburige stad Warsau te begeven, waar zich een groot gedeelte der legermagt van Illinois verzameld had, om te onderzoeken of daaronder ook menschen waren uit de aangrenzende staten Missouri en Iowa, en of zij het voornemen hadden, om een aanval op Nauvoo te ondernemen, ten einde in dat geval alle medewerking van den kant van den staat Illinois, op de strengste straffen, door de wet bepaald, te verbieden. Deze officieren deelden bij hunne aankomst te Nauvoo aan den raad der stad een afschrift mede van de instructiën, die zij ontvangen hadden. Dadelijk werd er eene vergadering gehouden, om over de zaak te beradslagen. Eenparig werd besloten: dat de geheele gemeente der Mormonen trachten zou, om den vrede en de welvaart van het graafschap Hancock, (het graafschap, waarin Nauvoo gelegen was) en van den staat Illinois in het geheel te bevorderen, door uit al haar vermogen de wet en de rust te handhaven, zoolang de gouverneur hen in de uitoefening van hunne constitutionele regten zou ondersteunen. Dat zij, daar zij de wapenen, die hun waren toevertrouwd, hadden neêrgelegd, den gouverneur verzochten, dat hunne vijanden ook zouden worden ontwapend. Dat

de heiligen zich van alle bijzondere wraakneming op de moordenaren van JOSEF SMITH zouden onthouden. Dat de raad der stad zich voor de geheele bevolking als waarborg stelde, dat er geene vijandelijkheden op de bewoners der omliggende landstreek zouden worden gepleegd; en dat eindelijk de raad ten zeerste de handelwijze van den gouverneur, en zijne maatregelen, om den vrede onder de bevolking van Illinois te herstellen, goedkeurde. Vervolgens werd op het groote plein eene volksvergadering gehouden, waarbij de afgezanten van den gouverneur tegenwoordig waren. Hier werd de bevolking in denzelfden bevredigenden geest toegesproken, waarop de menigte met een luid „Amen” antwoord gaf.

Op denzelfden dag, 1 Julij 1844, werd een schriftelijk adres aan de Mormonen te Nauvoo, ondertekend door drie gecommiteerden uit den raad der oudsten, PHELPS, RICHARDS en TAYLOR, in het licht gegeven, van den navolgenden inhoud:

*Aan de kerk van JEZUS CHRISTUS van  
de heiligen der laatste dagen.*

„Uit bezorgdheid voor aller welvaart, en terwijl wij het groote verlies betreuren van den president JOSEF SMITH, onzen profeet en ziener, en van den president HYRUM SMITH, onzen patriarch, hebben wij geoordeeld, dat de tegenwoordige omstandigheden een woord van vertroosting van ons verlangden. Ge-lijk te allen tijde het geval is geweest, zijn deze

heiligen gevallen als martelaren voor de zaak der waarheid; en hunne ontsnapping, door den dood tot zaligheid, aan de vervolging eener booze wereld, versterkt alleenlijk ons geloof, en bevestigt de reinheid en heiligheid onzer godsdienst. Wij derhalve, de dienaren van den Allerhoogste, die den bijbel, het boek Mormon, het boek der leerstellingen en verbindtenissen en duizend andere getuigenissen van CHRISTUS hebben, wenschen de heiligen der laatste dagen te Nauvoo en elders te verzoeken, om vast te houden aan het geloof, dat hun in de laatste dagen is overgeleverd, en te blijven steunen op de volmaakte wet des Evangelies. Bewaart den vrede, rustige burgers! en doet de werken der gerechtigheid. Zoodra de „Twaalf” en andere kerkelijke besturen kunnen vergaderen, zal de weg, dien wij verder te volgen hebben, om tot de verzameling van Israël en de eindelijke vervulling der tijden te geraken, worden aangewezen; zoodat de moord van ABEL en het onschuldige bloed aller heiligen van ABEL tot JOSEF, dat vergoten is, alleen de overtuiging zal geven aan de gemoederen van alle menschen, dat onze zaak regtvaardig is en voortgang hebben zal. En gezegend zijn zij, die getrouw blijven tot aan het einde, terwijl de afvalligen, die medewerken tot het vergieten van onschuldig bloed, geene vergiffenis hebben in deze, noch in de toekomstige wereld. Eenheid is vrede, o broeders! en het eeuwige leven is de grootste gave Gods. Verheugt u dan, dat gij waar-

dig zijt bevonden, om voor God te leven en te sterven. Menschen kunnen het ligchaam dooden, maar zij kunnen de ziel niet schaden, en de wijsheid zal geregtvaardigd worden door hare kinderen. Amen."

Zes weken later werd een meer uitvoerige brief uit naam van het collegie der twaaf Apostelen aan de Mormonen te Nauvoo en in de geheele wereld rondgezonden. Zij werden daarin vermaand, om niet moedeloos te worden, of aan den gelukkigen voortgang van het werk des Heeren te wanhopen, en herinnerd, dat de profeet JOSEF, schoon van deze wereld weggenomen, in hooger wereld voortging met voor de belangen der gemeente te waken. De Mormonen buiten Nauvoo werden ten krachtigste aangespoord, om uit de Vereenigde Staten en uit alle deelen der wereld zich naar Nauvoo te spoeden, ten einde den tempel des Heeren te helpen voltooijen; en eindelijk werden allen aangemaand, om zich te onthouden van alle staatkundige bemoeijingen, en zich niet in te laten met stemmingen of benoemingen van een nieuwen president. Dit document was onderteekend door de voorzitter van het collegie der Apostelen, BRIGHAM-YOUNG, bijgenaamd: de leeuw des Heeren. In het voorbijgaan kan hier worden opgemerkt, dat de Mormonen zeer vindingrijk zijn in het geven van zoodanige toenames aan degenen onder hen, die in eene hooge kerkelijke waardigheid geplaatst worden. Misschien moet die toenaam de nieuwe naam zijn, geschreven op den witten keursteen, waarvan Openb. II: 17

gesproken wordt; de naam, dien de mensch in de toekomstige wereld als lid der hemelsche gemeente dragen zal. Elk der twaalf Apostelen draagt zulk een toenaam, b. v. de heraut der genade; de bewaker van het paradijs; de olijftak van Israël; de aarts-vaderlijke staf van JACOB; de banier des Evangelies; de kroonlijst der waarheid; de zonnewijzer; de wilde ram van de bergen; het peillood der wijsbegeerte.

De vermaning in den bovengenoemden brief gegeven, om zich met geene presidents-benoemingen in te laten, was niet zonder grond. Dadelijk na den dood van SMITH was SIDNEY RIGDON begonnen pogingen aan te wenden om de opengevallene plaats voor zich te winnen, en als president der kerk, profeet en ziener erkend te worden. Maar de maatregelen, die hij te dien einde nam, waren niet van de oordeelkundigste. Hij beweerde eene openbaring ontvangen te hebben, waarin aan de heiligen bevolen werd, om Nauvoo te verlaten, en zich te Pittsburg in Pennsylvanië te vestigen. Zulk een bevel was niet alleen in strijd met de openbaringen, die SMITH aan de gemeente had gegeven; maar het was ook in de meest in het oog vallende tegenspraak met de tegenwoordige en toekomstige belangen der gemeente. Er bestond voor het oogenblik nog volstrekt geene noodzakelijkheid, om voor de vijanden de wijk te nemen, en Nauvoo te verlaten; en wanneer zulks ook het geval ware geweest, dan zou eene gezonde staatskunde geraden hebben, om verder westwaarts naar de onbevolkte



streken te trekken, maar niet om terug te keeren naar de oostelijke staten, die men eerst voor eenige jaren had moeten ontruimen. Maar RIGDON had ook overigens weinig aanzien meer in de gemeente der Mormonen. Schoon hij in naam het priesterschap met SMITH had gedeeld, had deze hem in de laatste jaren zoo veel mogelijk zoeken verwijderd te houden en terug te zetten. De man, die bij de gemeente het hoogst in aanzien stond, was BRIGHAM-YOUNG, dien wij boven als president der Apostelen hebben leeren kennen. Ook deze trachtte naar de plaats die door SMITH was ledig gelaten; hij was voor die plaats veel beter dan RIGDON geschikt, en zijne pogingen werden met goed gevolg bekroond. Zijn eerste maatregel moest zijn om zijn mededinger te doen terugtreden, en hem zoo mogelijk geheel uit de gemeente te verwijderen. Daarom verklaarde hij zijne openbaringen voor bedriegelijke inblazingen van een man, die den Heere loog, en het ongeluk der heiligen zocht. Hij wist te bewerken, dat hij voor eene regtbank der priesters gedaagd werd, om zich wegens zijne misdrijven te verantwoorden. Het geregteijk onderzoek begon op den 15<sup>den</sup> September, ongeveer tien weken na den moord van SMITH, voor den hoogen raad der kerk. RIGDON had geweigerd te verschijnen, zoodat de regtspleging plaats had op de getuigenissen die tegen hem gegeven werden. De plegtigheid nam een aanvang met het zingen van een lied door een koor; en een gebed, uitgesproken door een der twaalf

Apostelen, ORSON HYDE. Daarop rigtte BRIGHAM-YOUNG het woord tot de vergadering, sprak over de verdeeldheid, die er onder de heiligen gevonden werd, en riep degenen, die iets in het midden hadden te brengen, op, om zich rond en openlijk te verklaren. „Degenen, die in Nauvoo wenschen te blijven,” sprak hij, „om de stad en den tempel te bouwen, om het geopenbaarde bevel van onzen profeet en martelaar ten uitvoer te brengen — dat zij spreken. Wij wenschen te weten wie zij zijn. Zij, die voor JOSEF en HYRUM, voor het boek Mormon, voor het boek der leerstellingen en verbintenissen, voor den tempel en de maatregelen van JOSEF, en voor de twaalf apostelen zijn — dat zij rond en openlijk hunne beginselen bekend maken. Die van de tegenovergestelde partij zijn — dat zij spreken met dezelfde vrijheid. Die voor SIDNEY RIGDON zijn, en gelooven, dat hij de man is om eerste president en aanvoerder van dit volk te wezen — dat zij het onbeschoemd kenbaar maken! Wat hun betreft, die niet openlijk voor den dag willen komen, maar in het geheim het karakter van JOSEF en van de twaalf belasteren — wij verklaren, dat wij met hen geene gemeenschap willen hebben. Wanneer er niet meer dan tien mannen zijn, die vasthouden aan de waarheid, aan JOSEF en aan den tempel, en die voornemens zijn, om in alle dingen regt te handelen, dan wil ik een van die tien wezen. Wanneer er niet meer dan tien mannen zijn, die zich willen blootstel-

len aan de woede van het gepeupel, omdat zij regt willen handelen, en den tempel willen bouwen, dan wil ik een van hen wezen en mij laten martelen voor de waarheid. Ik heb jaren achtereen gereisd in armoede en moeite, ja zelfs met bebloede voeten, de eene maand na de andere, het eene jaar na het andere, om dit Evangelie te prediken, om dit koninkrijk op te bouwen; en God verhoede, dat ik thans zou afwijken, en datgene zou zoeken te vernielen, wat ik eerst heb opgebouwd.”

Na deze inleiding gaf BRIGHAM-YOUNG zijn getuigenis tegen RIGDON, verklarende: dat hij geweigerd had te verschijnen, ofschoon zulks, naar zijn oordeel, beter geweest ware; dat hij voorwendde ziek te zijn, maar dat hij evenmin ziek was als hij, BRIGHAM-YOUNG, het op dat oogenblik was; dat RIGDON, zonder gezag, handelde alsof hij de wettige opvolger van SMITH was; dat hij zekere menschen tot profeten en priesters had gewijd; en dat hij, daarvan beschuldigd, uitvlugten gezocht en het ontkend had. „Ik zag,” zeide BRIGHAM, „de geneigdheid van Ouderling RIGDON tot dubbelzinnigheid, en ik besloot om achter het geheim te komen. Ik zeide tot hem: ouderling RIGDON, hebt gij niet verleden nacht in eene bijeenkomst deze menschen gewijd? Hij antwoordde: ja, ik meen, dat ik dat gedaan heb. Daarop vroeg ik broeder RIGDON, op welk gezag hij aan die menschen de priesterwijding had gegeven. Met een veelbeteekenend gelaat gaf hij mij toen ten ant-

woord: O, wij weten dat altemaal wel." Vervolgens gaf ORSON HYDE zijn getuigenis tegen RIGDON. Volgens zijne verklaring had RIGDON gezegd: „dat hij zich van de gezindheid der Mormonen buiten Nauvoo, en vervolgens van die der bevolking van Nauvoo wilde verzekeren, totdat hij sterk genoeg was; en dat hij, wanneer hij het gedaan kon krijgen, eene scheuring in de kerk zou te weeg brengen." Toen HYDE en anderen hem gevraagd hadden naar zijne volmagt om de priesterwijding te geven, had hij geantwoord: „ik heb die van u niet ontvangen, en zal ze u niet teruggeven." Ook had hij gedreigd een verrader te zullen worden, en de geheime bijeenkomsten en geheime daden der kerk openbaar te zullen maken, ten einde zoodoende het volk tegen de Mormonen in het harnas te jagen. De derde getuige tegen RIGDON was AMASA LYMAN, ook behoorende tot de Apostelen. Deze beweerde, dat het klaar was, dat de oudste SIDNEY RIGDON gedurende de laatste vier of vijf jaren door een helschen geest was bezeten geweest. „Wij hebben nooit gehoord," zeide hij, „dat SIDNEY eene openbaring van den hemel heeft ontvangen; maar niet zoodra was broeder JOSEF uit ons midden weggenomen, of hij heeft er eene kunnen vervaardigen, om het volk te lokken en in het verderf te storten. Nadat hij zijne getuigenis aan de wereld heeft gegeven aangaande den goddelijken oorsprong van het boek Mormon, wordt hij op God ontevreden, omdat hij in Missouri gevangen heeft moeten zitten, en

omdat hij arm is. En deze man zal openbaringen van den hemel ontvangen!" Al deze getuigenissen werden bevestigd door TAYLOR, die beweerde, dat, naar zijn gevoelen de ziel van dezen man in duisternis gewikkeld was; dat hij met blindheid geslagen was door den duivel, en ongeschikt om het werk, dat hij op zich genomen had, te vervullen. Hij besloot met te zeggen, dat, naar zijne meening, de menschen, die JOSEF en HYRUM hadden doodgeschoten, slecht als zij waren, evenwel geen honderdste deel zoo misdadig en schuldig waren als diegenen, welke in de kerk scheuring zochten te maken, de FOSTERS, de LAWS, de HIGBEES en anderen, die de aanstokers en medehelpers tot den moord waren geweest. De oudste, HEBER KYMBALL, getuigde eindelijk, dat JOSEF SMITH reeds voor lang bespeurd had, dat men RIGDON niet kon vertrouwen, en herinnerde de vergadering, dat SMITH het vorige jaar in de algemeene vergadering gezegd had, dat hij RIGDON niet langer zou ondersteunen; dat de kerk het kon doen, wanneer zij verkoos, maar dat hij voor zijn persoon het niet zou doen.

Op den volgenden dag werd dit regtsgeding voortgezet. BRIGHAM-YOUNG rees overeind, en begon tegen RIGDON uit te varen: „Broeder SIDNEY zegt, dat hij al onze geheimen openbaar wil maken. Zulzen wij niet tegen hem zeggen: ach, doe het niet, broeder SIDNEY; maak onze geheimen niet bekend; o, doe het niet! Maar, wanneer hij onze geheimen

bekend maakt, dan maakt hij zijne eigene bekend. Het een voor het ander. Hij heeft gezigten gehad, zoo als hij zegt, waarin hem de ontzettende ongeregtigheden der heiligen zijn openbaar gemaakt. Maar wanneer hij van zooveel ongeregtigheid weet, en wanneer hij zulk eene wonderbare magt erlangd heeft, waarom reinigt hij de kerk niet van hare ongeregtigheid? Hij beweert, dat hij de sleutelen van DAVID heeft. Wonderbare magt! wonderbare openbaring! Derhalve wil hij onze ongeregtigheid bekend maken? O, lieve broeder SIDNEY, maak onze ongeregtigheid niet bekend! Wij bidden u, doe het niet! Maar wanneer SIDNEY RIGDON, zoo als hij zegt, beproeven zal, om onze geheimen openbaar te maken, dan zal hij liegen met de eerste woorden, die hij uitbraakt. Wanneer hij al onze ongeregtigheid kende, waarom maakte hij ze dan niet vroeger bekend? Wanneer er zoo veel ongeregtigheid in de kerk is, ouderling RIGDON, en gij die zoo lang reeds gekend hebt, dan zijt gij een snoode ellendeling, omdat gij die niet vroeger hebt aangewezen. En wanneer die ongeregtigheid niet in de kerk is, dan zijt gij een snoode ellendeling, omdat gij het gepeupel tegen ons tracht op te hitsen, om onschuldige mannen, vrouwen en kinderen te vermoorden. Een ieder, die zegt, dat de twaalve windmakers, overspelers, of slechte menschen zijn, is een logenaar; en allen, die zoodanige dingen zeggen zullen het lot der logenaars hebben aan de plaats waar huiling is en knarsing der tanden. Wie



is het, die ons zulke dingen heeft zien doen? Niemand. De geest, waaruit ik ben, treedt zulke lasterzieke boosheid met mijnen voet." Hij eindigde met zijne overtuiging uit te spreken, dat RIGDON de eerste oorzaak was van al de ongelukken der heiligen in Missouri en Illinois, en dat de kerk haar eigen ongeluk zocht, wanneer zij hem nog langer in haren boezem duldde.

Slechts weinige en zwakke stemmen verhieven zich ten gunste van RIGDON. De algemeene opinie der Mormonen was tegen hem. Toen alle getuigen gehoord waren, deed PHELPS, de uitgever van het Mormoonsche blad, de „Tijden en Saizoenen," het voorstel, dat SIDNEY RIGDON van de kerk zou worden afgesneden, en overgeleverd aan de vuistslagen van SATAN, totdat hij boete zou hebben gedaan. Bij de stemming over dit voorstel door het opsteken der handen, zag men er slechts ongeveer tien uit verscheidene honderden, ten gunste van RIGDON opgeheven. Dientengevolge werd de formule van uitbanning door BRIGHAM-YOUNG over hem uitgesproken, en SIDNEY RIGDON, onder het Amen! des volks, in den naam des Heeren aan de vuistslagen van SATAN overgeleverd. Hierop werd voorgesteld en aangenomen, dat de tien personen, die voor RIGDON hunne handen hadden opgestoken, geschorst zouden worden in hun lidmaatschap in de kerk, totdat zij voor den hoogen raad zouden zijn teregt gesteld. Dadelijk werd daar een amendement bijgevoegd, dat allen die in het vervolg zich als voorsprekers van RIGDON deden kennen

ook zouden worden geschorst. Ook dit amendement werd bij acclamatie onmiddellijk aangenomen.

Zoo eindigde dit regtsgeding, dat een zonderling licht werpt op de sekte der Mormonen, en misschien niet op deze alleen. SIDNEY RIGDON, die, als de ezel der fabel, niet meer schuldig, maar minder stout en behendig was dan de overige kerkvoogden, en zich niet tot duurzame magt en aanzien had weten te verheffen, werd als een onnut werktuig weggeworpen, nadat hij misschien niet het minst er toe had bijgedragen om de kerk der Mormonen te brengen op de hoogte, waarop zij zich thans bevond. Na zijne uitbanning begaf hij zich terug naar Pittsburg, de plaats, waar hij het eerst met het manuscript van SPAULDING en met JOSEF SMITH bekend was geworden. Men heeft sedert niets van belang meer omtrent hem vernomen; en hij heeft, om redenen, die te gissen zijn, niets omtrent het kerkgenootschap der Mormonen, in welks geheimen hij dieper dan iemand is ingewijd geweest, bekend gemaakt.

Toen de voornaamste mededinger van BRIGHAM-YOUNG uit den weg was geruimd, werd deze zonder verdere belemmering tot de waardigheid van president der kerk van de heiligen der laatste dagen verheven. Hij was een man, die voor de taak, aan die waardigheid verbonden, berekend was. Even goed volksleider als SMITH, was hij minder stout, ondernemend en voortvarend dan deze, maar daarentegen meer staatkundig en behoedzaam; eigenschappen, welke thans

nu het kerkgenootschap der Mormonen eene zekere hoogte bereikt had, misschien meer noodig waren dan de stoute voortvarendheid van SMITH, waardoor het tot die hoogte gebragt was. Spoedig genoeg kwam de tijd, dat BRIGHAM-YOUNG in de gelegenheid en in de noodzakelijkheid gebragt werd, om al zijne bekwaaamheden te ontwikkelen.

Voor als nog echter ging Nauvoo in bloei en welvaart met rassche schreden voorwaarts. De dood van SMITH, deed aan zijne gemeente oneindig meer voordeel, dan een langer leven van hem zou gedaan hebben. De geestdrift der heiligen, hun geloof in hunnen profeet en in de waarachtigheid zijner openbaringen klom ten top, nu zij hem als een slagtoffer van de vijandschap der ongeloovige wereld, als een getuige der waarheid, die zijne leer met zijn bloed had bezegeld, konden beschouwen. De tegenstanders der Mormonen waren door den dood van JOSEF SMITH en zijnen broeder voor het tegenwoordige bevredigd, en lieten hen met rust. De zaak der Mormonen vond allerwege eene verdubbelde belangstelling; de prediking hunner zendelingen nam eene stoutere vlugt; en onder degenen, die voor het nieuwe kerkgenootschap gewonnen werden, of tot dusver als leden der kerk hier en daar verstrooid en afgezonderd gewoond hadden, waren er zeer velen, die aan de opwekking van den boven medegedeelden Zendbrief der Apostelen gehoor gaven, en met have en goed naar Nauvoo trokken, om hun vermogen

te wijden aan de uitbreiding dier stad en den bouw des tempels.

Zoo bleek op nieuw aan het kerkgenootschap der Mormonen, wat van alle godsdienstige vereenigingen geldt, dat tegenwerking en vervolging de werkzaamste middelen zijn, om er uitbreiding en voortgang aan te geven. Eenigen tijd vóór den dood van SMITH had een bekwaam advocaat, die in een regtsgeding tegen dezen betrokken was geweest, de navolgende oordeelvelling over zijne gemeente uitgesproken. „De Mormonen” zeide hij, „zijn gelijk aan den mostaardboom. Laat gij hen met vrede, dan valt het zaad in den omtrek des booms; maar vervolgt gij hen, dan wordt het zaad heinde en ver verspreid; het vindt ruimeren bodem, en het gewas plant zich zooveel te meer voort. Onderneem het een Mormoon te overtuigen, dat zijne godsdienst valsch en SMITH een bedrieger is; hij zal de hand op het hart leggen en antwoorden: „Ik weet bij mij zelve, dat mijne godsdienst waar is, en heb geen beter bewijs noodig. Ik gevoel mij gelukkig in mijn geloof, en waarom zou ik mij daarin laten storen?” Ik voor mij kan niet anders zien of dit is de gezindheid van alle godvruchtig gestemde personen; hun oogmerk en doeleinde is de hemel en de zaligheid, wat ook hun geloof of hun kerkgenootschap zijn moge. De Mormonen kunnen derhalve niet worden uitgeroeid, zoolang de constitutie der Vereenigde Staten hun gelijke bescherming als aan al de overige gezindten verleent, en zoolang

zij overtuigd blijven, dat hunne eeuwige zaligheid aan hun geloof verbonden is. Voor zoo ver ik het volk ken, geloof ik zeker, dat alle opregte Mormonen eerder zullen sterven dan hun geloof en hunne godsdienst verzaken." Dit oordeel werd in de eerste maanden na den moord van SMITH ten volle geregtvaardigd. In het laatst van 1844 kon de uitgever der Mormoonsche bladen te Nauvoo, in een brief aan den redacteur van een dagblad te New-York, van den staat der zaken te Nauvoo een schitterend tafereel ophangen, dat wel is waar van vooringemenheid en overdrijving getuigde, maar, blijkens andere getuigenissen, in de hoofdzaak overeenkomstig de waarheid was. Volgens hem was Nauvoo de beste plaats in de wereld. Onder de bevolking heerschte vrede en eendragt. Misdrijven werden er niet gepleegd; verkoop van sterke dranken, kroegen en wijnhuizen niet geduld; dronken lieden zag men zeldzaam. Verscheidene openbare gebouwen waren er reeds opgericht, behalve het stadhuis en den tempel, welks bouw nog in vollen gang was. Geene moeite noch kosten werden aan dien tempelbouw gespaard, en men kon binnen weinig tijds de voltooiing te gemoet zien.

Maar ook de tegenwoordige rust en voorspoed der Mormonen was van korten duur, en reeds begon over hunne hoofden het onweder zamen te trekken, waardoor Nauvoo vernield, en deszelfs bevolking naar het Rotsgebergte gedreven werd. De verbittering der

bevolking van Illinois, die door den moord van SMITH eenigzins tot bedaren was gebragt, werd door dezelfde oorzaken, die wij bij vroegere gelegenheden hebben zien werken, wederom opgewekt. Hoe meer de tempel zijne voltooiing naderde, des te hooger steeg de geestdrift en de overmoed der Mormonen. Zij spraken luide over de aanstaande vervulling der voorspellingen, en gaven te verstaan, dat de tijd nabij was, waarop de heerschappij over de wereld hun ten deel zou vallen. De bevolking van Illinois begreep, dat die wereldheerschappij met de heerschappij over hunnen staat een aanvang zou moeten nemen, en achtte het geraden om maatregelen te nemen ter voorkoming van eene zoodanige vervulling der voorspellingen. „Uitdrijving der Mormonen” werd ook in Illinois wederom het wachtwoord, waarvan men het behoud van dien staat afhankelijk begon te achten. De beschuldigingen tegen de Mormonen, die bij geruchte en door de dagbladen in Illinois verspreid en in volksvergaderingen besproken werden, waren de volgende. Dat zij zich aan plundering en diefstal, voornamelijk van vee, schuldig maakten, zoodat Nauvoo eene groote bewaarplaats van gestolene goederen geworden was; dat valsche munters, roovers en zelfs moordenaars te Nauvoo eene veilige schuilplaats vonden; en dat de raad van die stad binnen de grenzen van haar regtsgebied geene wettige vervolging der misdadigen toestond.

Te Nauvoo werd daarentegen op den 14den Janu-



arij 1845 eene volksvergadering gehouden, om te be-  
raadslagen, wat er onder de tegenwoordige omstan-  
digheden te doen was. Er werden stemmen luide,  
die te kennen gaven, dat het beter was zich in regt-  
matige zelfverdediging onder de puinhoopen van Nauvoo  
te laten begraven, dan zich zonder wederstand van  
zijne constitutionele vrijheid te laten berooven, en  
zich uit zijn eigendom te laten verdrijven. Men be-  
sloot echter, om voor alsnog verzoenende maatregelen  
te beproeven. Ten aanzien van de beschuldigingen  
werd toegegeven, dat er vele misdadigers naar Nauvoo  
waren gekomen in het valsche denkbeeld van aldaar  
voor vervolging gevrijwaard te zijn; maar dat zoo-  
danige menschen nooit tot de Mormoonsche gemeente  
hadden behoord, en altoos, wanneer zij opgeëischt  
waren geworden, aan de wettige regtbank waren  
overgeleverd. De raad der stad verplichtte zich, om  
al het mogelijke te doen ten einde de stad van zoo-  
danige personen te zuiveren, en zond eene deputatie  
van vijftig personen naar de onderscheidene steden  
en vlekken in den omtrek, om de bevolking van  
het ongegronde der beschuldigingen tegen de Mor-  
monen te overtuigen: en om de hulp van alle wel-  
gezinden in te roepen, om den staat van dieven en  
schavuiten te zuiveren. Ook de gouverneur van Illinois  
deed het zijne om den vrede te bewaren, door-  
dien hij niet lang naderhand een adres aan de bevol-  
king van den staat uitvaardigde, waarin hij zijne  
overtuiging te kennen gaf, dat de beschuldigingen

tegen de Mormonen, als ligchaam, ingebracht, geheel ongegrond waren, en dat er te Nauvoo niet meer misdaden gepleegd werden dan in elke andere stad van gelijke bevolking; terwijl hij al de bewoners van den staat, Mormonen en niet-Mormonen, vermaande om de wetten te eerbiedigen en den vrede te bewaren.

Niettegenstaande dit alles leefden de Mormonen van Januarij tot October 1845 in gedurige onrust en strijd met de omliggende bevolking. De hand van een ieder was tegen hen. Onder menschen, die tot hunne zelfverdediging gewoon waren wapenen te dragen, gingen de geschillen natuurlijkerwijze menigmaal tot bloedige dadelikheden over, en hadden er somwijlen schermutselingen plaats, waarin verscheidene menschenlevens werden opgeofferd. In September, ten tijde van den oogst, werden in het zuidelijke gedeelte van Hancock-County de huizen en graanvelden der Mormonen door het gepeupel vernield en in brand gestoken. De Mormonen, uit hunne woningen verjaagd, moesten soms dagen en nachten achtereen onder den blooten hemel doorbrengen, des daags blootgesteld aan de brandende zonnestralen en des nachts aan nevel en daauw. Intusschen konden zij het met hunne eigene oogen aanzien, hoe hunne roerende goederen vernield of weggevoerd werden, terwijl de zwakkeren onder hen van de geledene ongemakken ziek werden, en ten deele bezweken. Terzelfder tijd werd er eene vergadering van afgevaar-

digden uit de negen graafschappen rondom Nauvoo gehouden, waarop men eenparig tot het besluit kwam, dat er voor Illinois geen vrede zijn kon, zoolang de Mormonen zich binnen de grenzen bleven ophouden. De afgevaardigden verplichtten zich, om elkander tot het uiterste toe te ondersteunen in de poging, om de Mormonen of goedschiks tot het vertrek te bewegen, of hen met geweld te verdrijven. Langdurige onderhandelingen hadden er wegens deze zaak tusschen de Mormonen en hunne tegenstanders plaats, welke daarmede eindigden, dat de eersten beloofden in den loop van het volgende jaar over de westelijke grens van Illinois, naar den kant van den staat Iowa, aan de overzijde van den Mississippi, uit te trekken. De nadere bepalingen waren, dat er in het voorjaar van 1846 eene uitgelezene schaar uit het midden der heiligen zou vertrekken, om aan de overzijde van het Rotsgebergte een nieuw vaderland voor de gemeente op te zoeken, en dat daarentegen de anti-Mormoonsche bevolking zich verplichtte om de teruggeblevenen zoolang ongestoord te Nauvoo te laten blijven, totdat de vooruitreizenden hun oogmerk bereikt, en de anderen gelegenheid gevonden hadden, om over hunne eigendommen in Illinois te beschikken. Dit besluit werd door een rondgaanden brief van den hoogen raad der kerk aan alle Mormonen bekend gemaakt.

Ofschoon dus voor de Mormonen hun aanstaande uittocht uit Illinois beslist was, gingen zij evenwel

ijverig met den tempelbouw voort. Aan de voltooiing en inwijding van dit gebouw werd door de Mormonen een geheimzinnig gewigt gehecht, en zij werd door hen als een heilige godsdienstpligt beschouwd, al zou de tempel ook dadelijk na de wijding vernield worden. De bouw, die reeds ver gevorderd was, en waartoe ieder Mormoon naar vermogen met heiligen ijver zijne groote of geringe bijdrage had geleverd, was in Meimaand van 1846 voleindigd. De inwendige inrigting van het gebouw was een zinnebeeld van de rangordening der ambten en waardigheden in de kerk. Twee galerijen, boven elkander geplaatst, en elke met een spreekgestoelte voorzien, beantwoordden aan de dubbele priesterschap van MELCHIZEDEK en AÄRON. Tegenover den ingang verhief zich, als eene soort van troon, eene vierdubbele rij van boven elkander geplaatste zitbanken, bestemd voor de onderscheidene hoofdbesturen der kerk. De bovenste van deze zetels was voor den president der kerk en zijne beide raadgevers of medepresidenten. In de benedenverdieping, nabij den ingang, stond het groote doopbekken. De spits van den toren was gekroond met een bazuinblazenden engel van verguld metaal. In den voorgevel las men de woorden:

HET HUIS DES HEEREN,  
*gebouwd door de kerk van JESUS CHRISTUS*  
*van de heiligen der laatste dagen.*

HEILIGHEID DEN HEERE.

Nog in dezelfde maand had de inwijding van dezen tempel plaats. Van alle kanten waren de priesters en hooge kerkbeambten naar Nauvoo gekomen, om in hun ambtsgewaad de wijding te helpen volbrengen. Het inwendige van het gebouw, de zetels der kerkbesturen, de spreekgestoelten, het doopbekken, waren versierd met loof en bloemenkransen. Des avonds en des nachts was het gebouw door duizenden lampen en fakkels verlicht. Koorgezangen, zegenwensen en gebeden stegen ten hemel. Van den middag tot laat in den nacht was geheel Nauvoo vervuld met gezang en gejuich. Dadelijk des anderen daags na de wijding werden alle beweegbare versierse-len en heilige gereedschappen weggenomen en weggevoerd, om aan de heidenen niets dan het gebouw met zijne naakte muren in handen te laten.

Van dezen tempel, waaraan zoo veel geld en arbeid was te koste gelegd, is tegenwoordig nog slechts een ruwe puinhoop overig. Nadat Nauvoo door de Mormonen verlaten was, heeft zich aldaar eene Fransche volkplanting, onder leiding van CABET, gevestigd; zonder dat echter daardoor de stad voor toenemend verval bewaard is. In 1848 werd de tempel uit balddadigheid in brand gestoken. In 1850 wierp een hevige orkaan datgene wat nog staande was gebleven omver. Een brok van een der zijmuren, en een hoop puin is alles wat er nog van overig is. De engel met de bazuin is door een zonderling toeval in han-

den van BARNUM geraakt, in wiens Museum van oudheden en rariteiten hij nog te bezigtigen is.

Intusschen hadden in den loop van het voorjaar van 1846 reeds verscheidene afdeelingen Mormonen Nauvoo verlaten, om allengskens door al de overigen gevolgd te worden. Dezen uittocht en de ontmoetingen der zwervers op den weg naar hun nieuw vaderland, willen wij in het volgende hoofdstuk verhalen.



## NEG ENDE HOOFDSTUK.

---

*Nauvoo door de Mormonen verlaten. — Tocht naar  
het groote Zoutmeer.*

---

Volgens de overeenkomst, tusschen de Mormonen en hunne vijanden gesloten, moest eene afdeeling der eersten in de lente van 1846 Nauvoo verlaten. Het oogmerk der Mormonen was, om ergens in het onbewoonde Oregon-gebied eene plaats voor eene nieuwe vestiging op te zoeken, en door de vooruitgezondene afdeeling, die uit de jongste en sterkste mannen der gemeente moest bestaan, den weg derwaarts te laten banen. Die weg lag door eene nog geheel woeste en onbebouwde streek: onafzienbare prairiën, doorsneden van groote en kleine rivieren, en alleen bewoond door wilde dieren en zwervende Indianen-stammen. Aan die reis waren dus de grootste moeilijkheden verbonden, die alleen door verstandige voorzorg, en eene buitengewone mate van moed en volharding konden worden overwonnen. Men had dan ook besloten, om de vooruittrekkenden op het ruimst en zorgvuldigst uit te rusten met gereedschappen, levensvoorraad, graan en zaden van allerlei aard; en

men wilde, dat zij aan eene geschikte plaats onder weg halt maken, eene hoeveelheid gronds bebouwen en bezaaijen, en een aantal houten huizen bouwen zouden, ten einde het overige deel der gemeente daar te ontvangen, en er voorloopig verblijf te houden, tot dat het oord, waar men zich voor goed vestigen zou, gevonden en bepaald was.

Maar de wantrouwende vijandschap der bevolking van Illinois liet niet toe dit plan naar behooren ten uitvoer te brengen. Reeds op den 3<sup>den</sup> Februarij, nog in het strengste van den winter, werd de voorhoede der Mormonen genoodzaakt zich op weg te begeven, zonder genoegzaam voorzien te zijn van de middelen, om zulk een togt te ondernemen. De Mississippi was met eene dikke ijskorst overtrokken, sterk genoeg om de wagens, paarden en ossen te dragen, waarmeê de eerste afdeeling der Mormonen, bestaande uit de jongste en krachtigste mannen der gemeente met hunne gezinnen (te zamen 1600 personen) onder aanvoering van een aantal oudsten en bisschoppen, Nauvoo verliet. Spoedig genoeg deden de ongemakken der reis zich aan hen gevoelen. Het vlakke land van Iowa, dat zij in westelijke rigting doortrokken, bood nergens beschutting tegen de scherpe noord-westelijke winden, die gedurende de eerste weken van hunne reis bijna onophoudelijk woeijen. Aan de kreken en rivieren, waar zij het ijs met moeite stuk braken om hun vee te drinken te geven, was bijna al het houtgewas verteerd door de prairiebran-

den, die in den nazomer in Amerika gewoon zijn. Daardoor moesten zij meestal de eerste behoefte van een reiziger in deze streken, een goed wacht- en kampvuur na de vermoeijenissen van den dag, missen. Die behoefte deed zich nog zooveel te meer aan hen gevoelen, daar zij van tenten en andere beschuttingsmiddelen slechts gebrekkig waren voorzien. Na eene afnattende dagreis moesten zij menigmaal den nacht doorbrengen met pogingen, om zich door beweging voor bevrozen te bewaren. Daarbij bleek de lijftogt dien zij meêgenomen hadden, onvoldoende te zijn; en naarmate hunne ligchamen, niet naar behooren gevoed, zwakker werden, werden zij tevens zoo veel te gevoeliger voor de vorst. Ziek van verkoudheid en rheumatisme sleepten zij zich echter voort, en zochten zich staande te houden door de dagreizen allengskens korter te maken. Nog hagchelijker werd hun toestand, toen ook de kracht van hunne trek- en lastdieren begon te falen. De voorraad van veevoeder, dat zij met zich hadden genomen, was verteerd. Het uitgedorde gras of stroo der prairie bleek zonder eenige voedende kracht te zijn. Het eenige wat zij konden doen, om hunne dieren voor verhongeren te bewaren was dat zij met moeite takken van katoenboomen, benevens bast en knoppen van ander houtgewas bijeen zochten; een onvoldoend hulpmiddel, waardoor de honger van het vee meer misleid, dan bevredigd werd.

In deze omstandigheden scheen de terugkeer naar Nauvoo het eenige redmiddel te zijn. Maar beden-

kende, dat zij daardoor het wantrouwen hunner vijanden slechts te meer opwekken, en de geheele gemeente in gevaar zouden brengen, besloten zij om vol te houden en voort te reizen, in de hoop, dat het invallen der lente spoedig aan hunne meeste ongemakken een einde zou maken. De lente kwam eindelijk, en vond hen in dezelfde eindelooze prairie, nog niet tot halverwege de streek van den Mississippi naar den Missouri gevorderd. Maar de lente bracht nieuwe ongemakken met zich. Sneeuw- hagel- en regenbuijen maakten den grond tot een moeras van klei en modder, waardoor het voorttrekken zoo zeer werd bemoeijelijkt, dat zij menigmaal aan den avond van een dag geene halve mijl verder waren dan de plaats, die zij des morgens hadden verlaten. Dikwijls moesten zij de paarden en ossen van vier of vijf wagens voor een wagen spannen, om ze van de plaats te kunnen bewegen. De kleinste stroomen waren door de regens tot rivieren gezwollen. Hout om eene brug te maken was menigmaal niet te verkrijgen; en zij moesten dan halt maken, om op het zakken van het water te wachten, wat hen in sommige gevallen langer dan eene week ophield. Zulke tijden van gedwongen werkeloosheid behoorden tot hunne zwaarste beproevingen. De afwisselende luchtgesteldheid van het tegenwoordige jaargetijde was tevens nadeeliger voor de gezondheid dan de strengste winterkoude. Ook de vrouwen, wier moed en opgeruimdheid de proef van de zwaarste wintervorst had doorgestaan, begonnen

thans somwijlen te klagen, wanneer zij hare kinderen zagen ziek worden en wegwijnen.

Sterfgevallen waren bij zulk een staat van zaken niet zeldzaam. Ook deze, en de plegtigheid van het begraven bragten het hunne bij om de neêrslagtigheid te vermeerderen. Bij een leger, dat op marsch is, heeft de begrafenis van een gestorven wapenbroeder met opzet op zoodanig eene wijze plaats, dat de sombere indruk zoo spoedig en zoo volledig mogelijk wordt uitgewischt. Maar in het kamp der Mormonen blies de kranke broeder om zoo te zeggen voor aller oogen den laatsten adem uit; allen zagen het lijk op den grond uitgestrekt; allen vergezelden het naar de laatste rustplaats. Het is uit de algemeene geneigtheid der menschen om het beste te hopen te verklaren, dat de Mormonen bij hun vertrek uit Nauvoo zich niet van rouwartikelen hadden voorzien. Maar dit gebrek was voor deze eenvoudige lieden eene bekommering te meer. Het verdroot hun de smartelijke zelfvoldoening te moeten missen van aan hunne afgestorvenen op behoorlijke wijze de laatste eer te bewijzen, en hunnen rouw door zekere uitwendige teekenen te kennen te geven. Het meest gewone middel van begraven was, dat zij een boomstam van acht of tien voet lang hieuwen, in de lengte midden doorzaagden en van den bast ontdeden. De beide halfcylinders van boomschors, die zij aldus verkregen, werden dan om het ligchaam heen gelegd, en met twijgen vast aaneengebonden. Zoo werd het lijk door

vrienden en betrekkingen, die zich naar vermogen met een weinig krip of een ander teeken van rouw getooid hadden, naar den grafkuil gebragt, dien men in den vochtigen grond der prairie had uitgehold. Wanneer zij den kuil opgevuld en over den begravenene een laatste gebed uitgesproken, en met zwakke stemmen een bemoedigend lied gezongen hadden, dan bleef hun nog over, om door eenige, meestal onzekere kenmerken, aan het eenvormige landschap ontleend, de plaats van het graf in hunne gedachten te bepalen. Deze kenmerken, met den naam, ouderdom en sterfdag des overledenen werden zorgvuldig te boek gesteld, en zoo vervolgde dan de karavaan haren weg, welks rigting aan de nakomenden door eene reeks van graven werd aangewezen.

De rampen der Mormonen werden echter verzacht door de broederlijke wijze, waarop zij elkander hielpen, en alles met elkander deelden. Gezonde jonge lieden gaven den voorraad, waarvan zij zich voorzien hadden, en gingen terug naar de grensstaten, waar zij eene poos op de pachthoeven als daglooners werkten, en voor het verdiende loon zich nieuwe voorraad verschafften, om zich daarmee weder bij hunne broeders te voegen. Anderen gingen terug om meubelen, bedden en zilverwerk, dat gemist kon worden, tegen meel en koren te verruilen. Ja, bij hun eigen nood vergaten zij evenwel de broeders, die hen volgen moesten, niet. Op eenige plaatsen in de woestijn bebouwden zij eene hoeveelheid lands, bezaaiden het



met koren, uit hun eigen mond bespaard, omheinden het met paalwerk, en bouwden er een aantal blokhuizen bij, opdat de broeders, die in het najaar dezen zelfden togt moesten doen, een rijpen oogst en eene toebereide schuilplaats vinden zouden. Bij dat alles vonden zij troost in de gedachte, dat hunne tegenwoordige rampen de prijs waren, waarvoor aan de achtergeblevenen te Nauvoo rust en veiligheid verschaft werd.

Hiermede echter bedrogen zij zich. Toen het jaargetijde zoo ver was gevorderd, dat de grond vast en meer begaanbaar geworden was, werden zij achterhaald door boden, van Nauvoo afgezonden, die een ijsselijk tafereel ophingen van den nood, waaraan de achtergeblevene bevolking der stad was blootgesteld, en van hen verlangden, dat zij terugkeeren en hulp aanbrengen zouden. De vijanden der Mormonen hadden slechts gewacht, totdat de voorhoede naar hun oordeel ver genoeg verwijderd was, om hunne aanvallen op de teruggeblevenen te hervatten. Deze, te zwak om nadrukkelijken tegenstand te bieden, maakten zich dan ook gereed, om zoo spoedig mogelijk te verhuizen. Dadelijk des anderen daags na de tempelwijding verliet eene groote afdeeling Mormonen de stad. Hunne karavaan, met reis- en vrachtwagens door ossen getrokken, vormde een onafzienbaren stoet, waarvan het begin reeds lang in het verschiet was verdwenen, toen de laatsten van de overzijde van den Mississippi de oogen nog eenmaal terugwendden

naar de stad en den tempel, schitterende in het licht der avondzon. Sedert dit tijdstip hadden er gedurige verhuizingen van grootere en kleinere afdeelingen der Mormonen uit Nauvoo plaats, totdat op den 17den September 1846 het laatst overgeblevene deel der bevolking, na een beleg en bombardement van drie dagen, uit de stad verjaagd werd.

Een Amerikaansch officier, de kolonel KANE, die eene afdeeling der Mormonen op haren togt naar het Zoutmeer vergezeld heeft, die van hun wedervaren deels zelf getuige is geweest, deels het uit hun mond heeft opgeteekend, en aan wiens berigt wij de meeste bijzonderheden van dien togt ontleenen moeten, heeft Nauvoo bezocht, weinige dagen, nadat het door de laatste Mormonen was verlaten. Van een ver afgelegen grenspost den boven-Mississippi langs reizende, door eene streek, waarvan de eenvormige woestheid door niets werd afgebroken, werd hij aangenaam verrast, toen hij op eenmaal aan den overkant der rivier eene fraaije stad zag liggen, omringd door zorgvuldig afgeperkte bouw- en weilanden. De nieuwsgierigheid dreef hem zich eene boot te verschaffen en de rivier over te steken, om de stad te bezoeken. Hij landt en gaat de stad in, maar zonder iemand te ontmoeten. Hij treedt ledige timmerloodsen, touwslagerijen en smidswerkplaatsen binnen. Niemand komt hem te gemoet, om hem te vragen wat hij van doen heeft. Hij gaat in de tuinen voor de huizen; plukt bloemen en vruchten; niemand is

er, die het hem belet: geen hond, die door zijn geblaf aan de huisbewoners de aanwezigheid eens vreemdelings te kennen geeft. Eindelijk treedt hij een huis binnen, en vindt ook hier alles ledig; maar de witte asch op den haard, de afwezigheid van stof en vuil doet zien, dat deze woningen nog eerst zeer onlangs verlaten zijn geworden. Buiten de stad vindt hij boomgaarden, ten deele geplunderd en vernield, en bouwlanden, waarop het rijpe graan ongemaaid stond te verrotten.

Eindelijk ontdekte hij de oorzaak van deze geheimzinnige verlatenheid. De huizen van de zuidelijke voorstad, sterk beschadigd en ten deele vernield, droegen de sporen, dat zij onlangs het mikpunt waren geweest van eene hevige kanonade. Op de hoogte nabij de stad, waarop een aanzienlijk gebouw met een toren zich verhief, was een aantal gewapende mannen gelegerd, voorzien van musketten en stukken zwaar geschut. Door deze werd onze reiziger opgeroepen, om rekenschap van zijn persoon te geven, en waarom hij de stoutheid had gehad, om zonder een verlofschrift van hunnen aanvoerder de rivier over te steken. Nadat hij aan hun verlangen voldaan en zich bekend gemaakt had, werd hij door deze lieden met meer beleefdheid bejegend, en schenen zij zich moeite te geven, om zijne goede meening voor zich te winnen. Zij verhaalden hem de geschiedenis van de verlatene stad: dat zij gebloeid had door handel en nijverheid en over de 20,000 inwoners had geteld; dat

de bevolking gedurende verscheidene jaren door hen beoorloogd was geworden, en dat zij eindelijk voor weinige dagen er in geslaagd waren, om de stad te veroveren en hare inwoners te verdrijven. Daarop bragten zij hem in den tempel, waar, naar hun zeggen, de verdrevene inwoners de godslasterlijke plegtigheden van hunne heillooze godsdienst plagten te vieren. Zij veroorloofden hem ook om den toren te beklimmen, vanwaar hij, zoover het oog reiken kon, vernielde pachthoeven en verwaarloosde bouwvelden, evenals nabij de stad, aanschouwde. Op den omgang van den toren, waar hij stond, lagen de overblijfselen van een maaltijd, drinkkroezen en scherven van aardewerk, op den grond; benevens eene trom en de signaalklok van eene stoomboot, waarvan hij later het gebruik leerde kennen.

De nacht was reeds ingevallen, toen hij de stad verliet en weder in zijne boot stapte. Een flauw licht aan de overzijde wees hem de rigting aan, die hij te nemen had. Toen hij aan land was gestegen, vond hij niet ver van den oever een aantal mensche-lijke wezens op den grond uitgestrekt liggen, die door zijne bewegingen uit hunne sluimering werden gewekt. Deze voorbij- en op het licht afgaande, vond hij, dat het voortkwam van eene kaars, bedekt door eene kap van geölied papier, die de vermagerde gelaatstrekken bescheen van een man, die in eene zware galkoorts en reeds op het uiterste lag. Zijne vrienden hadden voor hem gedaan wat zij konden. Over zijn

hoofd was van een paar beddelakens eene soort van tent gespannen. Hij lag op eene oude stroomatras, en had een paardenharen kussen tot hoofdpeluw. Zijne ingevallen kaken en verglaasde oogen toonden genoegzaam, dat hij die weelde nog slechts eene korte poos zou bezitten, ofschoon een persoon, die hem bediende, zijne vrouw naar het scheen, nog hoop op zijn behoud scheen te hebben, daar zij hem van tijd tot tijd een lepel vocht van bitteren reuk, uit eene oude, gedeukte en zwartgebrande tinnen koffijkan deed inzwelgen. Maar degenen, die zijn toestand beter begrepen, hadden hem reeds voorzien van den eenigen geneesmeester, die hem nog van dienst kon wezen, een grijzen ziekenbezoeker, die hem een gebed in het oor fluisterde, waar tusschen zich nu en dan het afgebroken gesnik deed hooren van een paar kleine meisjes, die dicht bij de ziekentent op een stuk hout waren gezeten.

Toen de kolonel een poos van dit tooneel getuige was geweest, en zich wegwendde om verder te gaan, hoorde hij op eenmaal in de verte een luidruchtig gejoel en gedruisch. Het was dat gedeelte der veroveraars van Nauvoo, hetwelk in de stad was achtergebleven, die hun nachtelijk zegefeest vierden, en wier geschreeuw in de stilte van den nacht door den wind naar de overzijde van de rivier werd gedragen. Onder de verwarde mengeling hunner stemmen hoorde men nu en dan een luiden vloek of een woest uitgeldig straatlied; terwijl van tijd tot tijd sommigen van

hen naar den toren klommen, om aldaar onder gejoel en getier de trom te slaan en de signaalklok te luiden.

De menschen, die kolonel KANE tegenover Nauvoo aan den oever van den Mississippi gelegerd had gevonden, behoorden tot de laatste afdeeling der Mormonen, in het geheel zes honderd veertig personen sterk, die voor weinige dagen de stad hadden verlaten, en thans op weg waren, om hunne vooruitgetrokene geloofsgenooten op te zoeken.

Ondertusschen was de eerste afdeeling der Moormoonsche landverhuizers de tallooze moeilijkheden der voorjaarsreize door de ongebaande prairie te boven gekomen, en had in de maand Junij den Missouri bereikt. Hier besloten zij eenige rust te nemen, en de aankomst van andere afdeelingen hunner geloofsgenooten, die later vertrokken waren, af te wachten. Zij waren aangekomen bij een aantal heuvels of bergen van matige hoogte, Council Bluffs genaamd, gelegen in het gebied der Pottawattamies en Omaha-Indianen. Zuidwaarts van deze bergen strekt zich langs de rivier eene door aanslibbing gevormde vlakte uit, waarvan zij tot het bouwen van eenig graan en turksch koren partij konden trekken, terwijl zij op de zijden der heuvels hunne tenten opsloegen. Te dezer zelfder tijd was de oorlog tusschen de Vereenigde Staten en Mexico uitgebarsten; en de Mormonen waren naauwelijks te Council Bluffs gelegerd, of zij ontvingen in hun midden een afgevaardigde



van het gouvernement, den kapitein ALLEN, welke hen van wege de Unie kwam uitnoodigen, om een contingent van manschappen tot den oorlog te leveren. Niets kon hun minder gelegen komen dan zulk eene uitnoodiging. De jongeren en ongehuwden onder hen hadden zich verspreid, om arbeid en verdienste te zoeken, of waren bezig met den weg te banen voor degenen, die nog van Nauvoo moesten komen. De manschappen moesten dus geligt worden uit huisvaders en anderen, wier tegenwoordigheid het minst gemist worden kon. Daarbij kwam, dat zij weinig reden hadden, om zich over het gouvernement der Staten te beroemen. Wel is waar hadden zij over het Centraal-bestuur zich niet te beklagen; maar er was toch ook van dien kant niets gedaan om hen te beschermen, toen hun door het gouvernement van Missouri en Illinois de wapenen waren afgeëischt, en zij in die staten aan gedurige en onwettige vervolgingen ten prooi waren geweest. Maar ofschoon dit alles hen weinig geneigd maken moest, om aan de uitnoodiging gehoor te geven, droeg toch de vaderlandsliefde de zegepraal weg over hunne grieven, en leverden zij een corps van 500 man, dat na eenige dagen gereed stond om naar Mexico te vertrekken.

Intusschen voegden zich van tijd tot tijd nieuwe afdeelingen van Mormonen, die later vertrokken waren, bij hen. Gaarne hadden zij gewenscht, om nog in dezen zomer het overige gedeelte van den togt,

de reis van den Missouri naar het Rotsgebergte, af te leggen, en voor het invallen van den winter de plaats hunner bestemming te bereiken. Daar hun echter de onmogelijkheid hier van bleek, besloten zij, om op de plaats, waar zij zich bevonden, in de streek tusschen den Missouri en de Nebraska, in den omtrek van Council Bluffs, hunne legerkampen op te slaan, en aldaar te overwinteren. De inrigting van een Mormoonsch legerkamp was de volgende. Er werd een ruim vierkant afgebakend, welks zijden gevormd werden door eene dubbele rij van wagens, tien aan tien naast elkaâr geplaatst. Tusschen deze twee rijen wagens waren breede straten of gangen open gelaten, in welke de tenten opgeslagen werden. Het inwendige van het vierkant bleef ledig, ten einde de luchtstrooming te bevorderen en de noodige versche lucht te verkrijgen. Het vee werd bewaard in omheinde perken naast het kamp. De wagens waren overdekt met een soort van vlechtwerk, horden, takken en loof, rustende op eene dubbele rij van houten staken; waardoor tevens schaduwrijke galerijen gevormd werden, geschikt tot wandelplaats voor de ouden, zwakken en zieken. Behalve deze kampen van wagens en tenten, werden er gemaakt, die uit veldhutten, of huisjes van paalwerk en hout bestonden. Het voornaamste van deze laatsten bestond uit niet minder dan 700 dergelijke veldhutten; en werd ter eere van den bovengenoemden kolonel KANE,

den getrouwen geleider van eene der Mormoonsche afdeelingen op haren togt door de prairie, met den naam van Kanessville bestempeld.

In de legerkampen der Mormonen heerschte een streng opzigt en eene volmaakte orde. Eene afdeeling van tien wagens, met de daarbij behoorende tenten, stond onder opzigt van een hoofdman over tien. Deze hoofdman stond zelf onder het bevel van een hoofdman over honderd; en deze laatste gehoorzaamde aan een der bisschoppen of oudsten der gemeente. De werkzaamheden waren zorgvuldig verdeeld en geregeld. De bisschoppen, op wie de zorg voor de tijdelijke belangen der gemeente rustte, hadden genoeg te doen met toezigt te houden over het geheel, en met de regeling der niet altoos vriendschappelijke betrekkingen tot de Indianen, door welke zij omringd waren. Het voornaamste werk der mannen was de veldarbeid en de zorg voor het vee. Hunne eerste zorg moest zijn om eene toereikende hoeveelheid hooi te maken, ten einde hunne paarden en ossen gedurende den winter te kunnen voeden. Met het aanbreeken van elken dag gingen de maaijers in compagnien van tien man naar de weilanden, die hun aangewezen waren, om hunne dagelijksche taak te volbrengen. Intusschen, daar de plaats nabij de legerkampen spoedig was afgeweid, moest elken morgen het vee naar een oord gevoerd worden, waar nog versche weide te vinden was, maar dat menigmaal op vrij grooten afstand van het kamp was gelegen.

Des avonds keerden de veehoeders met de kudde terug, en dreven haar in de omheining, waar zij des nachts onder de wachtvuren van het kamp tegen de wolven en roofgierige Indianen beveiligd was. Later in den herfst gaf het oogsten en dorschen van het graan, dat men uitgezaaid had, en de inzameling van hout tot brandvoorraad gedurende den winter nieuwen arbeid.

Terwijl de mannen buiten aan het werk waren, hadden de vrouwen in en bij het kamp ook hare bezigheden. Aan de kanten van het water zag men geheele rijen van vrouwen, die bezig waren met het wasschen, spoelen en droogen van goed. Binnen het kamp was aan sommigen de zorg voor de zieken en behoeftigen opgedragen; aan anderen de reiniging van het inwendige van het kamp, het schoonhouden van de wegen en gangen tusschen de tenten en wagens. Overigens had elke huismoeder in het bijzonder voor spijsbereiding te zorgen, om haren echtgenoot, zoon of broeder, die des avonds van den arbeid terugkeerde, te kunnen verkwikken. Meestal stonden de vrouwen des avonds aan de poorten van het kamp, met hunne kinderen op den arm of aan de hand, de terugkomst der haren af te wachten. Het klinken der schelletjes kondigde uit de verte de nadering aan der kudde, die weldra, onder de laatste stralen der avondzon, van achter een heuvel of uit eene bergengte te voorschijn kwam, en onder geloei, geblaas en gehinnik in de omheiningen gedreven werd. Dan

volgden de maaijers, met hunne zeissen op den rug. Eindelijk kwam nog deze en gene, die gelegenheid had gehad om den dag geheel of gedeeltelijk aan de jagt of de visscherij toe te wijden; bragt het wild, dat hij geveld, of de visch, die hij verschalkt had: of werd door het gelach der zijnen ontvangen, wanneer zijne pogingen vruchteloos waren geweest. Ten laatste werden de wachtvuren aangestoken, waarbij men zich nederzette, om onder gezellige gesprekken den avondmaaltijd te gebruiken.

Elke dag werd met gebed begonnen en geëindigd, Wanneer de sterren aan den hemel begonnen te lichten, hield alle gedruisch, alle luide gesprekken op; het avondlied werd gezongen, en een ieder ging zijnes weegs. Daarna hoorde men uit de tenten het duizendstemmige gemurmel des gebeds ten hemel stijgen, gelijk aan het geruisch van den wind door populieren. De zondag werd zorgvuldig in acht genomen, en de Sabbatswet met Israëlitische naauwgezetheid gehandhaafd en op menschen en vee toegepast.

Met zulke inrigtingen en voorzorgen konden de Mormonen met eenige gerustheid den winter te gemeet gaan; maar zij hadden desniettemin gedurende hunne overwintering nog vrij zware beproevingen door te staan. Door een buitengewoon heeten nazomer waren de krekken en rivieren, die in den Missouri uitloopen, en deze laatste rivier zelve grootendeels uitgedroogd, en uit den bodem van slib en slijk stegen ongezonde dampen op, die aanstekende koortsen teel-

den, waardoor in de Mormoonsche legerkampen groote verwoestingen werden aangerigt. Ook was de voorraad van levensmiddelen, niettegenstaande de genomen voorzorgen en den gewonnen oogst, zoo gering, dat er met de grootste zuinigheid moest worden huisgehouden, en zij niet in staat waren om zich door een overvloedig of ten minste voldoende voedsel tegen de koude en de ongemakken van den winter te beschutten en te harden.


Vroeg in het volgende jaar, den 14<sup>den</sup> April 1847, maakte zich eene uitgelezene afdeeling Mormonen, honderd drie en veertig man sterk, met zeventig wagens, door hunne beste paarden getrokken, onder aanvoering van BRIGHAM-YOUNG en zijne beide medepresidenten, benevens eenige andere der hoogste kerkbeambten, op weg naar het Rotsgebergte, om voor de overigen het pad te banen en de plaats der definitieve vestiging aan te wijzen. Zij voerden weinig bagaadje met zich, uitgezonderd eene hoeveelheid zaad en de noodige werktuigen van landbouw, om aan de plaats hunner bestemming dadelijk aan het zaaijen en planten te kunnen gaan. Voor levensvoorraad hadden zij voornamelijk gerekend op het wild, dat zij onder weg zouden aantreffen. Zij maakten lange dagreizen, en reisden met den meest mogelijken spoed. Het moeilijkste gedeelte der reis begon toen zij het Rotsgebergte hadden bereikt. Door enge bergpassen, menigmaal dicht begroeid met houtgewas, dat omgehouden en weggeruimd moest worden, moesten zij



hunnen weg zoeken en banen. Eindelijk, na eene reis van ruim drie maanden, op den 21<sup>sten</sup> Julij, bereikten de eerste Mormonen de uitgestrekte vallei, aan wier noordelijk uiteinde het groote Zoutmeer gelegen is. Drie dagen later, den 24<sup>sten</sup> Julij, kwam de president met de overige leden van het hoofdbestuur aldaar aan. Dit schoone, afgezonderde en moeilijk toegankelijke dal werd dadelijk tot woonplaats voor de gemeente der heiligen bestemd. Het ligt op eene hoogte van meer dan vier duizend voet boven de oppervlakte der zee, midden in de bergen, waarvan de takken, die noordwaarts loopen het Rotsgebergte, en de zuidelijke het Sneeuwgebergte genaamd worden. Op de bergen, waardoor het is ingesloten, zijn niet ver van elkander de oorsprongen van een aantal rivieren, die deels in oostelijke rigting naar de Platte en den Missouri, deels in westelijke naar den Colorado en de Columbia uitloopen. In het dal zelf zijn verscheidene koude, warme en heete bronnen. Langs de zijden der bergen is bouwgrond, die slechts eenige kunstmatige bevochtiging behoeft om buitengemeen vruchtbaar te zijn. Op de naburige bergen is overvloed van hout, buks-, vuren-, pijn- en ahornboomen. De luchtgesteldheid is warm, droog en gezond.

Dadelijk na de aankomst werd bezuiden het groote Zoutmeer de plaats afgebakend voor de stad, die aldaar gebouwd moest worden. Het terrein werd verdeeld in blokken van tien morgen, en ieder blok in acht loten, gescheiden door breede straten, die

elkander in rechte hoeken sneden. Een blok werd afgezonderd om er den tempel te bouwen, en eenige andere voor andere openbare gebouwen en gemeente-gronden. Daarop ging men dadelijk aan den veldarbeid, en beploegde, bezaaide en beplante in eenige weken eene uitgestrektheid gronds van honderd morgen. Vijf weken na de aankomst ging een gedeelte der mannen terug de volgende afdeeling van Mormonen te ontmoet, om haar den weg aan te wijzen en op de reis hulp te verleenen. Tusschen de Groenen en Zoetwater-rivier ontmoetten zij eene afdeeling van vier duizend man met 566 wagens. Moeitevol en bezwaarlijk was voor zulk eene menigte de reis door het gebergte; maar toen zij de laatste keten, die hen van het Zoutzeedal scheidde, overstegen hadden, en thans de heerlijke vallei met het meer, ingesloten door bergen, wier besneeuwde toppen door het zonnelicht met een gouden glans werden overgoten, voor zich zagen liggen, toen waren voor een oogenblik al de doorgestane moeite, al de geledene rampen vergeten; en niemand zal het hun gewis ten kwade duiden, wanneer zij op dat oogenblik zichzelve vergeleken met het aloude Godsvolk, en zich verwikten met het denkbeeld, dat zij thans uit de hand hunner vijanden verlost, en hunne omzwervingen geëindigd waren: dat eindelijk de tijd van rust en heil in een ander „beloofd land” voor hen gekomen was.



## TIENDE HOOFDSTUK.

---

*De gemeente in Utah. — Deseret en Nieuw-Jerusalem.*

---

De plaats, die de Mormonen voor hunne nieuwe vestiging gekozen hadden, ligt in het land Utah, dat bij de eerste aankomst der Mormonen nog toebehoorde aan Mexico, maar door het verdrag van 1848 in het bezit der Amerikaansche Unie is gekomen, en alleen bewoond was door zwervende Indianenstammen. De Mormonen hebben den naam Utah veranderd in dien van Deseret, welk woord in hunne heilige taal „het land der honigbij” beteekent. Het dal, waar zij zich gingen vestigen, ligt midden in de bergen, die langs de geheele westkust van Noord-Amerika over eene breedte van zestien lengtegraden heenloopen. Die bergen bestaan uit parallele rijen, die van het noorden naar het zuiden loopen, en tusschen welke zich valleijen bevinden, die eene gemiddelde breedte hebben van vijftien tot twintig Engelsche mijlen. Het ontbreken van eene of meerdere

der bergrijen vereenigt somwijlen meerdere van die valleijen tot een, waardoor de grootere dalen of bekkens in het gebergte gevormd worden. Het voornaamste dezer bekkens is dat, waarin de Mormonen zich hebben gevestigd. De bergrijen worden hier en daar dwars doorsneden door diepe en enge passen, aan weêrskanten ingesloten door steile rotswanden, die den naam dragen van „kanyons.” Deze bergpassen of kanyons vormen de wegen door het gebergte, waarlangs de reizigers over land zich naar Californië begeven.

De beide bergrijen, waardoor het Zoutzee-bekken ten oosten en westen begrensd wordt, dragen den naam van de Wasatsch- en Nevadabergen, en verheffen zich drieduizend voet boven de oppervlakte der vallei. In het midden der vallei is de grond te droog en te veel met alkalische stoffen bezwangerd, om voor den akkerbouw geschikt te zijn; maar langs de westelijke zijde van het Wasatsch-gebergte loopt eene uitgestrekte strook gronds, voor bebouwing geschikt, die met zijne opbrengst, volgens berekeningen, een millioen menschen zou kunnen voeden. Verder zuidwaarts is eene streek, waar de katoenboom en het suikerriet groeit. Allerwege is de bodem van het bekken rijk aan ijzer-erts en steenkolen. Op verscheidene plaatsen is voorts gelegenheid om stroomende wateren aan te wenden als beweegkracht bij het aanleggen van fabrieken, zoodat het geheele terrein alle voorwaarden in zich bevat, welke van

dien kant tot de voorspoedige ontwikkeling van den staat, die aldaar is opgerigt, vereischt worden.

Het water van het groote Zoutmeer, in welks nabijheid de Mormonen hunne hoofdstad gebouwd hebben, die door hen zelve Nieuw-Jerusalem, door de anderen de Zoutzeestad genoemd wordt, is zoo sterk met zoutdeelen bezwangerd, dat naar het beweren der zoutzieders, twee maten zout uit drie maten water worden gewonnen. Rondom het meer ontspringen talrijke warme bronnen, wier water zich in kolken en vijvers verzamelt. Hier houden zich tallooze zwermen van watervogels op. Op sommige plaatsen ontspringen bronnen van verschillende temperatuur digt bij elkander; sommige zoo heet, dat men ter naauwernood de hand in het water kan houden, andere ijskoud; van sommige bevat het water een vrij aanzienlijk gehalte van zwavel- en staaldeelen; andere leveren het helderste en reinste drinkwater.

De bergen en valleijen in den omtrek hebben overvloed van wild: beeren, panthers, antilopen, herten en hazen. In de snelvlietende stroomen der bergpassen vindt men eene menigte forellen, terwijl de grootere rivieren der vlakte ruim voorzien zijn van snoek en andere fijne vischsoorten. In het rietgewas aan de oevers van het Zoutmeer nestelen tallooze zwermen van eenden, ganzen, meeuwen, reigers en ander water-gevoegelte.

In den nazomer van 1847 kwamen nog verscheidene afdeelingen Mormonen zich in het Zoutzeedal vestigen.

De overigen kwamen gedurende den loop van het jaar 1848. Tegen het einde van dat jaar waren 6000 heiligen aldaar verzameld. Gelijk echter alle begin zwaar is, was ook de eerste tijd van hun verblijf in het Zoutzeedal voor de Mormonen niet zonder moeilijkheden. Gelukkigwijze was de winter van 1847—1848 zoo zacht, dat zij hunnen veldarbeid den geheelen winter door konden voortzetten; maar daar alle lijftogt verteerd was, leden zij tamelijk veel van den honger, en moesten zich voor een deel met wilde wortelen, die zij in het gebergte zochten, en dergelijk voedsel behelpen, daar het wild in den winter schaarsch en het gevogelte naar zuidelijker streken vertrokken was.

In de lente van 1848 werden zij met eene nieuwe plaag bezocht. Toen het gezaaide graan voorspoedig was begonnen te ontkiemen, zoodat het den overvloedigsten oogst beloofde, kwamen er uit het westen, van de Timpanoga-bergen, geduchte zwermen van eene soort dieren, veel gelijkende op de sprinkhanen van Egypte en Syrië, maar zonder vleugels, die op het jonge graan aanvielen en het begonnen te verslinden. Te vergeefs zochten de Mormonen hunne akkers te beschermen door er sloten om heen te graven, of door de insekten met takken en fakkels te verjagen. De dieren zwommen het water over, of kwamen, na verjaagd te zijn, langs een anderen weg terug en rigtten onberekenbare schade aan. Te vergeefs werd op sommige plaatsen het afgevetene door herhaalde



zaaijingen hersteld. De Mormonen namen in dezen nood hunnen toevlugt tot het gebed, en ziet! de hulp kwam opdagen. Zwermen van vogels kwamen van het zuiden, en begonnen op hunne beurt de vernielende insekten te verslinden, zoodat er binnen kort geene meer overig waren. De plaag en het wonder herhaalden zich sedert met elk jaar, en het zal geoorloofd zijn daarin een natuurlijk verschijnsel te zien, hetwelk ook reeds voor de aankomst der heiligen jaarlijks in deze streken plaats greep. Overigens leverden de aldus geredde akkers der Mormonen een zoo overvloedigen oogst, dat reizigers over land naar Californië bij hen goedkooper koren konden kopen, dan in het fort Laramie, hetwelk vierhonderd mijlen nader bij de bewoonde streken gelegen is.

Omstreeks denzelfden tijd werd de pas gevestigde gemeente nog door een gevaar van anderen aard bedreigd. Het bataillon der Mormonen, dat, zooals wij gezien hebben, voor den oorlog tegen Mexico geworven was, had zijn ontslag gekregen, juist op het tijdstip en op de eigen plaats in Californië, waar destijds het eerste goud ontdekt werd. Men beweert zelfs, dat de allereerste goudontdekkers Mormonen geweest zijn. Hoe dit zij, vele leden der sekte hadden in Californië gelegenheid gehad zich eene hoeveelheid van het kostbare metaal te verschaffen; en toen zij nu, beladen met hunne schatten, tot hunne arm geblevene broeders in het Zoutzeedal kwamen en hun de rijkdommen toonden, die op een afstand van naau-

welijks honderd vijftig mijlen van de tegenwoordige volkplanting, van den grond konden worden opgeraapt, toen kregen ook de Mormonen van het Zoutzeedal een kleinen aanval van die goudkoorts, waardoor geheel Amerika aangetast is geweest, en welke, wanneer zij zich onder hen verder had uitgebreid, misschien de geheele ontbinding der gemeente ten gevolge zou hebben gehad. Gelukkig werd dit gevaar door de verstandige maatregelen van de opperhoofden der gemeente afgewend. Zij vaardigden eene proclamatie uit, waarin zij tegen een overijld vertrek naar de goudmijnen waarschuwden, en de na-deelige gevolgen daarvan in het licht zochten te stellen; en die waarschuwing was van zooveel kracht, dat slechts eenige honderd Mormonen bij hun voor-nemen om goud te gaan graven bleven volharden, welke heengezonden werden met den vriendschappelijken raad, om zich voor goed van de gemeente te scheiden. Evenwel zijn later, op bevel van het kerkbestuur, van tijd tot tijd kleinere afdeelingen Mormonen naar de goudmijnen gegaan, en hebben aan de gemeente haar aandeel aan den buit verschaft.

Eene der eerste zorgen van de Mormonen, na hunne vestiging in het Zoutzeedal, moest wezen, dat zij zich eerbied zochten te verschaffen bij de roodhuiden of wilde Indianen-stammen, welke van jagt, visscherij en diefstal levende, in de streek, waar zij zich hadden nedergezet, rondzwierven. Deze stammen zijn: de Schoschonen, de Slangengravers en de Utahs, van

welke de laatste de talrijkste en magtigste is. De stam der Utahs bestaat uit verschillende afdeelingen of benden, die elk haar eigen opperhoofd hebben, maar door gemeenschappelijke taal en door bloedverwantschap met elkander verbonden zijn. De meesten dier benden zijn wèl van wapenen voorzien, en hebben zelfs eenig denkbeeld van krijgstucht en regelmatige oorlogsvoering. Even als alle heidenen zijn zij zeer bijgeloovig, en hebben verscheidene wreedaardige gebruiken. In de nabijheid van den Zoutberg is een zonderlinge ronde put, op welks bodem eene bron ontspringt, die hem echter slechts halverwege met water vult, daar het water aldaar tusschen de kalklagen van den bodem een uitweg vindt. Deze put wordt door de Utahs Pun-gun genoemd, en zij gelooven, dat er in dien put een kind woont, dat met het ondergaan der zon boven den rand verschijnt, en zoodra er zich iemand in de nabijheid vertoont, vreeselijk begint te schreeuwen en de handen te wringen. Wie het echter wagen zou naar den put te gaan, om het kind er uit te helpen, die zou zonder falen naar de onderwereld worden gesleept. Wanneer er iemand hunner opperhoofden sterft, dan wordt er een krijgsgevangene, of zelfs, wanneer een zoodanige ontbreekt, een vreemdeling, die hunne gastvrijheid genoten heeft, doodgeschoten, daar men op die wijze aan den overledene in de geestenwereld een bediende meent te bezorgen. Tot begraafplaats wordt gewoonlijk eene rotskloof aan eene moeilijk toegankelijke plaats in

het gebergte opgezocht, en gedurende verscheidene weken na het overlijden, eene hoeveelheid voedsel voor den overledene in de kloof geworpen.

De plaats, waar de Mormonen zich bij hunne eerste aankomst hadden gevestigd, lag op neutralen, en aan niemand toebehoorenden grond, in de streek, die de Utahs en Slangengravers gewoon waren bij hunne onderlinge vijandelijkheden tot slagveld te gebruiken. Aanvankelijk kwamen zij derhalve met de wilde Indianen minder in aanraking. Maar toen zij in den loop der beide volgende jaren zich verder naar het Noorden en Zuiden uitbreidden, kwamen zij aan plaatsen, die de Utahs als hun eigendom beschouwden, en waar zij uitsluitend het regt van visschen en jagen meenden te hebben. Zij begonnen zich te beklagen, dat men de legerings-plaatsen, waar zij gewoon waren geweest te overwinteren, in bezit nam, en het wild verjoeg. In den winter van 1849 pleegden zij verscheidene diefstallen aan het vee der Mormonen, en drongen, bij afwezigheid der mannen, in afgezonderd gelegene pachthoeven binnen, om de vrouwen verschrikt te maken en levensmiddelen te rooven. Nadat de Mormonen te vergeefs getracht hadden, om langs den weg des vrede en der onderhandeling met de stamhoofden aan deze kwellaadjen een einde te maken, besloten zij tot den oorlog.

Het hoofdkwartier der Indianen was in de drooge bedding van den Timpanogo, waar zij zich achter een boschje van katoenboomen en ander struikgewas ver-

schanst hadden. Hier werden zij door de Mormonen, die een kanon bij zich hadden, aangevallen, en na zich drie dagen verdedigd te hebben, uit hunne verschansing verdreven. Van de aanvallers was een man gesneuveld. De Indianen trokken terug naar de enge bergpassen, die op dit tijdstip met sneeuw gevuld waren. Daar de mazelen onder hen heerschten, kwamen er velen hunner van koude om, onder anderen een hunner opperhoofden, die langen tijd de schrik der Utah-vallei geweest was. Eene afdeeling der Utahs werd naar den Tafelberg gedreven, en van alle kanten ingesloten, genoodzaakt zich over te geven. Gedurende den nacht werden zij in het kamp bewaard, en den anderen morgen opgeroepen, om de wapenen over te geven. Toen zij aan dat bevel niet spoedig genoeg gehoorzaamden, en op nieuw eene vijandelijke houding schenen aan te nemen, werd er vuur op hen gegeven, en werden zij bijna allen dadelijk gedood. Eenigen tijd later werd andermaal aan de Utahs eene kastijding toegevend, bij welke gelegenheid hun opperhoofd, PAT-SOWITS, gevangen genomen en opgehangen werd. Deze gestrengheid boezemde hun zooveel ontzag in, dat zij zich sedert rustig hebben gehouden.

Volgens het Mormoonsche geloof zijn de Indianen van Noord-Amerika een overblijfsel van het volk der Lamaniten, en ofschoon thans nog onder Gods ongenade, bestemd om eenmaal Zijne barmhartigheid te ondervinden, en deel te verkrijgen aan de zegeningen van het duizendjarige rijk. De eigenlijke roeping der

Mormonen te hunnen opzichte zou zijn hen door het zwaard des geestes tot geloof en bekeering te brengen; en het komt weinig daarmee overeen, dat zij zoo spoedig het zwaard des gewelds tegen hen hebben moeten opvatten. Desniettemin blijven de Mormonen beweren, dat de roodhuiden nog eenmaal, door hen onderwezen, de voorspelling vervullen zullen: dat op één dag een volk geboren wordt; en dat zij ter bestemder tijd de waarheid omhelzen, en door Gods genade in een volk van een schoon uiterlijk en van blanke huid veranderd zullen worden.

Er is dan ook inderdaad, niet met de huidverandering, maar met de bekeering der Utahs, reeds een klein begin gemaakt. Het hangt slechts van de roodhuiden zelve af, om door de Mormonen vriendschappelijk bejegend te worden, daar deze slechts uit noodzaak en ter zelfverdediging de wapenen tegen hen opvatten. Een der invloedrijkste opperhoofden der Utahs is tegenwoordig de vriend en bondgenoot der Mormonen. Een jongere broeder van dezen, WALKER genaamd, heeft zich zelfs door den doop in de gemeente der heiligen laten opnemen, daartoe bewogen, naar men verhaalt, door een wonderbaren droom, dien hij gehad heeft. Deze WALKER is een jongman van krachtigen en bevalligen ligchaamsbouw, een geoefend rijder, een bekwaam scherpschutter, en een buitengemeen goed kenner van paardenvleesch. Een groot aantal jonge Indianen erkennen hem als hunnen aanvoerder. Hij heeft den Mormonen gewigtige diensten



bewezen, hun naauwkeurige inlichtingen gegeven omtrent het land, dat onder zijn bevel staat, hun de geschikste plaatsen ter vestiging en ter aanlegging van forten aangewezen, en hun, waar zij zich gevestigd hebben, veiligheid hunner personen en eigendommen tegen aanvallen of beroovingen van den kant der Indianen verschaft. Zelfs heeft hij met een aantal zijner volgelingen het zwervende leven vaarwel gezegd, en zich als kolonist onder de Mormonen gevestigd. Deze bewijzen hem dan ook alle mogelijke eer, en beschouwen hem als eene eerstelingsvrucht, door de waarheidskracht hunner godsdienst, op de heidenen gewonnen.

Een tweede punt, waarop de Mormonen spoedig na hunne aankomst de aandacht vestigden, was de regeling hunner betrekkingen tot de Amerikaansche Unie. Niet lang nadat het land Utah, door het verdrag met Mexico van 1848 in het bezit der Vereenigde Staten gekomen was, deden de Mormonen aanzoek bij het congres, om als soevereine staat onder den naam van Deseret, in het verbond der Amerikaansche staten opgenomen te worden. Hierop beschikte het congres afwijzend, maar nam in 1850 een besluit, waarbij de landstreek, die de Mormonen in bezit hadden genomen, tot een territorium, onder den naam van Utah, gemaakt, en als zoodanig in de Unie opgenomen werd. Volgens de Amerikaansche constitutie staat een dusgenaamd territorium in veel lageren rang dan een staat. De voornaamste regeringsbeambten

van een territorium worden niet door de inwoners maar door den president der Unie benoemd. De besluiten van de plaatselijke wetgevende magt zijn van nul en geener waarde, zoo lang zij niet bekrachtigd zijn door het congres. De eigendom van den grond behoort aan het gouvernement der Vereenigde Staten. Men kan hieruit gemakkelijk opmaken, dat de bewoners van een territorium er steeds naar trachten, om zich uit hun ondergeschikten toestand tot een zelfstandig gemeenebest te verheffen, ten einde zelf hunne regeringsbeambten te kunnen kiezen, hunne eigene wetten te kunnen maken, en die constitutie aan te nemen, welke zij zelve het meest voor zich geschikt oordeelen. Het ontbreekt overigens niet aan aanleidingen tot botsing tusschen de gemeente der Mormonen en het gouvernement der Unie. In de eerste plaats hebben de Mormonen in Utah nog geen wettig eigendomsrecht op hun land, want zij hebben het zonder aankoop in bezit genomen; en de eigendom van den bodem behoort sedert het verdrag met Mexico van 1848 aan de Vereenigde Staten. Evenwel protesteren de Mormonen natuurlijkerwijze tegen alle vorderingen van betaling voor eene zaak, die eenig en alleen aan hunne welgeslaagde onderneming hare waarde ontleent. Voorts heeft de president der Unie het recht, om een ongeloovige tot gouverneur van Utah te benoemen. Zoodanig eene benoeming zou echter door de Mormoonsche bevolking als eene zware beleediging worden beschouwd; en zij hebben met nadruk hun

voornemen te kennen gegeven, om zich door lijdelyken tegenstand, die waarschijnlijk spoedig tot werkelijke gewelddadigheid zou overgaan, tegen zulk eene benoeming, wanneer zij ooit plaats greep, te verzetten. De president der Vereenigde Staten, FILLMORE, heeft deze moeilijkheid vermeden door den president der Mormoonsche kerk, BRIGHAM-YOUNG, tot gouverneur van het territorium Utah te benoemen, en van de zes overige territoriale regeringsposten drie aan leden der gemeente te geven. De Mormonen betoonden zich hiermede te vreden door in 1851 afgevaardigden naar het congres te zenden, en de niet-Mormoonsche regeringsbeambten met beleefdheid te ontvangen. Spoedig echter bleek het aan deze lasten, dat zij in Utah niet op hunne plaats waren. De opperregter, BRANDEBURY, en zijn mederegter BROCHUS, vonden niets te doen, daar de Mormonen, ter beslechting van hunne onderlinge geschillen, zich tot hunne bisschoppen wendden. Duidelijk genoeg gaf men aan de Heeren uit het Oosten te verstaan, dat zij als „heidenen” in de gemeente der kinderen Gods slechts getolereerd werden, en dat hunne aanwezigheid eigenlijk geheel overtollig was. Zoo waren zij in het eind wel genoodzaakt hun afscheid te nemen; waarop hunne posten door leden der meente werden bezet.

Andere moeilijkheden kunnen voortvloeijen uit de veelwijverij, die bij de Mormonen in gebruik is, en in Deseret niet meer zoo als in Nauvoo verborgen wordt

gehouden. De wetgevende magt van hun territoir is niet bevoegd om dit gebruik te wettigen en het meerendeel der kinderen van de voornaamste leden der gemeente is bijgevolg voor de Amerikaansche wet onecht. De gevallen kunnen voorkomen, dat op grond daarvan kinderen der eerste vrouw aan hunne halve broeders alle aandeel aan het vaderlijk erfgoed betwisten. De regtbanken der Vereenigde Staten zouden in zulk een geval ten voordeele van de kinderen uit het eerste huwelijk, die alleen wettig zijn, moeten beslissen. Maar zulk eene beslissing zou in Utah slechts met gewapende magt kunnen worden ten uitvoer gebragt, in welk geval er een oorlog tusschen de Mormonen en de Unie zou kunnen ontstaan. Het kan zijn, dat de veronderstelde gevallen nog niet zoo spoedig voorkomen; maar de verontwaardiging over de veelwijverij der Mormonen is in Amerika zoo groot, dat verscheidene dagbladen reeds op eene, des noods gewapende tusschenkomst des gouvernementes in deze zaak aandringen. Intusschen, om zich tegen alle toekomstige moeilijkheden en vermoedelijke aanrandingen te beveiligen, doen de Mormonen alle moeite, om door het aanwinnen van nieuwe leden voor hun kerkgenootschap, en door aanmoeding van de landverhuizing naar Utah, het cijfer der bevolking op 60,000 te brengen, in welk geval zij het regt hebben, om als staat, onder eigen beheer en regeeringsvorm, in de Unie te worden opgenomen. Wanneer zij eenmaal die sterkte hebben bereikt, zijn zij,

bij hunne afgezonderde ligging en de gesteldheid van hun terrein, in staat om zich tegen elke legermagt der wereld met goed gevolg te verdedigen.

Terwijl de betrekkingen naar buiten voorshands aldus werden geregeld, ging de nieuw opgerigte staat der Mormonen voort zich van binnen krachtig en voorspoedig te ontwikkelen. Nog in het eerste jaar hunner aankomst werden er vijf zaag- en korenmolens gebouwd, wegen aangelegd, bruggen over sommige rivieren geslagen, en het omliggende terrein naar alle rigtingen onderzocht en opgemeten. Tevens werd er ijverig voortgegaan met den bouw der Zoutzeestad of Nieuw-Jerusalem. De huizen werden deels van gebakken steen, deels van hout gemaakt, en allen met tuinen omgeven. De straten hebben eene breedte van 132 voet. Midden door dezelve loopt eene gracht, die haar water uit een naburigen bergstroom ontvangt, en aan elke zijde met eene rij boomen omzoomd is. Behalve deze hoofdstad zijn er in den loop der volgende jaren verscheidene andere steden aangelegd. Veertig mijlen noordwaarts ligt Ogden, nabij de zamenvloeiing van de beide rivieren Ogden en Weber. Zestig mijlen zuidwaarts is aan den Timpanogo eene andere stad in bouw. Nog verder zuidwaarts is in de vallei van San-Pete eene volkplanting gevestigd met eene stad, die den naam draagt van Manti. In het kleine Zoutzeedal wordt de IJzerstad gebouwd, dus genoemd wegens den overvloed van ijzererts, die aldaar wordt aangetroffen. Voorts is

er nog eene kolonie gevestigd in de Tuilla-vallei, dertig mijlen westwaarts van de hoofdstad; en ten laatste eene te San Bernardino in Californië.

In het midden der stad is eene plaats opengelaten, waar een tempel gebouwd wordt, welke dien van Nauvoo in grootte en schoonheid verre overtreffen zal. Een uitgestrekte tuin zal dezen tempel omgeven; en er worden thans reeds uit de onderscheidene deelen der wereld boomen, bloemen en zaden verzameld, om dezen hof te beplanten. Nabij de stad verheft zich een berg, door de Mormonen de Banier-heuvel genaamd, die van alle kanten in den omtrek op verren afstand zichtbaar is, en van wien men de geheele stad en omstreken overziet. Op den top van dezen berg zal eene prachtige banier worden opgericht, eene vlag, die al de onderscheidene nationale vlaggen in zich vereenigt, ten teeken, dat hier de plaats is, waar alle volkeren der aarde zich in geloof en liefde vereenigen. Alsdan zal de voorspelling van JESAJA worden vervuld: „Het zal geschieden in het laatste der dagen, dat de berg van het huis des Heeren zal vastgesteld zijn op den top der bergen, en dat hij zal verheven worden boven de hemelen, en tot denzelfden zullen alle heidenen toevloeijen. Alle gij, inwoners der aarde! en gij ingezetenen der wereld, als men *de banier zal oprigten* op de bergen zult gijlieden het zien, en als de bazuin zal blazen zult gijlieden het hooren.” (Jes. II: 2; XVIII: 3.)

Openbare gebouwen, die voltooid zijn, telt de



Zoutzeestad nog slechts weinige. Zij bepalen zich tot het stadhuis, waar de regering hare zittingen houdt; het bedehuis, dat voorloopig, zoolang de tempel nog niet voltooid is, voor de godsdienstoefeningen wordt gebruikt, en eenige ruime voorraadmagazijnen ter bewaring van de belastingen, die in natuurproducten worden opgebracht. Er zijn echter verscheidene in bouw, wier voltoojing, wanneer de plannen en beloften der Mormonen zich verwezenlijken, de Zoutzeestad tot eene der merkwaardigste steden der wereld maken zal. De voornaamste van deze zijn, behalve den tempel, de gebouwen der Universiteit, met wier oprigting in 1850 een begin is gemaakt, en waarvoor jaarlijks eene som van 5000 dollars verstrekt wordt. De plaats voor deze Universiteit is een uitgestrekt terras, dat zich aan het noordeinde der stad bevindt. Hier zullen ruime gebouwen voor de leeraren en leerlingen worden opgetrokken. Een uitgebreide hof met wandeldreven, bloemperken en een plantentuin zal bevochtigd worden door een derwaarts te leiden kanaal. De wateren van dat kanaal zullen verzameld worden in bassijns, die tot bad- en zwemplaatsen zullen worden ingerigt. Een groot vierkant plein zal worden ingerigt tot oefenperk voor het paardrijden en andere ligchaams-oefeningen. Voorts zal er eene sterrewacht worden gebouwd, voor welke men de noodige instrumenten reeds bijeen verzameld heeft. Eindelijk zullen er aan de Universiteit inrigtingen worden verbonden

ter vorming van ingenieurs, en ter beoefening van wetenschappelijken landbouw en mijn-arbeid. De Mormonen rekenen er op, dat zij met behulp van boven-natuurlijke openbaringen de wetenschap aanmerkelijk zullen uitbreiden en ten deele geheel hervormen. Omtrent de letterkunde hebben zij eigenaardige plannen, daar zij met de studie der ouden de beoefening der Angel-Saksische en Oud-Celtische klassieken denken te verbinden. Of zij verwachten, dat de werken van die Oud-Celtische klassieken hun van den hemel zullen gezonden worden, dan of zij alleen de studie bedoelen van MACPHERSONS OSSIAN, die naar men weet, even authentiek is als het boek Mormon, valt moeilijk te beslissen.

Om den lezer eene voorstelling te geven van het maatschappelijk leven der Mormonen in hunne nieuwe hoofdstad, kunnen wij niet beter doen dan dit hoofdstuk te besluiten met een uittreksel uit de reisbeschrijving van een Engelschman WILLIAM KELLY, die in 1849 den togt over land naar Californië gedaan, en bij die gelegenheid zich eenige dagen onder de Mormonen der Zoutzeestad heeft opgehouden:

„De nieuwe hoofdstad der Mormonen maakte bij den eersten aanblik geen bijzonder treffenden indruk op ons, daar zij nog de versierselen van torens en uitstekende gebouwen mist, die het eerst de oogen van den reiziger tot zich plegen te trekken. Van de hoogte, waar wij het eerst de stad in het gezigt kregen, overzagen wij duidelijk haar geheele plan,

hetwelk niets nieuws of bijzonders heeft, daar zij aangelegd is in breede rechte straten, die allen uitgaan van een groot vierkant plein in het midden, waar wij de grondslagen en stellaadjen voor een kolossaal gebouw aanschouwden. De huizen lagen op vrij grooten afstand van elkander, daar aan elk huis een deel grond tot grasperk of moestuin is toegevoegd.

„Bij het afdalen der hoogte werden wij spoedig door de bewoners der stad opgemerkt; en toen wij binnen den omtrek der stad kwamen, vertoonden zich de inwoners voor de huizen, maar schenen niet genegen om kennis met ons te maken, daar zij ons voor eene karavaan van Amerikanen hielden. Maar zoodra zij hunne dwaling ontdekt hadden, kwamen zij in grooten getale tot ons om te vragen, of wij iets noodig, of iets te verkoopen hadden. Zij waren ordelijk en net gekleed, en droegen allen den blos der gezondheid op de wangen. Verscheidene vriendelijke aanbiedingen, om ons kosteloos te huisvesten, wezen wij beleefd van de hand, en namen ons kwartier in eene weelderige weide aan het noordeinde der stad. Zoodra wij echter onze tenten hadden opgeslagen, ontvingen wij een aantal geschenken, bestaande in boter, eijeren, kaasjes, melk en groenten, die wij met eenige aarzeling aannamen, daar wij geene tegengeschenken, dan alleen in geld, wat zij volstrekt weigerden aan te nemen, maken konden. Het eenige wat wij missen konden was eene hoeveelheid ingelegde appelen en perzikken, waarvan wij een deel aan een

der oudsten ten geschenke zonden, die des avonds eene partij gaf, waarbij wij allen tegenwoordig waren. Wij vonden een talrijk gezelschap bijeen, welks ongedwongen vrolijkheid, door geen deftig ceremonieel belemmerd, mij bijkans in den waan bragt, dat ik mij in eene van de hoofdsteden der oude wereld, in plaats van in eene afgezonderde vallei midden in het Rotsgebergte bevond. Toen de thee rondgediend was, werd er gedanst. Eerst laat in den avond namen wij afscheid, geheel verrukt over de Mormoonsche gastvrijheid en de Mormoonsche dames.

„Ik had vroeger niet geweten, dat het Mormoonsche geloof de veelwijverij wettigde; en ik meende, dat hun „geestelijk huwelijk” slechts eene soort van Platonische vriendschapsbetrekking was. Ik bemerkte echter thans, dat uit dat geestelijk huwelijk, in strijd met onze gewone denkbeelden van spiritualisme, ongewiekte engelen en cherubijnen van vleesch en been voortsporen. Toen ons gezelschap aankwam, werden wij voorgesteld aan eene deftige dame van reeds eenigzins gevorderden leeftijd, Mevr. A, en kort daarop aan eene dame in den bloei der jeugd, de tweede Mevr. A, zonder eenig geestelijk of wereldlijk onderscheid tusschen beide. Ik hield het eerst voor een misverstand, maar verdere navraag deed mij zien, dat zij inderdaad beide meesteressen van één huisgezin waren, eene bijzonderheid, waarvan ik later meerdere voorbeelden ontdekt heb.

„Des Zaturdags morgens ontvingen wij reeds vroeg

een aantal bezoeken bij onze tenten, met kleine geschenken van melk, boter, eijeren en gevogelte; benevens eene ossenrib, een schapenbout, en eene hoeveelheid kalfsvleesch, alles van de beste hoedanigheid. De laatste artikelen werden ons, op ons aandringen, zoo het heette, verkocht, maar gewis tegen een hoogst matigen prijs, daar ons het pond vleesch slechts op twee centen te staan kwam. Het andere waren wij genoodzaakt ten geschenke te nemen, en wij gaven daarvoor terug wat wij missen konden van suiker, koffij en tabak, die men in de laatste twee maanden in de stad niet had kunnen krijgen. Buiten en behalve deze geschenken werd al ons goed op de voortreffelijkste wijze gewasschen. Na het ontbijt gingen wij uit, om de bezoeken te beantwoorden, en werden allerwege met de meeste voorkomendheid ontvangen. De huizen zijn klein, van eene verdieping, meest van gebakken steen, en slechts als voorloopige verblijfplaatsen gebouwd, totdat het meer dringende en gewigtige werk van omperking en bebouwing der akkervelden tot eene zekere hoogte gebragt is. Nergens echter zag ik de woningen eenvoudiger en doeltreffender ingerigt en van huisraad voorzien, of zindelijkker in orde gehouden dan in de Zoutzeestad. Wij vonden handwerkers en winkeliers van allerlei aard; maar geene geregelde winkels of werkplaatsen, uitgezonderd smidsen. Allerlei arbeid echter, van het beslaan van een paard tot het in orde brengen van een uurwerk, konden wij even goed en goedkoop ver-

rigt krijgen, als in elke stad van Amerika. Niettegenstaande de buitengewone hitte waren allen ijverig aan het werk in hun ambacht, of buiten in het veld aan het wieden, graven of bevochtigen; en het pleit ten sterkste voor hunne vlijt en nijverheid, wanneer men de verbazende uitgestrektheid gronds ziet, die zij, sedert den korten tijd van hunne aankomst alhier, afgeperkt en bebouwd hebben. De velden beloofden allerwege een overvloedigen oogst van tarwe, turksch koren, aardappelen en allerlei soort van groenten, welke allen door middel van kanalen kunstmatig moeten worden bevochtigd, daar er in deze streek geene genoegzame hoeveelheid regen valt. Wij zagen ook talrijke kudden van het beste hoornvee, en kleinvee, benevens paarden en muilezels; maar zeer weinig varkens, daar degenen, die ze houden willen, verplicht zijn ze op te sluiten, omdat de omheiningen niet dicht genoeg zijn, om ze van de bouwlanden af te houden. Daarentegen hebben zij overvloed van kippen en kalkoenen, zoodat het hun aan geene levensmiddelen ontbreekt. Op zeer voordeelige voorwaarden verruilden en kochten wij eenige paarden en muilezels, daar wij voor het overtrekken van het Sneeuwgebergte krachtige spannen van noode hadden.

„Vroeg in den Zondag-morgen gingen wij naar de heete bronnen, eene mijl buiten de stad, waar van wege het bestuur een fraai en gemakkelijk gebouw wordt opgericht. Wij gebruikten daar een overheerlijk bad, in water, met zwaveldeelen bezwangerd en



van een warmtegraad, die juist voor het ligchaam geschikt was, en dronken ook van den stroom, die uit de zijde van den berg te voorschijn springt. De Mormonen beroemen zich op hunne goede gezondheid, en schrijven haar toe aan het baden in dit bronwater. . Ik trof sommigen aan, die mij verhaalden, dat zij bij de aankomst in het dal half kreupel geweest waren, maar door het veelvuldig gebruik dezer baden hunne vlugheid en gezondheid terug hadden ontvangen.

„Na het baden kleedden wij ons in ons beste gewaad, en maakten ons gereed om de godsdienstoefening der Mormonen bij te wonen, die voor het tegenwoordige nog in een hulpgebouw gehouden wordt, daar de ontworpen tempel nog slechts even boven de grondslagen gevorderd is. Ik ging bij tijds, en vond als gewoonlijk een spreekgestoelte, voor hetwelk rijen van stoelen en banken stonden, die allengskens met de inwoners der stad, en met landlieden uit den omtrek, die in grooten getale met wagens aankwamen, gevuld werden. De vergadering was talrijk en fatsoenlijk; de vrouwen betamelijk en zelfs rijk gekleed, en grootendeels van zonneschermen voorzien. Voor dat de eigenlijk godsdienstige plegtigheid begon, bestegen vijf mannen het spreekgestoelte, die, zoo als ik vernam, de commissie uitmaakten, die gedurende de laatst verloopene week het toezigt gehad had. Hun voorzitter las het verslag van de verrigtingen der kolonie, benevens eene naamlijst van personen, die wegens de hoeveelheid en hoedanigheid van den arbeid,

door hen verrigt, bijzonderen lof verdiend hadden; waarop de lezing volgde van de zwarte lijst, waarin de tragen en wanordelijken de verdiende berisping ontvingen; en bij gebreke van de voltooiing eener aangewezen taak binnen een bepaald tijdperk, bedreigd werden met zwaardere straffen. Het lezen van deze lijsten maakte een zichtbaren indruk, en scheen mij een allezins geschikt middel, om de nijveren tot buitengewone inspanning aan te sporen, en de tragen tot arbeidzaamheid te noodzaken. Toen deze lezing afgelopen was, beklom de prediker de tribune, las een tekst uit het boek Mormon, en sprak eene rede uit, waarin allerlei onderwerpen werden behandeld. Hij wierp een blik op de onderscheidene Christelijke gezindten, en plaatste hun geloof in een ongunstig licht tegenover dat van de heiligen in het Zoutzeedal. Hij wees vervolgens den weg aan, om tot Mormoonsche heiligheid te geraken, waarin ik niets berispelijks vinden kon; en vermaande de aanwezigen, om zich niet alleen ter wille van hunne zaligheid, maar ook ter wille van hunne korenvelden zoo te gedragen, dat zij zich de gunst van het Opperwezen verwierven, hun herinnerende, hoe God in het jaar der gerechtigheid, (het laatst verloopene) zeemeeuwen gezonden had, vogels, die nooit te voren in het dal bekend waren geweest, om de sprinkhanen te verslinden, die anders wegens hun groot aantal al de bouwlanden zouden afgevreten hebben. Hij ging voort met hun te herinneren aan de barbaarsche behandeling, die zij van de Amerikanen hadden ondergaan,

maar vergat, om hen tot vergevensgezindheid op te wekken. Hij gaf te kennen, dat hij geloofde, dat de hebzucht der Amerikanen nog hunne begeerlijkheid zou opwekken naar de Mormoonsche bezittingen in het Zoutzeedal; maar dat hij hoopte, dat de gemeente tegen dien tijd sterk genoeg wezen zou, om hare regten en hare onafhankelijkheid te handhaven. Hij sprak ook over de goudmijnen van Californië, en beweerde, dat zij door Mormonen ontdekt waren; maar dat deze den schat gaarne aan de begeerlijkheid der Amerikanen overlieten, dewijl de gemeente zulk eene wereldsche verrijking niet verlangde.

„Kerkelijke en burgerlijke zaken zijn bij de Mormonen met elkander vereenigd. De oudsten der kerk zijn te gelijk burgerlijke overheden en beamtten, wetgevers, en kanseliers der schatkist. Men verwacht van elk lid der gemeente, dat hij allen rijkdom, dien hij zich boven zijne gewone behoeften verwerft, tegen een bewijs van ontvangst, bij het bestuur der gemeentekas zal komen neêrleggen. Geschrevene wetten hebben zij niet; overtredingen en misdrijven worden door de oudsten onderzocht, en naar geweten en overtuiging gevonnisd. Boeten en openbare afrossingen zijn de meest gebruikelijke straffen. Het gemeentebestuur heeft eene munt, waarin alleen gouden stukken ter waarde van 2½ en 5 dollars (10 en 20 gulden) geslagen worden. Deze stukken zijn op de eene zijde geteekend met een oog en het omschrift: „heiligheid den Heere,” op de andere zijde met twee in een ge-

vlochtene handen, en de aangifte der waarde. Naar ik vernam, bedroeg de bevolking der Zoutzeestad ongeveer 5000 menschen, terwijl er nog 7000 gevestigd waren in onderscheidene volkplantingen, die zich noord- en zuidwaarts tot aan de Weber-rivier en het Utah-meer uitstrekken.”

De bevolking van 12000 menschen, die KELLY in 1849 in Utah aantrof, was in 1852 reeds op 30,000 gestegen. Hare voortdurende welvaart kan blijken uit de omstandigheid, dat de hoofden der gemeente in dat jaar het geheele land door onderzoek lieten doen, of er onder de gemeente ook menschen waren, die verlangen zouden, om opgenomen te worden in een armenhuis, hetwelk men, in geval het noodig scheen, voornemens was te stichten; en dat er onder de geheele bevolking van 30,000 menschen slechts twee zoodanige werden aangetroffen, zoodat het gemeentebestuur deze aangelegenheid tot later kon verschuiven, en zich vergenoegen met eenige morgens grond, als armenveld, voor eene eventuele verandering in den staat van zaken, in reserve te houden.

Met het goud, dat het kerkbestuur der Mormonen in Californië heeft laten opzamelen, is een emigratiefonds opgericht, waaruit de nieuwe gemeenteleden, die in de onderscheidene deelen der wereld door de prediking der Mormoonsche zendelingen worden aangewonnen, ondersteuning kunnen erlangen, om naar Nieuw-Jerusalem te verhuizen. Over die zendingen der Mormonen en hare uitkomsten moeten nog eenige bijzonderheden worden medegedeeld.

---

## ELFDE HOOFDSTUK.

---

### *Mormoonsche zendingen. — Landverhuizing naar Deseret.*

---

Wij hebben gezien, dat de Mormonen in Utah het regt hebben, om als een zelfstandige staat in de Amerikaansche Unie te worden opgenomen, wanneer de bevolking der landstreek, die zij in bezit genomen hebben, het cijfer van 60,000 bereikt heeft. Hierin ligt voor de Mormonen eene krachtige aansporing, om zich met den meesten ijver op den zendelingsarbeid, ter aanwinning van nieuwe gemeenteleden, toe te leggen, en alle middelen in het werk te stellen, om de in de wereld verstrooide heiligen tot verhuizing naar Deseret te bewegen, en hun de reis derwaarts gemakkelijk te maken. De Mormoonsche zendingen zijn dan ook door de geheele wereld verspreid, en hun ijver en bekwaamheid is dikwijls even bewonderingswaardig als het juiste oordeel, waarmede het gemeentebestuur de geschiktste personen voor het zendelingswerk weet te kiezen. Daar zich onder de Mormoonsche gemeente menschen bevinden uit alle

landen van Europa, wordt gewoonlijk, wanneer men in het een of ander land een zendingspost vestigen wil, een persoon, uit dat land geboortig, als tolk gevoegd bij degenen, die zij derwaarts zenden. In het land hunner bestemming aangekomen, worden zij door de kerk ondersteund, totdat zij door de vrijwillige gaven hunner bekeerlingen zich zelve onderhouden kunnen. Intusschen besteden zij hunnen tijd met het aanleeren der landtaal, en met het verspreiden van tractaatjes over de Mormoonsche godsdienst. Tegelijk wordt zoo spoedig mogelijk eene vertaling van het boek Mormon vervaardigd, welk boek tot dusver reeds in het Fransch, Duitsch, Italiaansch, Deensch en Polynesisch is overgezet.

De Mormonen hebben zendingsposten in de voornaamste landen van Europa: in Engeland, Frankrijk, Italië, Zwitserland, Duitschland, Denemarken, Zweden, Noorwegen, te Gibraltar en op Malta; in Azië: in Hindostan, en sedert kort ook in Siam, China en op het eiland Ceylon; in Zuid-Amerika: in West-Indië, Guiana en Chili; en eindelijk in Australië en op de Sandwich-eilanden. Bij hunne prediking rigten zich de Mormoonsche zendelingen zoowel tot de zinnelijke neigingen als tot de geestelijke behoeften hunner toehoorders, en belooven hun zoowel tijdelijke welvaart als eeuwige zaligheid. Onvermoeid en onverdroten wandelen zij van de eene plaats naar de andere, treden de huizen binnen, of knoopen onderweg met de lieden een gesprek aan, arbeiden soms



eene poos in eene fabriek of werkplaats, en maken van elke gelegenheid gebruik, om hunne gevoelens en leerstellingen mede te deelen. Hoezeer het hun meestal aan beschaving en algemeene kundigheden ontbreekt, zijn zij toch gewoonlijk zeer geoefend in de kunst van redeneren, en ter dege bekend met den inhoud des Bijbels. Wie met hen van gevoelen is, dat alle waarheid in het Bijbelboek vervat is, heeft dikwijls moeite, om aan hunne bewijsvoering en tekst-aanhalingen weêrstand te bieden. Meestal beginnen zij hunne redenering met de vraag, of de oorspronkelijke Christelijke kerk niet zekere genadegaven heeft bezeten, welke de tegenwoordige Christenheid mist, zooals: genezing door oplegging der handen, duivelbanning, voorspelling, spreken in allerlei tongen enz., waarop zij gaan uiteenzetten, hoe de kerk van de heiligen der laatste dagen op nieuw met al deze gaven is toegerust geworden. Wanneer hiermede een grondslag gelegd, en de aandacht geboeid is, gaan zij de minst aanstootelijke leerstellingen der sekte ontwikkelen, die zij met een aantal van plaatsen, inzonderheid uit de Profeten en de Openbaring van JOHANNES bewijzen, om langzamerhand tot de meer ongewone en vreemde over te gaan. Alle bijbelsche beloften worden daarbij op de gemeente der heiligen en het Nieuw-Jerusalem toegepast, en hare gedeeltelijke vervulling aangetoond. Zijn de hoorders menschen zonder vermogen, dan wordt hun verklaard, dat allen geroepen zijn, om zich naar het Sion in het

Rotsgebergte te begeven, waar melk en honig vloeijen, en waar het beste land tegen een spotprijs te bekomen is, die bovendien niet in contant geld geleverd behoeft te worden, maar met arbeid in weinig tijds kan worden afbetaald. Bezitten zij geen vermogen genoeg, om de reis te doen, zij behoeven slechts te willen, en de kosten worden door het emigratie-fonds gedragen. Op deze wijze zijn vele honderden tot verhuizing naar Deseret bewogen geworden. De aankondiging, dat in het Heilige Land elke vrouw gehuwd is, en elke boetvaardige Magdalena door den doop van hare vroegere zonden wordt rein gewaschen, verzekert aan de Mormoonsche zendelingen den bijval der zwakkere sekse. Voor het overige wachten zij zich, om zich met menschen van meerdere kunde in een redetwist te begeven. Worden zij daartoe geroept, en wordt hun door deze de ongerijmdheid van hunne beweringen voorgehouden, dan spreken zij van geleerde drogredenaars, die den Geest Gods niet hebben, en derhalve dien Geest ook niet begrijpen kunnen.

In vele gevallen beginnen zij ook hunnen zendingsarbeid met het verrigten van een wonder. Zoo begon in het jaar 1851 de Apostel FORSDEN zijne werkzaamheden in Zweden daarmede, dat hij zijnen medgezel (natuurlijk een Mormoon, zoo als hij zelf) door handoplegging van de koorts genas. De zaak baarde opzien, en lokte een aantal nieuwsgierigen naar het huis, waar het wonder geschied was. Aan deze

verhaalde FORSDEN met eenvoudige woorden de geschiedenis van den grooten profeet en martelaar in het westen, en de teruggave der bovennatuurlijke krachten van de oorspronkelijke kerk aan de door SMITH gestichte gemeente. Sommigen geloofden hem, anderen breidden ten minste het nieuwe evangelie verder uit. Thans begon FORSDEN aan de hoeken der straten te prediken. De regering liet hem in hechtenis nemen en eene vermaning geven. Dit was juist hetgeen, dat hij gewild had, aangezien hij zoo-doende op goedkoope wijze zich den naam van martelaar verwierf. Hij herhaalde zijne openbare predikingen, en werd andermaal gevangen gezet, beboet, en ten ernstigste vermaand, om zijne ketterijen te laten varen. Hij antwoordde ootmoedig en bedaard, dat hij niets anders gepredikt had dan JEZUS CHRISTUS, den gekruisten; dat hij, daar God zelf hem zulks had bevolen, daarmede niet ophouden, maar God meer gehoorzamen zou dan de menschen. Hij verklaarde aan al de aanwezigen, dat hij zich niet zou laten afschrikken om de pligten te vervullen, die de Heer hem had opgelegd, al zou het hem ook zijn bloed en zijn leven kosten; eene phrase, die hij gemakkelijk gebruiken kon, daar tegenwoordig niemand wegens het geloof ter dood wordt gebragt; maar waarmede hij evenwel op onnadenkende menschen niet weinig indruk maakte. Nadat men hem nog eenige dagen gevangen gehouden had, werd hij vrijgelaten; en hij kon in het openbaar

met woorden en lofzangen den Heer danken, dat hij verwaardigd was geworden, om te lijden voor de waarheid. Men wist zich eindelijk niet anders van hem te ontslaan, dan door hem in een wagen te zetten, naar de Sond te brengen, en over te laten voeren naar Denemarken. Intusschen was het onkruid door hem gezaaid, en werd door degenen, die hij bekeerd had, verder gekweekt en voortgeplant.

Met ongeloofelijken ijver vervullen de Mormoonsche straatpredikers het bevel: „roep luide, en houd niet op,” in den meest letterlijken zin, zoodat velen met verzwakte longen en geknakte gezondheid na eenige jaren van inspanning huiswaarts keeren. Zij vinden dan eene schadeloosstelling voor de geledene bezwaren in de eer, die hun aangedaan wordt, wanneer de broeders hen met den vinger aanwijzen, en tot elkanderen zeggen: „ziedaar den heiligen man, die door zijne prediking in de straten van Londen, zoo en zoovele zielen voor den Heer gewonnen heeft.”

De Mormoonsche zendingen hebben niet overal gelukkige uitkomsten gehad. In Frankrijk zijn slechts twee kleine gemeenten, te Havre-de-grace, en Parijs, welke zich door de verspreiding van het in het Fransch vertaalde boek Mormon, en door de uitgave van een tijdschrift, getiteld: *l'Etoile de Deseret*, zoeken uit te breiden. In Zwitserland hebben de Mormoonsche zendelingen weinig uitgerigt; in Italië schijnen zij, blijkens de overzetting van het boek Mormon in het Italiaansch, meer hoop op welslagen te hebben. In

Duitschland hebben zich hier en daar, van tijd tot tijd, Mormoonsche zendelingen vertoond, maar hunne pogingen zijn meestal door de tusschenkomst der politie verijdeld geworden. In 1851 kwam de apostel TAYLOR te Hamburg, waar hij een tijdschrift, onder den naam van: *de Sionsbanier*, begon uit te geven, hetwelk echter reeds met het vierde nummer, uit gebrek aan deelneming, moest gestaakt worden. Een tweede zending, DANIEL CAIRN, die het volgende jaar te Hamburg kwam, werd dadelijk na zijn eerste openbare optreden ter stad uitgewezen. Hetzelfde lot is in het najaar van 1854 aan eenige Mormoonsche zendelingen te Berlijn wedervaren, die derwaarts gekomen waren met geen minder oogmerk, dan om den Koning van Pruisen een adres over te reiken, en eene poging te doen, om hem voor het Mormoonsche geloof te winnen.

De gunstigste uitkomsten heeft de Mormoonsche zending gehad op de Sandwich-eilanden, waar twaalf maanden na de eerste aankomst der zendelingen 589 menschen gedoopt waren; in Groot-Brittannië en Ierland, en in Denemarken. In het laatste land telden de Mormonen in het begin van 1853 veertien honderd gemeenteleden. Maar het eigenlijke schouwtooneel van hunne zegepralen is Groot-Brittannië. In 1837 landden ORSON HYDE en HEBER KIMBALL te Liverpool. Daar scheidten zij zich van elkander, en gingen in onderscheidene rigting, om in de steden het nieuwe evangelie te verkondigen. Te Preston werd het eerst de waarheid vernomen en aangenomen,

zoodat men aldaar na acht maanden eene gemeente van 700 leden telde. In zeer korten tijd hadden zich de heiligen verspreid in verscheidene graafschappen, in Yorkshire, Cheshire, Lancashire, Stafford, Gloucester, Worcester, Hereford. Drie jaren na de eerste aankomst der Mormoonsche zendingen te Liverpool, telde de gemeente in de drie vereenigde koningrijken reeds een aantal van 4019 leden, van welke 383 tot de geestelijkheid of priesterschap behoorden. Deze voorspoedige uitbreiding van het Mormoonsche geloof in Engeland heeft tot op den huidigen dag niet opgehouden. Ofschoon voortdurend vele der heiligen in Groot-Brittannië hun geboorteland verlaten hebben, om zich bij de hoofdgemeente in Amerika te voegen, telde toch de Mormoonsche kerk aldaar in 1853 een getal van 30,690 leden, waaronder 40 zeventigmannen, 10 hooge priesters, 2578 oudsten, 1854 priesters, 1416 leeraars en 834 diakenen, zoodat een vijfde der gemeenteleden tot de geestelijkheid behoort. Van het Mormoonsche, weekblad, dat te Liverpool gedrukt wordt, onder den titel van: *de Ster des duizendjarigen rijks*, worden 25,000 exemplaren verkocht. Het Mormonisme heeft dan ook reeds de bijzondere aandacht van de Engelsche geestelijkheid, en de onderscheidene genootschappen voor inwendige zending tot zich getrokken, en is gewigtig genoeg geschenen, om eene breedvoerige wederlegging waardig gekeurd te worden, blijkens een in het begin van dit jaar te Londen verschenen



werk, getiteld: *het Mormonisme, getoetst aan de rede en de H. Schrift*, en opgedragen aan het Londensche genootschap voor inwendige zending.

De uitnoodiging om naar Amerika te komen is door een groot aantal Mormonen in Europa aangenomen en opgevolgd, niettegenstaande de groote moeilijkheden, die daaraan verbonden zijn. Geene stad in de wereld, uitgezonderd misschien de hoofdstad van Thibet is moeilijker te bereiken dan het Nieuw-Jerusalem der Mormonen in het Rotsgebergte. Na eene vervelende zeereis met de pakketboot van Liverpool naar Nieuw-Orleans, moeten de landverhuizers met de Mississippi-stoomboot van daar naar St. Louis reizen, wat een afstand is van 1300 mijlen. Eene verdere reis van 800 mijlen brengt hen naar de Mormoonsche kolonie bij Council-Bluffs, ter plaatse waar de Missouri en de Nebraska zich vereenigen. Van hier hebben zij eene reis van drie maanden met wagens door de woestijn te maken, alvorens zij het oord hunner bestemming bereiken. De lange treinen van wagens, soms negentig of honderd achter elkander, waarmeê de Mormoonsche landverhuizers de woestijn doortrekken, leveren een schilderachtig gezicht op. De reiswagen is het huis en het al van den landverhuizer, en tot alle mogelijke doeleinden ingerigt. Hij dient tot tent, tot keuken, tot spreekvertrek en tot slaapkamer, ja soms ook tot vaartuig om den reiziger met zijne bagaadje over eene niet door-

waadbare rivier te voeren. Sommige wagens worden door zes of acht ossen getrokken.

Intusschen heeft het hoofdbestuur der kerk het mogelijke gedaan, om de landverhuizing naar Deseret gemakkelijk te maken. Te Liverpool bestaat sedert lang een Mormoonsch landverhuizers-bureau, hetwelk door een hunner oudsten bestuurd wordt. Het emigratie-fonds, dat voor twee jaren 34,000 dollars rijk was, verstrekt aan minvermogenden de noodige gelden in voorschot. Van St. Louis tot de Zoutzeestad hebben de Mormonen door de woestijn een weg gebaad, en over de voornaamste rivieren bruggen geslagen. Behalve dat bevinden zich hier en daar aan den weg standplaatsen, ten deele, zoo als Kaneshville bij Council-Bluffs, overblijfselen van de vroegere legerkampen der Mormonen, waar de voornaamste benoedigdheden voorhanden, en een aantal gevolmagtigden der gemeente gevestigd zijn, om de reizigers naar Nieuw-Jerusalem te ondersteunen en voort te helpen. Men berekent, dat van 1837—1851 ongeveer 17,000 Mormonen van Engeland naar Amerika verhuisd zijn. In 1853 gingen er 2609 Mormonen van Liverpool naar Amerika onder zeil, waarvan 297 Denen, de overige Britten. Slechts 400 van deze deden de reis op kosten van het emigratie-fonds. Tegenwoordig en voor de naastvolgende jaren kan men het gemiddelde getal Mormonen, die uit Europa naar Deseret verhuizen, op 3000 jaarlijks rekenen. Wan-

neer men hierbij in aanmerking neemt den aanwas der bevolking van Utah door de geboorten, dan kan zij omstreeks het jaar 1860 op 60,000 geklommen zijn, het vereischte getal, om als staat in de Amerikaanse Unie te worden opgenomen.

De meest merkwaardige bijzonderheden omtrent de Mormoonsche landverhuizers zijn vervat in een berigt van den hoofdagent bij de pakketvaart van Liverpool op Nieuw-Orleans, dat wij hier in zijn geheel laten volgen.

„De Mormoonsche landverhuizers zijn lang niet allen eenvoudige daglooners en landbouwers, maar bestaan wel voor twee derde gedeelten uit handwerkers en ambachtslieden van allerlei aard. Zij zijn over het geheel verstandige en ordelijke menschen, ja, sommigen hunner zijn hoogst fatsoenlijk en achtingswaardig. Men vindt onder hen pachters, mijnwerkers, werktuigmakers, schrijnwerkers, wevers, schoenmakers, kleedermakers, smeden, horologiemakers, metselaars, slaggers, bakkers, schilders, glazenmakers; pottenbakkers, scheepstimmerlieden, mandenmakers, touwslagers, papiermakers, nagelsmeden, zadelmakers en gewermakers. Gewoonlijk voeren deze landverhuizers alles met zich, wat zij noodig hebben, om in het Zoutzeedal hun ambacht voort te zetten, en het is niets ongewoons hen, voor de afvaart, op het schip bezig te zien met de uitoefening van hun handwerk. De bagaadje, die de Mormonen met zich voeren, is somtijds aanmerkelijk. Vele familien hebben vier,

vijf of zes kisten bij zich, met ijzeren hoepels omslagen, en met het opschrift: „niet noodig op den overtogt,” die onder in het ruim geborgen worden, en werktuigen van landbouw of bedrijf bevatten. De levensvoorraad wordt hun verschaft door den agent, dien zij hier hebben, en is van de beste hoedanigheid en meer dan voldoende in hoeveelheid: want behalve de hoeveelheid, die volgens de wet voor ieder passagier aan boord aanwezig zijn moet, voegt de Mormoonsche agent daar nog twintig pond per hoofd bij, benevens eene hoeveelheid boter en kaas. Alles is goed, en inzonderheid het brood, dat dikwijls veel beter is dan hetgeen voor het schip geleverd wordt. Het overschot der levensmiddelen wordt, bij de aankomst te Nieuw-Orleans, door de opperhoofden der Mormonen onder de familiën naar evenredigheid van hunne sterkte verdeeld. Wat de plaatsen betreft, waar zij van daan komen, de meesten zijn uit de fabrieksteden: Birmingham, Sheffield, enz. Velen komen ook uit Schotland en Wallis. Wanneer de Schotten en de inwoners van Wallis tot de landverhuizing overgaan, is het gewoonlijk in groote partijen. De Mormonen zijn er gewoonlijk zeer tegen, om met een schip te gaan, waarop zich nog andere passagiers bevinden; en wanneer zulks het geval is, dan bepalen zij altoos, dat er in het tusschendecks een beschot zal gemaakt worden, waardoor zij van de andere passagiers afgezonderd zijn.

„De maatregelen, die de Mormonen nemen, om

orde en reinheid aan boord te bewaren, zijn bewonderingswaardig, en verdienen navolging. Hun eerste werk, nadat zij hier zijn aangekomen, is eene algemeene vergadering te houden, waarin zij een president van het gezelschap en zes commissarissen benoemen. De president heeft het volledige oppertoezicht over alles, wat de passagiers betreft; hij wijst ieder zijne kooi aan; beslecht geschillen; neemt kennis van alle behoeften, klagten, vragen, die door of nopens de passagiers gedaan worden; geeft aan ieder raad aangaande den goedkoopsten weg, om zich het benoodigde te verschaffen; en daar hij in regtstreeksche en bestendige communicatie is met onze scheepsreederen, zijn de Mormonen, door zijne tusschenkomst, beveiligd voor de listen en lagen van die soort van menschen, welke aan onze havens en kaden in groot getal gevonden worden, wier beroep het is buit te maken op den onkundigen en onbedachtzamen vreemdeling. De commissarissen zijn verplicht om te helpen bij het aan boord brengen der bagaasje, en het regelen der plaatsen aan boord. Ook houden zij, zoo lang het schip in het dok ligt, nacht en dag bij beurten de wacht aan den trap, om het indringen van vreemden te verhoeden. Hoe streng die wacht is, kan daaruit blijken, dat op elk schip met landverhuizers ingesmokkelde personen of blinde passagiers worden gevonden, die zich tot na de afreis aan boord verborgen hebben weten te houden, maar dat zulks op een schip met Mormonen nooit het geval is.

Wie bekend is met de slordige en morsige manier van leven aan boord, die bij de meeste landverhuizers plaats vindt, zal de maatregelen en inrigtingen der Mormonen ter bewaring van orde en welvoegelijkheid hoogst prijzenswaardig vinden. Elke slaapkajuit is van een gordijn voorzien, zoodat de inhebber zich ongezien kleeden en ontkleeden kan. Bij de regeling der plaatsen worden aan de personen, die tot dezelfde familie behooren, aan elkander grenzende kooijen aangewezen; en wanneer de passagiers uit onderscheidene landen zijn, b. v. uit Engeland en Schotland, dan krijgen de Schotten hunne kooijen aan den eenen kant van het schip, en de Engelschen aan den anderen. De werkzaamheden van den president en de commissarissen houden niet op, wanneer het schip de haven verlaten heeft, maar duren de geheele reis over. De president heeft voortdurend het oppertoezicht over het gedrag der passagiers, over de uitdeeling van levensmiddelen, water, enz. De commissarissen vormen eene soort van policie. Drie van hen zijn aan den eenen kant, de overige drie aan den anderen kant van het tusschendecks geplaatst, en moeten zorgen, dat ieder des avonds ter behoorlijker tijd ter ruste, en des morgens weder op is, dat voorts de bedden gemaakt worden, en het vuil aangeveegd, in emmers verzameld, en over brood geworpen wordt, welk alles voor zeven ure in den morgen afgedaan moet zijn. Hoogst merkwaardig is de onvoorwaardelijke gehoorzaamheid, die door de passa-



giers aan den president en de commissarissen betoond wordt; hunne woorden gelden als wet, en worden als zoodanig geëerbiedigd en gehoorzaamd. In hun onderling verkeer noemen zij elkanderen „broeder en zuster.” Betreffende hunne zorg voor dingen, die hun worden toevertrouwd, heeft een kapitein, die een gezelschap Mormonen naar Amerika had overgebracht, mij verhaald, dat hij aan hunne commissie eene hoeveelheid water voor drie dagen had gegeven, en aan het einde van den derden dag bevond, dat zij nog voor één dag over hadden; terwijl diezelfde hoeveelheid, wanneer hij ze door een zijner scheepslieden had laten verdeelen, zeker niet voor drie dagen zou hebben toegereikt. Inderdaad, zoover ik met de landverhuizing, die tegenwoordig van Liverpool uit plaats vindt, bekend ben, kan ik met waarheid verklaren, dat het niet alleen de welvaart en gezondheid bevorderen, maar de levens redden zou van velen, die nu aan boord der schepen sterven, wanneer de regelen van orde en reinheid, die de Mormonen in acht nemen, algemeen onder de landverhuizers konden worden ingevoerd.”

In het gezangboek der Mormonen bevindt zich een landverhuizerslied, dat somwijlen, voor de afvaart van Liverpool, aan boord gezongen wordt, en van den volgende inhoud is:

„Ja, mijn geboorteland! ik heb u lief, en al uwe natuurtooneelen zijn mij dierbaar. Vrienden, bloedverwanten, vaderland, kan ik u allen vaarwel zeggen?

Kan ik u verlaten, om in een verafgelegen land te gaan wonen?

„Huis en haardstede, waar ik genoegens heb gesmaakt, die geen vreemdeling kan beseffen; gelukkige haardstede, die ik liefheb, kan ik — kan ik u vaarwel zeggen? Kan ik u verlaten, om in een verafgelegen land te gaan wonen?

„Herinnering van gesmaakte vreugde wekt de teederste aandoeningen bij mij op; kan ik innige treurigheid verbannen, nu ik mijn geboortegrond vaarwel zeg? Kan ik u verlaten, om in een verafgelegen land te gaan wonen? —

„Ja, met vreugde verwijder ik mij van u, van de natuurtooneelen, die mij dierbaar zijn; voert mij weg, ver weg, o golven! Liefelijk geboorteland, vaarwel! Gaarne verlaat ik u, om in een verafgelegen land te gaan wonen.

„Ja, ik wil worstelen met moeite en gevaren, in woestijnen en op bergen, om te vernemen, om te verkondigen, hoe Hij gestorven is, de gezegende Verlosser, om de wereld te redden van het verderf. Gaarne vertrek ik, om in een verafgelegen land te wonen.

„Voer mij weg, gij rustelooze Oceaan! en, gij winden, doet mijne zeilen zwellen. Klopt ook mijn hart van warme aandoening, terwijl ik heenga, om ver van hier te wonen, toch bied ik u blijmoedig den laatsten groet, o mijn vaderland! vaarwel, vaarwel!”

Wanneer men in gedachten aan dit lied rijm en

dichtmaat leent, waardoor het refrein aan het eind van ieder vers met meer scherpte te voorschijn treedt, en het zich dan voorstelt, gezongen op eene eenvoudige melodie, die gedurende de drie eerste coupletten in weemoedige toonen zich voortbeweegt, maar met het vierde tot eene meer levendige toonsoort overgaat, om met de uitdrukking van getemperde en ernstige vreugde te eindigen; gezongen, zeg ik, door de vereenigde stemmen van een paar honderd menschen, op het dek van een schip, dat langzaam de haven verlaat, om degenen, die het met zich voert, voor altoos van hun geboorteland te verwijderen; dan zal men toestemmen, dat dit lied eenigen indruk kan te weeg brengen, dat het geschikt kan zijn, om de gemoederen der reizigers tot kalme blijmoedigheid te stemmen, en hen met eenigen moed te bezielen tot het dragen der bezwaren, die zij op den overtocht hebben te wachten.

---

## TWAALFDE HOOFDSTUK.

---

*Veelwijverij en zeden der Mormonen. — Hunne verwachtingen en vooruitzigten. — Besluit.*

---

Een karakteristieke trek in de geschiedenis van het kerkgenootschap der Mormonen is de veelwijverij, die onder hen is ingevoerd. Wij hebben gezien, hoe zij, na in het jaar 1843, te Nauvoo, onder de hoofden der gemeente ingevoerd, en aanvankelijk verborgen gehouden te zijn, tegenwoordig openlijk wordt erkend, en in zwang gaat. Echter zijn het, gelijk men begrijpen kan, slechts de meer aanzienlijken en vermogenden der gemeente, die een groot aantal vrouwen kunnen nemen, en zal de groote meerderheid zich wel met ééne moeten vergenoegen.

De veelwijverij is natuurlijk het punt, waarop de Mormonen het hevigst zijn aangevallen. Echter weten zij zich op hunne wijs tegen die aanvallen te verdedigen, en het is voor de kennis van het Mormonisme niet onbelangrijk te vernemen, hoe een van zijne voornaamste woordvoerders, ORSON PRATT, deze openbare verkeerdheid niet alleen verontschul-

dig, maar als eene hoogst uitnemende zaak aanprijst. De genoemde ORSON PRATT is een jongere broeder van PARLEY PRATT, dien wij boven als een der eerste leden van de Mormoonsche gemeente, en medehelper van SMITH hebben leeren kennen. Hij behoort tot het collegie der Apostelen, en draagt in die hoedanigheid den bijnaam van: *peillood der wijsbegeerte*. Gelijk BRIGHAM-YOUNG in bestuur en regering, zoo staat ORSON PRATT op het gebied der wetenschap en bespiegeling aan het hoofd van het Mormoonsche kerkgenootschap. Hij is een man, die zich door eigen studie zekere mate van geleerdheid heeft verworven. Meest alle vakken der wetenschap heeft hij als dilettant beoefend, en zich op die wijze eene veelzijdige, dat is eene hoogst oppervlakkige en gebrekkige kennis van allerlei dingen eigen gemaakt. De nieuwere Duitsche wijsbegeerte heeft hij uit de schriften van EMERSON, door wien zij in Amerika populair gemaakt is, leeren kennen, en door hare beoefening zich zekere vaardigheid in de kunst van redeneren verschaft. Hij is het, die de verspreide leerstellingen van het Mormonisme tot zeker geheel heeft weten te brengen, en er door zijne mystiek-pantheïstische bespiegelingen over geest en stof eenige redematigheid aan zoekt te geven. Overigens heeft hij zeker voor zich zelve gewigtige redenen van getrouwheid aan de zaak, die hij verdedigt, daar hij den aangenaamsten post bekleedt, dien zijne kerk aan een man als hij kon geven. Hij is namelijk resident-agent

van het Mormoonsche kerkgenootschap te Washington, en redacteur van het hoofdorgaan der gemeente, dat onder den naam van: „*de Ziener*” aldaar in het licht verschijnt. Luidens zijne instructie is het zijn pligt, om boeken en tijdschriften te schrijven, en uit te geven, waarin de beginselen en leerstellingen der kerk worden toegelicht, en hij geniet daarvoor het voorregt, om, zoo ver zijn arbeidsveld zich uitstrekt, de tienden der heiligen te mogen ontvangen en inzamelen.

De dusgenoemde openbaring nopens de veelwijverij, die SMITH in 1843 had ontvangen, verscheen tien jaren later in druk, in het genoemde tijdschrift „*de Ziener*,” en werd begeleid door eene uitvoerige verhandeling van ORSON PRATT, waarin hij de regtmaticheid en heilzaamheid der veelwijverij zoekt aan te toonen. Hij begint zijne verdediging met op te merken, dat vier vijfde deelen van de bevolking des aardbodems de veelwijverij huldigen. Hij beweert voorts, dat het gouvernement der Vereenigde Staten geen regt heeft, om de veelwijverij in Deseret te verbieden, aangezien hare instelling en in achtneming, op goddelijk bevel rustende, voor de Mormonen eene gewetenszaak is. Hij toont aan, dat de veelwijverij in den Bijbel nergens verboden, maar veeleer gebilijkt, en als goddelijke instelling voorgesteld wordt, waarbij hij op het voorbeeld wijst van ABRAHAM, JACOB, DAVID en SALOMO.

Na zich aldus met het gezag van Bijbel, openbaring en meerderderheid van stemmen verschanst te



hebben, gaat hij tot eene redematige en bespiegelen-  
 lende beschouwing en verdediging der genoemde zaak  
 over, waarbij hij van het oogmerk des huwelijks  
 uitgaat. Het oogmerk en einddoel, zegt hij, van de  
 schepping der menschen in tweederlei geslacht,  
 was de vervulling des heelals met een zoo groot  
 mogelijk getal van redelijk-zedelijke wezens, gescha-  
 pen naar het beeld Gods, en geschikt, om in gesta-  
 digen aanwas van kennis en gelukzaligheid den trap  
 der volmaaktheid te bereiken, waarop zij Gode gelijk,  
 en met Hem één worden in magt en heerlijkheid.  
 Op deze wijze wordt het rijksgebied des Allerhoog-  
 sten uitgebreid; er worden gedurig nieuwe werelden  
 geschapen, bevolkt met wezens van Zijne gestalte en  
 natuur; en de vreugd en zaligheid in den boezem  
 des Scheppers wordt tot volkomenheid gebragt. Is  
 dit nu het hooge doel van de schepping van wezens  
 in tweederlei geslacht, dan kan men van te voren  
 wel besluiten, dat God eene zoo gewigtige zaak als  
 de vereeniging van man en vrouw door eene wet zal  
 hebben geregeld. Dit is ook inderdaad het geval.  
 Alle willekeurig verkeer der beide geslachten is ver-  
 boden, en de echt is ingesteld, als de eenig regtmatige  
 wijze van vermeerdering des menschdoms. Vandaar  
 de menigvuldige verboden en waarschuwingen, welke  
 zoowel in den Bijbel als in het boek Mormon tegen  
 echtbreuk en losbandigheid vervat zijn, waarschuwin-  
 gen en verboden, welke in de openbaringen, aan  
 JOSEF SMITH gegeven, herhaaldelijk zijn ingescherpt.

Waaruit dus blijkt, dat de heiligen der laatste dagen, als zooveel beter onderrigt, nog meer verpligting hebben dan andere menschen, om zich van alle begeerlijkheid en ongeoorloofde bevrediging der zinnelijke lust te onthouden. Dat zij aan die verpligting voldoen, wordt bewezen door een blik op hun maatschappelijk leven aan de plaats, waar thans de kerk is gevestigd. Men vindt aldaar geene onechte kinderen, geene huizen van kwade faam, geene regts-gedingen over verleiding of echtbreuk.

Maar, vraagt ORSON PRATT verder, hoe is dan nu hiermede de veelwijverij te rijmen, die in Deseret gebruikelijk is? Is het geene zonde om meer vrouwen te hebben dan ééne? In geval het zonde is, heeft de Bijbel geen woord daaromtrent gezegd. Maar is het niet strijdig met de Christelijke godsdienst? In geval het zulks is, heeft de Christelijke godsdienst niets daaromtrent geopenbaard. Maar zou het niet inderdaad tegen Gods wil zijn, wanneer een man in de tegenwoordige tijden meer dan ééne vrouw nam? Dat zou het gewis, tenzij dan, dat God hem zulks door middel eener openbaring veroorloofd had. Veroorlooft dan het boek Mormon de veelwijverij? Neen, want aan de Nephiten wordt zelfs uitdrukkelijk verboden, om meer dan ééne vrouw te hebben, hetwelk onder hunne voorouders het gebruik was. Ook heeft God gedurende de eerste jaren aan de kerk der heiligen geen verlof gegeven tot veelwijverij, maar haar bevolen zich te houden aan hetgeen in het boek Mor-

mon verordend was. Eerst dertien jaren na de stichting der kerk heeft God aan JOSEF SMITH eene bijzondere openbaring aangaande deze zaak gegeven; en het is dan ook alleen krachtens eene zoodanige openbaring, dat een lid der gemeente gerechtigd kan worden, om nevens de vrouw, die hij reeds heeft, nog eene andere te trouwen. Zoodanige openbaringen te ontvangen is het voorregt van den president der kerk, en van hem moet derhalve het verlof, om een tweede huwelijk te sluiten, uitgaan.

Na deze redenering, die eindelijk toch weder op het gezag der Mormoonsche openbaringen nederkomt, gaat de kloekmoedige verdediger der veelwijverij de heilzame gevolgen schilderen, welke voor tijd en eeuwigheid uit deze instelling voortvloeijen. De Mormonen houden het er namelijk voor: eensdeels, dat de vrouwen niet anders dan door huwelijk met een heilige het hemelrijk beërven kunnen; en anderdeels, dat de echtelijke betrekking ook na de opstanding zal blijven bestaan, en dat de mate van heerlijkheid, die ieder man in de toekomstige wereld bezitten zal, geëvenredigd zal wezen aan de talrijkheid van zijn gezin en zijne nakomelingschap. Ten aanzien van de tijdelijk heilzame gevolgen der veelwijverij wijst PRATT op de schromelijke losbandigheid en zedeloosheid, die in de groote steden van Amerika en Europa algemeen gevonden wordt, en hangt daarentegen een bekoorlijk tafereel op van het leven in Deseret, de volstreckte afwezigheid van minnenijd, ontucht, echt-

breuk enz., wat ongetwijfeld van groote kracht zou zijn, wanneer men slechts de zekerheid had, dat de kleuren, waarmede hij den staat van zaken in Deseret afschildert, niet tot het rijk der verbeelding, maar der werkelijkheid behooren.

De redenering van PRATT is hiermede nog niet ten einde. Na eene (overtollige) bewijsvoering, dat de veelwijverij onder de Oud-Testamentische bedeeeling bij het Joodsche volk in zwang was, zoekt hij ook te bewijzen, dat zij in de eerste Christelijke kerk gebruikelijk is geweest. Hij beroept zich deswege op de plaats 1 Tim. III: 2, waar gezegd wordt, dat een bisschop éénes wijfs man zijn moet, waaruit hij de gevolgtrekking maakt, dat het aan de leeken en overige kerkbeambten geoorloofd was, om meer dan ééne vrouw te hebben. Aan de bisschoppen werd de veelwijverij verboden, omdat voor hen de omstandigheden daartoe minder geschikt waren, en een voorstander der gemeente ontslagen moest zijn van de zorg voor een al te talrijk gezin.

Ten slotte werpt PRATT de vraag op, waarom dan de veelwijverij in de Christelijke kerk niet bijbehouden is geworden, waardoor hij gelegenheid krijgt om al zijne welsprekendheid ten toon te spreiden in het uitwiden over de listen des duivels, die allengskens aan de Christelijke kerk al hare voorregten heeft weten te ontrooven. Daar is, zegt hij, nauwelijks een enkel kenmerk des oorspronkelijken Christendoms, dat het bederf der tijden verduurd, en

tot op den huidigen dag bewaard is gebleven. Waar zijn tegenwoordig de Apostelen der oorspronkelijke kerk, welke spraken, vervuld van den H. Geest? Waar is het aantal profeten, waarop de oorspronkelijke kerk kon bogen? Waar zijn de gezigten, openbaringen, voorspellingen en verschijningen, waar de genezingen, wonderen en krachten, door welke zich eenmaal de Christelijke kerk heeft verheerlijkt? Ja, waar is de kerk zelve van CHRISTUS gebleven? Reeds sedert eeuwen is zij nergens meer op aarde te vinden geweest. Wanneer de allergewigtigste ambten, genade-gaven en zegeningen des Evangelies zijn verdwenen, is het niet te verwonderen, dat ook de gebruiken en zeden der eerste Christenen verloren zijn gegaan.

Op deze wijze gaat PRATT voort de diepte des bederfs van de tegenwoordige Christenheid met het peillood zijner wijsbegeerte te meten, en met wel-sprekende verontwaardiging zich te beklagen, dat de heilige en goddelijke wet der veelwijverij door menschelijke maatregelen en inzettingen is omvergeworpen. Uit vrees van den lezer te vervelen, zullen wij hem daarbij niet verder volgen, maar ons met deze proef van Mormoonsche redekunst en sophistiek vergenoegen.

Wat overigens de zeden der Mormonen betreft, de getuigenissen daaromtrent van reizigers en vreemdelingen, die met hen in aanraking gekomen zijn, en zich ten deele een geruimen tijd in hun midden hebben opgehouden, luiden zonder uitzondering gunstig. Allen prijzen hunne ordelijkheid en vlijt, hunne gast-

vrijheid, voorkomendheid en opgeruimde gemoedsgesteldheid. Voor het overige leveren hunne eigene lotgevallen genoegzame bewijzen van hun geduld en moed onder ontbering en lijden, en van hunne volhardende nijverheid en arbeidzaamheid, waardoor zij zich telkens op nieuw van de uiterste behoefte tot een staat van betrekkelijke welvaart en voorspoed hebben weten te verheffen. Wat de beschuldigingen aangaat van diefstal en rooverij, door de bevolking van Missouri en Illinois tegen de Mormonen ingebracht, de bron, waaruit die beschuldigingen zijn voortgekomen, is veel te onzuiver, dan dat zij veel geloof zouden verdienen; en wanneer er ook al onder de Mormonen sommigen zijn geweest, die nu en dan, ter wedervergelding, dergelijke misdrijven hebben gepleegd, zou het toch onbillijk zijn deswege op de geheele gemeente eene blaam te werpen. Wanneer wij nu echter, volgens de beste getuigenissen, de Mormonen over het geheel voor een sober, arbeidzaam en ordelievend volk moeten houden, dan is het zooveel te meer vreemd, hoe eene verkeerdheid, als de veelwijverij, onder hen heeft kunnen binnensluipen; en wij mogen het er misschien voor houden, dat zij, van sommige leiders der gemeente uitgegaan, zich voornamelijk tot hen bepaalt, door de menigte des volks meer geduld, dan goedgekeurd wordt, en misschien eerlang tegengesproken en uit den weg geruimd worden zal.

Overigens kan ook door het bestuur der kerk zelf,



op grond van eene nieuwe openbaring, de veelwijverij worden afgeschaft; gelijk over het algemeen al hunne inrigtingen en gebruiken aan gedurige wijziging en verandering onderhevig zijn. Slechts eene zaak staat bij hen vast, en moet het blijven zoolang hunne gemeente zelve bestaat, omdat zij de eigenlijke grond is, waarop die gemeente rust, namelijk: de verwachtingen, die zij koesteren omtrent de toekomstige gebeurtenissen, en de overtuiging, dat zij geroepen zijn, om den toekomstigen staat van zaken en het duizendjarige rijk voor te bereiden en te verwezenlijken. Wij hebben boven met weinige algemeene trekken aangeduid, hoedanig zij zich de toekomst voorstellen; wij deelen hier meer in het bijzonder mede, welke verwachtingen zij hebben omtrent zich zelve, en hun invloed op het overige menschedom; omtrent hunne eigene toekomst, en die der geheele wereld.

De Mormonen houden zich zelve voor de kern van het volk der heiligen, waarover de Heer regeren zal, wanneer Hij het duizendjarige rijk zal hebben opgericht; zij houden zich overtuigd, dat hun de taak is opgedragen, om het menschedom te bekeeren en de wereld te hervormen, en dat die taak eerlang op groote schaal door hen zal worden ten uitvoer gebracht. Zij houden zorgvuldig aantekening van de misdrijven, buitengewone natuurverschijnselen, oproeren, oorlogen en omwentelingen, die er plaats grijpen, en die door hen als „de barensweeën van

den Messias" beschouwd worden. Op die wijze hebben zij den loop der cholera, de omwentelingen van 1848, den strijd der onderscheidene kerken en sekten naauwkeurig nagegaan, en in hunne archieven opgeteekend. Hunne zendelingen zoeken in groote steden de verborgenste schuilhoeken des misdrijs op, om eene zooveel mogelijk naauwkeurige statistiek der misdaden te kunnen opmaken. Inzonderheid zijn het de verkeerdheden en zonden der geestelijkheid en der regerende magten, welke zij op alle wijze zoeken op te sporen, en waarvan zij met de meeste zorgvuldigheid boek houden. Zij houden het er voor, dat de boeken, waarin zij de resultaten van hun onderzoek opgeteekend hebben, op den dag des oordeels gevoegd zullen worden bij diegenen, waarin de engelen de daden der menschen hebben beschreven.

Wanneer nu de tijd vervuld, en het nieuwe Evangelie der Mormonen aan alle volkeren verkondigd is, dan zullen er een aantal teekenen en schrikbarende wonderen plaats vinden. In de eerste plaats zullen alsdan onder de Mormonen de „vier getuigen der waarheid" verschijnen, die den dood niet hebben gemaakt, namelijk: JOHANNES, de Evangelist, en drie Nephitische heiligen, van welke het boek Mormon gewag maakt. Deze vier getuigen wandelen tegenwoordig onbekend, in de gedaante van menschen van middelbaren leeftijd over den aardbodem; nemen de spraak en kleedij aan van de landen, waarin zij zich telkens bevinden, en zijn reeds eenige malen aan

enkelen van de heiligen verschenen. Wanneer de tijden vervuld zijn, zullen deze vier getuigen uit hunne verborgenheid te voorschijn treden, en in het openbaar aan de gemeente der heiligen verkondigen, wat zij te doen heeft. Verder zullen de verlorene tien stammen Israëls, op hunnen togt naar Palestina, de heiligen in Amerika komen bezoeken. Die lang vermiste stammen wonen namelijk, zooals de Mormonen beweren, op een tot dusver nog niet ontdekt eiland in de nabijheid van de Noordpool. Hunne verschijning zal het teeken zijn van de plotselinge en algemeene bekeering der Lamaniten, of oorspronkelijke bewoners van Amerika, die een overblijfsel zijn van de nakomelingschap van JOSEF. De verachte zonen des wouds, de wilde Indianen-stammen, die tot dusver in behoefte en ellende de woestenijen doorzweerven, zullen dan uit hun rampzaligen toestand opgerigt, zij zullen gewijd, gewasschen, gezalfd en in witte linnen kleederen, het gewaad der priesterschap naar de ordening van den Zoon Gods, gekleed worden. De Geest des Heeren zal over hen worden uitgegoten, gelijk de daauwdruppelen over den Hermon, en gelijk de frissche regenstroomen over de bloemen van het Paradijs, en zij zullen weder ingevoerd worden in het erfdeel, dat hun toebehoort.

Thans zullen de oorlogen des Heeren een aanvang nemen. Een deel der heidenen zal zich bekeeren, een deel in het ongeloof volharden. Beide deelen zullen zich toerusten tot den krijg, het eene onder

de banier van den Paus van Rome, het andere onder de banier aller natiën, die boven de Zoutzeestad is opgerigt. Het leger der heiligen, aangevoerd door hunnen „Ziener,” die het door JOSEF SMITH op den heuvel Cumora gevondene borstharnas draagt, en het zwaard van LABAN zwaait, zal de ongeloovigen verslaan in een grooten veldslag, die in de H. Schrift de slag van GOG en MAGOG genoemd wordt. De Heer zal zelf Zijn volk ondersteunen, doordien Hij de tegenstanders met vuurregens, pest en hongersnood bezoekt. Zij zullen geheel en al worden uitgeroeid, en hunne landen en verdere bezittingen aan de overwinnaars ten deel vallen, die intusschen in Jackson-County, in Missouri, het ware en laatste Sion gesticht hebben. Dit Sion, waarvan de profeet JOSEF dadelijk in den aanvang gesproken en geprofeteerd heeft, zal de hoofdstad van het westelijke vaste land wezen. Met zijnen tempel en zijne priesterschap zal het zijn als eene opgerigte banier, waaronder alle bewoners van Noord- en Zuid-Amerika zich zullen scharen, om zich tot één enkel volk te vereenigen, en waaronder aan alle godsdienstige en staatkundige verdeeldheden een einde zal worden gemaakt.

Terwijl op deze wijze het duizendjarige rijk van CHRISTUS in het westen wordt voorbereid, zal het oostelijke vaste land van geene mindere omwentelingen en hervormingen getuige zijn. De tien stammen Israëls keeren met de verstrooide nakomelingen van Juda naar Jerusalem terug, en herbouwen aldaar

den tempel. Alsdan zal de geheele oude wereld, in zoover zij niet geloovig geworden is, tegen hen opstaan, met eene legermagt tegen hen oprukken, en de heilige stad belegeren. Maar de Heer zal den geest der genade en des gebeds over de bewoners van Jerusalem uitstorten, en CHRISTUS, dien hunne vaders gekruist hebben, zal zich aan hun hoofd stellen. Door Hem aangevoerd, zullen zij in een grooten veldslag bij den Olijfberg alle heidenen ten onder brengen. Op deze zegepraal der Joden volgt een algemeene omkeer der dingen in Europa en de overige oostelijke werelddeelen: CHRISTUS wordt de Koning der kinderen van Israël; Jerusalem de hoofdstad van Zijn rijksg gebied en het middelpunt der oude wereld. Alle mogendheden moeten zich aan den Messias, als Opperleenheer, onderwerpen. Weigeren zij zulks, dan worden hunne troonen omvergeworpen, en de heerschappij hun ontnomen.

In overeenstemming met deze vereeniging van de onderscheidene volkeren der aarde, zal er ook eene zamenvoeging van de tot dusver gescheidene werelddeelen plaats hebben. De zee zal zich terugtrekken, en al het vaste land en de eilanden zullen één enkel land worden, zoodat van het oostelijke Jerusalem in Palestina naar het westelijke in Missouri, die „verhevene bane zal kunnen worden aangelegd, welke de heilige weg zal genaamd worden, die geen onreine zal betreden, en waar geen leeuw en geen verscheurend gedierte op komen zal, maar waarop de

verlosten wandelen zullen.” (Jes. XXXV: 8, 9.) Voorts zullen onder aardschuddingen tallooze heiligen van den ouden tijd opstaan uit hunne graven, om deel te nemen aan de gelukzaligheid van het duizendjarige rijk.

Zoodanig zijn de verwachtingen, die de Mormonen koesteren omtrent de rol, welke zij in de toekomst spelen zullen. Wanneer men echter van het rijk der verbeelding den blik naar de werkelijkheid terugwendt, wanneer men vraagt, welke de meest waarschijnlijke vooruitzichten van het kerkgenootschap der Mormonen zijn, dan komt men tot andere resultaten. Indien het waar is, dat in het verleden het heden, in het nu, wat worden zal, ligt opgesloten, dan zal men uit de geschiedenis der Mormonen hun toekomstig lot met eenige waarschijnlijkheid kunnen opmaken. Er zijn hoofdzakelijk twee dingen, die ons bij een blik op de geschiedenis der Mormoonsche sekte dadelijk in het oog vallen. Het eerste is: dat hunne godsdienst, denkwijze en zeden te zeer in strijd zijn met die der overige bevolking van Amerika, dan dat de Mormonen in haar midden ongehinderd zouden kunnen voortbestaan. Van Ohio naar Missouri, van Missouri naar Illinois verdreven, heeft hunne gemeente nergens naast de overige bevolking vasten voet kunnen vatten. Het andere is: dat er in den eigen boezem der gemeente kiemen van verdeeldheid aanwezig zijn, welke tot dusver alleen door de omstandigheden verhinderd werden zich ten volle te



ontwikkelen. Bij de komst van SMITH in Missouri, en evenzoo later te Nauvoo, kort voor zijne vermoording, bestond er reeds verdeeldheid in de gemeente, die hoofdzakelijk door den daarop volgenden nood en druk werd geheeld. Deze zelfde dingen, bestrijding van buiten, en inwendige verdeeldheid, blijven ook voor het vervolg een paar gevaarlijke klippen, waarop hunne onderneming dreigt schipbreuk te lijden.

Wat het eerste betreft, de bestrijding van buiten, daarvoor schijnen zij, wel is waar, thans voor eene geruime poos beveiligd te zijn. Hunne aanspraak op oppergezag en alleenheerschappij heeft de verbittering, hun bloei en voorspoed de begeerlijkheid opgewekt van de bevolking, in wier midden zij vroeger gewoond hebben; voor beide zijn zij beveiligd aan een oord, waar zij de eenige bewoners uitmaken, en bijkans geheel van de overige wereld zijn afgezonderd. In Deseret kan hunne vlijt en arbeidzaamheid al die vruchten dragen, welke in Missouri en Illinois door vijandige bestrijding verhinderd zijn tot vollen wasdom te komen. Maar hoe meer en hoe spoediger hunne volkplanting in het Rotsgebergte in voorspoed toeneemt, zooveel te minder zullen zij zich voortdurend van de overige beschaafde wereld afgezonderd kunnen houden. Uitgelokt door de gunstige uitkomsten, welke zij verkregen hebben, zullen anderen zich onder hen of naast hen komen vestigen. Bij het toenemend verkeer over land tusschen de staten van Noord-Amerika en Californië, zal er waarschijnlijk

eerlang eene reusachtige spoorweglinie tot stand komen, die den Atlantischen met den Stillen Oceaan verbindt, en den staat der Mormonen doorsnijdt of raakt. De Europesche bevolking van Noord-Amerika, die zich al verder en verder westwaarts uitbreidt, moet vroeger of later de Mormonen bereiken, en de tusschenruimte aanvullen, die hen thans van de bewoonde wereld gescheiden houdt. Wanneer zij dan, even als vroeger, hunne aanspraken op kerkelijk-staatkundige alleenheerschappij willen vasthouden, zullen zij op nieuw met de overige wereld in botsing geraken, en òf onderdrukt worden, òf hun godsdienstig geloof en hunne kerkelijk-maatschappelijke inrigting zóó moeten wijzigen, dat zij met den algemeenen maatschappelijken toestand bestaanbaar worden.

Maar misschien zullen reeds veel vroeger, zonder invloed van buiten, uit hun eigen boezem belangrijke veranderingen in hunne gemeente worden te weeg gebracht. Wel is waar, is tegenwoordig, luidens de berigten, alles vrede en voorspoed. Niet alleen de stoffelijke welvaart laat niets te wenschen over, maar ook de intellectuele belangen worden met alle zorg behartigd. Volgens den laatsten der rondgaande brieven, welke jaarlijks vanwege het hoofdbestuur der kerk aan de onderscheidene buitengemeenten worden afgezonden, bestaan er in alle wijken der Zoutzeestad volksscholen, waar aan een ieder zonder onderscheid onderwijs wordt verleend. Maar hoe meer zich de verlichting en beschaving meer algemeen onder de

Mormoonsche gemeente verbreidt, zooveel te eerder moeten de openbare ongerijmdheden in hare geloofsleer en haar kerkelijk-maatschappelijk leven aan het licht komen. Het is niet waarschijnlijk, dat het geloof der vaderen op het jongere geslacht ongeschonden zal overerven; veeleer is de zeer natuurlijke tegenwerking te verwachten, dat het bijgeloof en de ligtgeloovigheid van het thans levende geslacht door twijfelzucht en ongeloof bij het volgende wordt vervangen.

Echter is ook reeds bij het tegenwoordige geslacht meer dan eene aanleiding tot verdeeldheid voorhanden. Eene hoofdaanleiding ligt in de veelwijverij, welke het kerkbestuur in de gemeente heeft ingevoerd. De Mormonen zijn daarmede tot Aziatische barbaarschheid terug gekeerd, en hebben aan de vrouw eene vernederende standplaats aangewezen, die met het Christelijke denkbeeld van den echt, zooals dat onder de Europesche volken sedert eeuwen is ingeworteld, en met de waardigheid, welke de vrouw ten gevolge daarvan bij hen verkregen heeft, onbestaanbaar is. Het is in het geheel niet onmogelijk, dat er van dit punt eene tweespalt tusschen het kerkbestuur en de priesterschap aan den eenen, en de menigte der gemeentelieden aan den anderen kant uitgaat. Wanneer zulks echter ook door het beleid en de voorzigtigheid van het bestuur mogt worden voorkomen, dan is er eene andere aanleiding tot verdeeldheid voorhanden in de vreemde bestanddeelen, die gedurig van buiten

af in de gemeente worden ingevoerd. Onder de Mormonsche proselieten, die uit Engeland en andere landen van Europa naar Deseret verhuizen, zijn er sommigen, die niet zoozeer uit geloofsijver, als wel in de hoop op verbetering van hunne tijdelijke omstandigheden zich bij de gemeente voegen. Velen van deze zijn socialistische of rood-republikeinsche gevoelens toegedaan, en meenen hunne denkbeelden omtrent de wijze, waarop de maatschappij ingerigt moet zijn, in Deseret verwezenlijkt te vinden. Wanneer zij in plaats daarvan eene theocratie en priesterheerschappij aantreffen, die onvoorwaardelijke onderwerping vordert aan wetten en instellingen, waartoe het volk zijne stem niet gegeven heeft, dan is het niet te verwonderen, wanneer er ontevredenheid bij hen ontstaat, en zij gretig naar de gelegenheid uitzien, om het juk der priesterheerschappij, dat zij met weêrzin dragen, van zich af te schudden. Eene laatste aanleiding tot stoornis ligt daarin, dat de eenheid en overeenstemming tusschen de leden van het bestuur niet van dien aard kan zijn, dat het kerkgenootschap voor altoos tegen verwarring van dien kant is gewaarborgd. Geschillen over de opvolging bij het openvallen van de presidents-plaats, of eenige andere hooge kerkelijke betrekking kunnen in de toekomst eene geheel andere hoogte bereiken, en tot geheel andere gevolgen leiden, dan zulks bij den dood van den eersten president het geval is geweest.

Deze oorzaken van strijd zullen waarschijnlijk vroe-

ger of later in werking komen, en aan den tegenwoordigen vorm van bestaan van den Mormoonschen kerkstaat een einde maken. Het is te wenschen, dat er alsdan eene degelijke scheiding tot stand kome tusschen de gezonde en kranke bestanddeelen, die in het Mormoonsche kerkgenootschap aanwezig zijn; dat het goede in hunne maatschappelijke inrigting behouden blijve: dat hunne vlijt, nijverheid en eendragtige samenwerking voortga vruchten te brengen, en de nog woeste streken van Noord-Amerika aan de Europeesche beschaving te onderwerpen. Dit kan geschieden, ook wanneer datgene, wat bij hen, als godsdienstige vereeniging, het eigenaardig kenmerkende bestanddeel uitmaakt, zich afzondert; en de overblijvende Mormonen van den ouden stempel, die in de echtheid van het boek Mormon, in den profeet JOSEF en zijne openbaringen gelooven, kunnen, als de Zwedenborgianen en andere half vergetene sekten, zonder nadeel voor de maatschappij blijven bestaan, daar dit hun geloof op hun eigen leven en dat des overigen menschdoms even weinig invloed kan hebben, als bij voorbeeld het geloof der kinderen in de geschiedenis van Blaauwbaard of Roodkapje.

---

Wanneer wij thans, aan het einde van ons verhaal, ons nog eenmaal de vraag voorhouden, hoe het mogelijk is, dat op een zoo buitensporig verdichtsel en een zoo in het oog loopend bedrog, als dat van JOSEF SMITH, eene zoo krachtige en magtige gods-

dienstige vereeniging als die der Mormonen heeft kunnen opgerigt worden, dan zal het ons misschien mogelijk zijn daarop een eenigzins meer volledig antwoord te geven. Het eerste, wat in aanmerking komt, is dit: dat het plan en de onderneming van SMITH in volmaakte overeenstemming was met den godsdienstigen geest zijns tijds. De grond van zijn geheele stelsel bestond in de verwachtingen en denkbeelden betreffende het duizendjarige rijk; het oogmerk en einddoel van zijne onderneming, in hare spoedige verwezentlijking. Die chiliastische denkbeelden nu waren in den tijd vóór zijn optreden algemeen heerschend geworden, en in vele gemoederen diep ingedrongen; en uit deze overeenstemming van den inhoud zijner openbaringen met den heerschenden geest is het te verklaren, dat de buitensporige wijze, waarop hij beweerde ze ontvangen te hebben, over het hoofd gezien of ligtelijk geloofd werd. De geheele onderneming van SMITH was eigenlijk niets anders dan het in praktijk brengen eener algemeen aangenomene theorie. Wanneer de chiliastische denkbeelden bij het Duitsche volk algemeen ingang vonden, dan zou het geenszins te verwonderen zijn, wanneer bij deze tot bespiegeling geneigde natie een groot aantal geleerden er zich op ging toeleggen, om die denkbeelden zonneklaar uit de Schrift te bewijzen, of zelfs met behulp van een nieuwgevonden dogmatisch-wijsgeerig stelsel de noodwendigheid van hunne verwezentlijking apriori aan te toonen. Evenmin is het te verwonderen, dat



onder een volk van een praktisch karakter, als het Amerikaansche, eene vereeniging is ontstaan, die de theorie van het duizendjarige rijk tot werkelijkheid heeft zoeken te maken, en de handen aan het werk heeft geslagen, om het lang verwachte nieuwe Jerusalem, daar het niet van den hemel kwam dalen, zelf te gaan bouwen. Uit dit oogpunt beschouwd, is het Mormonisme, zoo zonderling en ongerijmd het ons bij den eersten aanblik moge overkomen, voor Amerika een vrij natuurlijk verschijnsel. Wilde men zich evenwel daarover verwonderen, hoe uit de bedriegerij van SMITH zooveel prijzenswaardigs, als in de geschiedenis van het Mormoonsche kerkgenootschap gevonden wordt, heeft kunnen voortkomen, men houde in het oog, dat zijn bedrog en verdichtsels wel is waar tot het ontstaan van het Mormonisme de aanleiding heeft gegeven, maar dat de grond van hetgeen door de Mormonen, in voor- en tegenspoed goeds en groots is verrigt, elders moet gezocht worden. Omdat SMITH een leugenaar en bedrieger was, daarom waren het al zijne aanhangers niet; maar bij velen hunner bestond ongetwijfeld een opregt en eenvoudig godsdienstig geloof in die dingen, welke voor hem slechts een middel waren, om zijne wereldsche oogmerken te bereiken. Hoe ongerijmd ons ook de denkbeelden en voorstellingen der Mormonen mogen voorkomen, dat gevoel, die gezindheid, die rigting des gemoeds, welke in de godsdiensten de godsdienst uitmaakt, vermag zelfs eene menigte van dwaze inbeeldingen te

veredelen of minder schadelijk te maken. Bij alle buitensporigheden der verbeelding was ongetwijfeld bij het meerendeel der Mormonen zekere mate van opregte godsvrucht voorhanden, waardoor hunne overige goede eigenschappen van inborst en karakter ondersteund en gesterkt werden. Deze hunne zedelijke hoedanigheden, en het geloof, dat hun de veerkracht gaf, om aan ramp en druk weêrstand te bieden, zijn als de grond te beschouwen, waaruit al het goede, dat wij bij hen opmerken, is voortgekomen.

Een voorname grond der voorspoedige opkomst van het Mormoonsche kerkgenootschap is voorts daarin gelegen, dat het aanspraak maakt op voortdurende openbaring, waardoor deszelfs aanhangers onfeilbaar bestuurd worden. De Mormonen zijn niet als andere menschen in zaken, die de godsdienst en het geweten betreffen, aan pijnlijke onzekerheid prijs gegeven, maar worden bij elke schrede door de zichtbare hand en hoorbare stem Gods geleid. Te allen tijde is de groote menigte der menschen zeer genegen, om van de zedelijk-godsdienstige zelfstandigheid afstand te doen, de godsdienstige vragen door de geestelijkheid te laten beslissen, en zich aan het een of ander uitwendig gezag te onderwerpen. In deze natuurlijke geneigdheid van den mensch ligt een hoofdgrond van de magt, die het Roomsch-katholieke kerkgenootschap nog altoos bezit, en een hoofdgrond tevens van het gewijzigde Roomsch-katholicisme, dat in de protestantsche kerkgenootschappen is ingeslopen. Aan dezelfde

natuurlijke neiging der menschen komt het Mormanisme te gemoet. De Mormoonsche geestelijken en zendelingen weten van geene beschroomdheid, wanneer zij beweren de volstrekte waarheid te bezitten, van geene aarzeling, wanneer zij belooven onfeilbare zekerheid te zullen verschaffen, en evenmin van wifeling, wanneer zij onvoorwaardelijke onderwerping en gehoorzaamheid eischen. Door hunne openbaringen, hunne voorspellingen, hunne wonderen wordt het geloof in aanschouwen veranderd, en de mensch van de lastige verantwoordelijkheid, die in eigen keuze en beslissing ligt, ontheven. De Mormoonsche bladen en geschriften zijn steeds vervuld van de woorden: *weten* en *wetenschap*. „De Heiligen der laatste dagen *weten*, dat de Heer in dezen tijd gesproken heeft. Zij *weten*, dat de engelen tegenwoordig met de menschen verkeerren. Zij *weten*, dat de gaven des Heiligen Geestes zich in deze dagen geopenbaard hebben in droomen, gezigten, openbaringen, genezingen en wonderen. De Heiligen der laatste dagen zijn tot eene *wetenschap* der waarheid gekomen.”

Een laatste grond van de opkomst van het Mormanisme, en bepaaldelijk van de uitbreiding, die het onder de arbeidende klasse in sommige landen van Europa gevonden heeft, ligt in de beloften van tijdelijke welvaart die het aanbiedt. Algemeen is in Europa de ontevredenheid der armen over de rijken, algemeen zijn de klagten der arbeiders over de kapitalisten. Die ontevredenheid, die klagten vinden bij

de Mormoonsche zendelingen wettiging en troost. Zij wijzen den arbeider op een beteren maatschappelijken toestand, waarin geen hardvochtig millionair het regt des arbeids met voeten kan treden, waarin geene schreeuwende ongelijkheid gevonden wordt, waarin alle burgers door het gemeenschappelijk geloof tot ééne algemeene broederschap zijn verbonden. Het is niet te verwonderen, wanneer dergelijke voorstellingen en beloften bij menschen van geringe ondervinding en wereldkennis gereeden ingang vinden, en velen tot den overgang naar de gemeente der heiligen bewegen.

Het Mormonisme met zijne letterlijke bijbelverklaring, zijne chiliastische verwachtingen en zijne grof materialistische godsdienstdenkbeelden, is een terugkeer tot een standpunt, waarboven het Evangelie den mensch zoekt te verheffen, tot het standpunt der wet en der letter. Het is op nieuw eene der steeds herhaalde en steeds mislukte pogingen, om de godsdienst met het streven naar wereldsche grootheid en magt te verbinden; om, terwijl men de hemelsche zaligheid zoekt, tegelijk van het bezit des aardrijks zich meester te maken. Maar de zaligheid des hemelrijks is alleen weggelegd voor degenen, die met ter zijde stelling van alle andere zorg, ten eerste naar het rijk Gods trachten; en het bezit des aardrijks is voor de zachtmoedigen, die het niet begeeren.

---



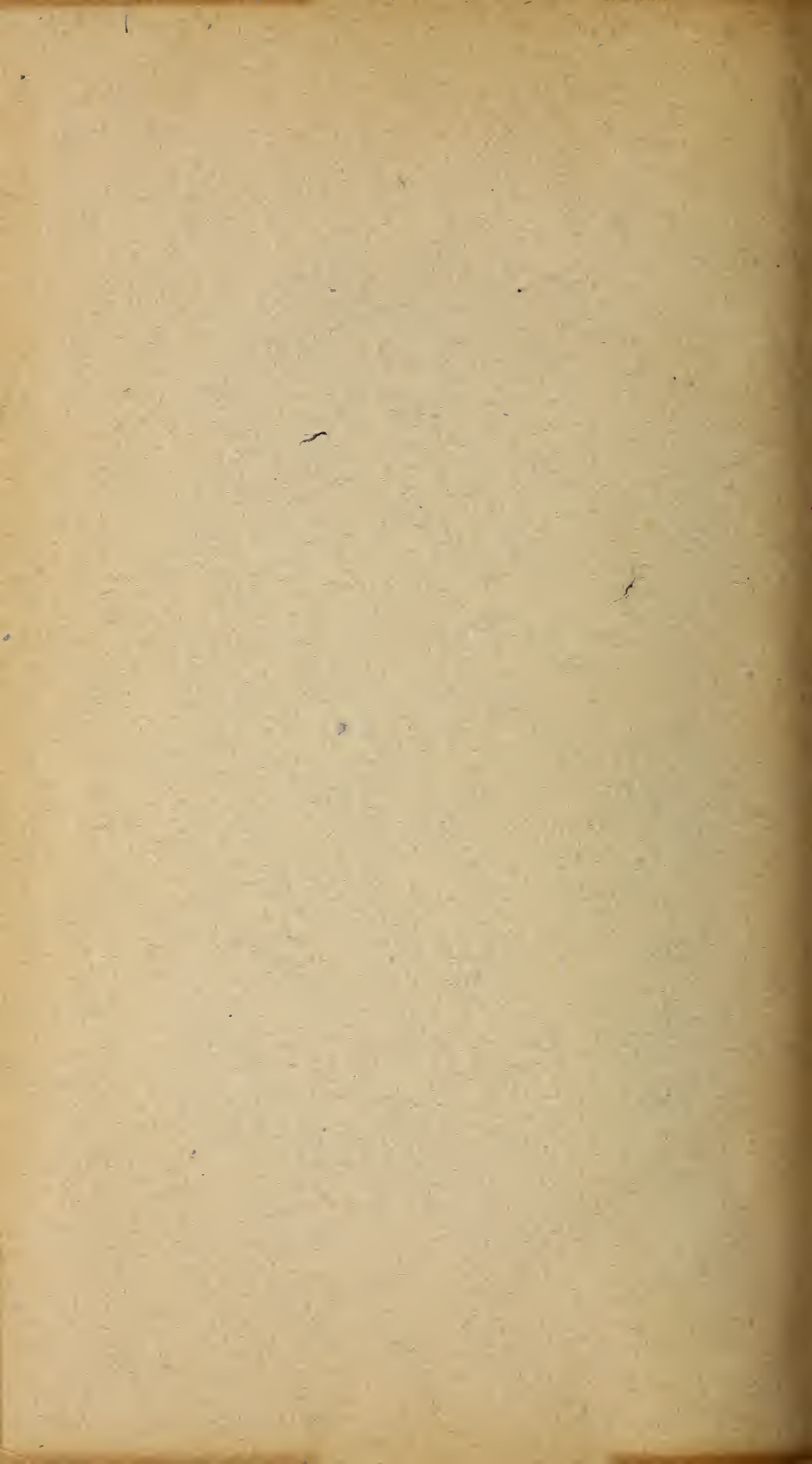












LIBRARY OF CONGRESS  
Branch Bindery, 1902

LIBRARY OF CONGRESS



0 020 517 298 1